

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA 2030

Prace nad Strategią Rozwoju Miasta Kutna 2030 prowadzone były przez międzywydziałowy zespół zadaniowy, złożony z pracowników Urzędu Miasta Kutno. W jego skład weszli:

dr Michał Adamski	- przewodniczący zespołu, naczelnik Wydziału Kultury, Promocji i Rozwoju Miasta
Maciej Kostrzewa	- zastępca przewodniczącego zespołu, zastępca naczelnika Wydziału Kultury, Promocji i Rozwoju Miasta
dr Jarosław Kotliński	- sekretarz zespołu, naczelnik Wydziału Edukacji
Julia Frątczak	- zastępca naczelnika Wydziału Gospodarki Przestrzennej
dr Piotr Łaszewski	- zastępca naczelnika Wydziału Edukacji
Jarosław Szałamacha	- kierownik Biura Obsługi Funduszy Pomocowych
Przemysław Dominowski	- naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska
Jarosław Makowski	- kierownik Biura Zieleni Miejskiej

Dokument powstał przy wsparciu:

Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej
BROL Systemy Przestrzenne Zbigniew Bronowicki
dr. Jacka Saramonowicza
Databout Sp. z o.o.

Koordinacja prac:
Wydział Kultury, Promocji i Rozwoju Miasta
Urząd Miasta Kutno
pl. marsz. J. Piłsudskiego 18
99-300 Kutno

Kutno, grudzień 2022 r.

Spis treści

Wprowadzenie	5
Uwarunkowania prawne	6
Uwarunkowania programowe wynikające z międzynarodowych i krajowych dokumentów strategicznych i planistycznych	6
1. Stan i wyzwania rozwoju Kutna	8
Wnioski z Diagnozy Stanu Przestrzenno-Społeczno-Gospodarczego	8
Ochrona zdrowia	8
Pomoc społeczna	8
Demografia	9
Edukacja i wychowanie	9
Sport, turystyka i rekreacja	10
Rynek pracy	11
Bezpieczeństwo publiczne	11
Kapitał ludzki i kapitał społeczny	11
Kultura i dziedzictwo różane	12
Przedsiębiorczość	13
Skala rozwoju i potencjał gospodarczy	13
Gospodarka	14
Budżet miasta	15
Infrastruktura mieszkaniowa	15
Komunikacja, transport i infrastruktura drogowa	16
Media komunalne	16
Wnioski ze Szczegółowej Diagnozy Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej Miasta Kutna	17
Bariery przestrzenne	20
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	21
Centrum miasta i jego walory historyczne	21
Rozwój terenów niezagospodarowanych	23
Tereny zieleni	23
Wody	25
Wnioski z Badania warunków życia i jakości usług publicznych	26
Postawy mieszkańców	26
Zainteresowanie sprawami miasta	27
Ocena działalności informacyjnej Urzędu Miasta Kutno	27
Zaangażowanie w życie miasta	27
Zaufanie i relacje społeczne	28
Oceny warunków życia i jakości usług publicznych	28
Środowisko i otoczenie	29
Infrastruktura drogowa, transport i bezpieczeństwo na drogach	29
Oświata i inne działania edukacyjno-wychowawcze	29
Miejsca pracy i przedsiębiorczość	30
Główne źródła utrzymania i sytuacja materialna mieszkańców	30
Kultura, sport i rekreacja	31
Ocena efektów projektu „Miasto Róż”	31
Opinie na temat możliwych inwestycji	31
Opinie na temat budżetu obywatelskiego	31
Odpowiedzi na pytania otwarte	31

2. Trendy rozwojowe i uwarunkowania zewnętrzne	33
Miasto 15-minutowe/kompaktowe	33
Miasto zielone (<i>Green City</i>)	33
Miasto inteligentne (<i>Smart City</i>)	35
3. Analiza SWOT / Ocena sytuacji miasta	37
4. Wizja i misja	40
5. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań	41
6. Cel horyzontalny	57
7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	59
Uwarunkowania zewnętrzne	59
Uwarunkowania wewnętrzne	62
Model funkcjonalno-przestrzenny oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście	74
8. Obszary strategicznej interwencji określone w dokumentach planistycznych i strategicznych na poziomie ponadlokalnym wraz z zakresem planowanych działań oraz obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy	78
9. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	82
10. Ramy finansowe i źródła finansowania	84
11. Podsumowanie	86
Spis tabel	88
Spis map	88
Spis rysunków	88
Spis wykresów	88

Wprowadzenie

Przedstawiam Państwu nową strategię rozwoju Kutna. Jest to podstawowy dokument, w którym określone zostały najważniejsze kierunki rozwoju, wyzwania, nasze cele i aspiracje.

Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030 uwzględnia zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, wynikające nie tylko z faktu panującej od 2020 roku pandemii Covid-19, ale również zmian klimatu i demografii. Plan rozwoju Kutna jest także odpowiedzią władz i społeczności lokalnej na uchwalone dokumenty strategiczne na poziomie rządowym oraz przyjętą 6 maja 2021 roku, Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. W planowanych celach oraz kierunkach działań uwzględniono kluczowe potrzeby mieszkańców, a także szanse wykorzystania funduszy zewnętrznych, w ramach polityk rozwojowych Unii Europejskiej oraz programów rządowych. Warto zaznaczyć, że przed samorządem pojawiły się zupełnie nowe wyzwania, wynikające ze skomplikowanej sytuacji geopolitycznej, związanej z napaścią zbrojną Rosji na Ukrainę, rodzącej nowe problemy i wyzwania również na poziomie miasta.

Proces tworzenia strategii przebiegał transparentnie. Formalnie został on zapoczątkowany poprzez obwieszczenie o przystąpieniu do opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030. Dokument powstawał w czasie pandemii i został skonsultowany z mieszkańcami miasta oraz podmiotami uprawnionymi, w tym z Zarządem Województwa Łódzkiego. Wierzę, że dzięki współpracy oraz zaangażowaniu społecznemu, osiągniemy optymalny poziom rozwoju, a co za tym idzie, także trwałą poprawę jakości życia mieszkańców.

Zachęcam do zapoznania się z niniejszym dokumentem oraz poprzedzającymi go opracowaniami diagnostycznymi, tj.: Diagnozą Stanu Przestrzenno-Społeczno-Gospodarczego Miasta Kutna oraz Szczegółową Diagnozą Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej Miasta Kutna. Na potrzeby opracowania dokumentu, w okresie od lipca do września 2021 r., przeprowadzone zostały badania warunków życia i jakości usług publicznych świadczonych w Kutnie. Była to już czwarta edycja analizy, która cyklicznie przeprowadzana jest od 2012 r. Realizatorem badania była Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego. Materiały te stanowią mocny fundament nowej strategii, a także dostarczają ciekawej wiedzy statystycznej, która być może będzie wykorzystana przez przyszłych badaczy i samorządowców.

Nowa strategia rozwoju Kutna to także zaproszenie do budowania silnego i nowoczesnego miasta przez wszystkich mieszkańców. Razem uda się to na pewno!

Zbigniew Burzyński
Prezydent Miasta Kutno

Uwarunkowania prawne

Zgodnie z normami określonymi w ustawie o samorządzie gminnym¹ i ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju², gmina może opracować strategię rozwoju. Strategia powinna być spójna ze strategią rozwoju województwa oraz ewentualną ponadlokalną strategią rozwoju, obejmującą tę gminę.

Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy przygotowanej na potrzeby dokumentu oraz określa w szczególności:

- 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa wraz z zakresem planowanych działań;
- 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Bezpośrednią podstawę prawną opracowania dokumentu stanowi Uchwała Nr XXXIV/329/21 Rady Miasta Kutno z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju³.

Uwarunkowania programowe wynikające z międzynarodowych i krajowych dokumentów strategicznych i planistycznych

Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030 wpisuje się w założenia następujących dokumentów:

➤ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio i długofalowej

¹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.

² Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz.U. z 2021 r., poz. 1057, z późn. zm.

³ zmieniona Uchwałą Nr LIV/509/22 Rady Miasta Kutno w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXIV/329/21 w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

polityki gospodarczej. Strategia określa nowy model rozwoju – wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 roku. W strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów) oraz weryfikacji pozostałych instrumentów wdrożeniowych.

➤ **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 została przyjęta Uchwałą Nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku. Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030. W przedmiotowym dokumencie odzwierciedlenie znajdują postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, określone w filarze - rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony.

➤ **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030**

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXXI/414/21 z dnia 6 maja 2021 roku. Dokument jest kompleksowym planem, który zawiera wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia na obszarze województwa łódzkiego. Bierze pod uwagę zmieniające się uwarunkowania i wyzwania związane m.in. z nowym okresem programowania unijnego oraz przedstawia plan działań dla podniesienia jakości życia mieszkańców województwa.

1. Stan i wyzwania rozwoju Kutna

Wnioski z Diagnozy Stanu Przestrzenno-Społeczno-Gospodarczego

Ochrona zdrowia

Kutno charakteryzuje się kompleksowo rozwiniętym, instytucjonalnym systemem ochrony zdrowia. Jego podstawę stanowi działalność Kutnowskiego Szpitala Samorządowego. W strukturze szpitala znajduje się 14 oddziałów oraz Zakład Opiekuńczo-Leczniczy. Uzupełnieniem systemu ochrony zdrowia są: 33 podmioty ambulatoryjne (przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej), organizacje pozarządowe działające na rzecz promocji zdrowia, osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami oraz przeciwdziałania uzależnieniom (21 organizacji działających w formule fundacji lub stowarzyszeń), Hospicjum Kutnowskie, a także ogólnodostępne apteki.

Wnioski i rekomendacje:

- wysoka dostępność do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej (w 2019 roku 1331 osób przypadało na 1 działający w mieście podmiot ambulatoryjny, a każdy mieszkaniec skorzystał ok. 11 razy z porady lekarskiej),
- duża liczba aptek ogólnodostępnych (21 w 2019 roku),
- wymagająca poprawy sytuacja Kutnowskiego Szpitala Samorządowego oraz niski poziom publicznej, specjalistycznej opieki medycznej,
- niewystarczający poziom opieki nad osobami starszymi (niedostateczna liczba podmiotów świadczących opiekę geriatryczną).

Pomoc społeczna

Głównym podmiotem realizującym zadania pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie (MOPS). Podlegają mu: Kompleks Terapeutyczno-Integracyjny „Wspólny Dom”, ze znajdującą się w nim Sekcją Mieszkań Chronionych oraz Sekcją Wsparcia Dziennego, Zespołem Mieszkalno-Integracyjnym z mieszkaniami wspomaganyimi, Centrum Seniora z Sekcją - Dzienny Dom Pomocy Społecznej oraz Noclegownią i Ogrzewalnią. Innymi instytucjami o takim charakterze są: Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Samorządowa Spółdzielnia Socjalna.

Na terenie miasta funkcjonuje ponadto szereg innych instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Są to podmioty publiczne, podległe strukturalnie samorządowi powiatowemu, a także organizacje pozarządowe oraz podmioty prywatne. Najważniejsze z nich to: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Warsztat Terapii Zajęciowej, trzy domy pomocy społecznej oraz dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Wnioski i rekomendacje:

- dobrze rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej,
- duża liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (311 w 2019 roku),
- wysoki poziom nakładów, ponoszonych na zadania z zakresu opieki społecznej,
- spadek poziomu ubóstwa, malejąca liczba beneficjentów pomocy społecznej,
- malejąca liczba zasiłków stałych przyznawanych mieszkańcom miasta.

Demografia

Sytuacja demograficzna Kutna w ostatnich latach odzwierciedla trendy obserwowane w Polsce. Obecna liczba mieszkańców wynosi 42 657⁴. W mieście obserwuje się wyraźny proces starzenia się społeczeństwa oraz ujemny przyrost naturalny. Wśród mieszkańców powyżej 75 roku życia rysuje się wyraźna przewaga liczebna kobiet (ponad 2-krotnie więcej niż mężczyzn, a w przedziale wiekowym 85 i więcej ponad 3-krotnie). Co prawda rośnie udział w społeczeństwie osób w wieku przedprodukcyjnym (w 2015 roku - 15,0%, w 2019 roku - 15,7%), jednak nie rekompensuje on równoległego wzrostu liczby emerytów. Na uwagę zasługuje fakt, iż sytuacja demograficzna w mieście (pomimo zachodzących negatywnych procesów) prezentuje się lepiej niż oficjalne prognozy Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).

W 2019 r. faktyczna liczba mieszkańców Kutna była o 0,57% większa, niż zakładana prognoza GUS. Miasto podlega regularnym procesom migracyjnym. Następuje ciągły, obserwowany od lat, odpływ mieszkańców do gmin ościennych, szczególnie do gminy wiejskiej Kutno.

Wnioski i rekomendacje:

- depopulacja miasta (w okresie 2015-2019 ubyło 1113 mieszkańców),
- starzejące się społeczeństwo (rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym (w 2015 - 23,8%, w 2019 - 26,9%),
- liczba zgonów przewyższająca liczbę urodzeń,
- odpływ mieszkańców do innych ośrodków (ponad połowa wymeldowań z Kutna dotyczy kierunku wiejskiego - 50,7%).

Edukacja i wychowanie

Kutno posiada kompleksowo rozwinięty system edukacji. Na terenie miasta w 2019 roku funkcjonowały 3 żłobki oferujące łącznie 124 miejsca, w tym jeden prowadzony przez samorząd (z 85 miejscami). W roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowało 9 przedszkoli (60 oddziałów), w tym 6 przedszkoli publicznych (52 oddziały) oraz 3 przedszkola niepubliczne (8 oddziałów). W drugiej połowie 2019 roku rozpoczęło działalność kolejne, czwarte przedszkole niepubliczne. Łączna liczba miejsc oferowanych przez kutnowskie przedszkola to 1372, z czego w przedszkolach samorządowych 1162. Wychowanie przedszkolne realizowane jest ponadto w 3 punktach przedszkolnych działających przy szkołach podstawowych. W mieście funkcjonuje 8 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, w tym 7 publicznych prowadzonych przez samorząd miejski i 1 publiczna, dla której kutnowski samorząd jest organem rejestrowym. Średnia liczba uczniów w oddziale wyniosła nieco ponad 20 osób. W 2019 roku, w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży, bez szkół specjalnych, zatrudnionych było 229,95 nauczycieli (pełno i niepełnozatrudnionych, w przeliczeniu na etaty). Ofertę edukacyjną w zakresie szkolnictwa podstawowego uzupełniają dwie szkoły podstawowe specjalne, prowadzone przez samorząd powiatowy. W Kutnie funkcjonuje ponadto: 6 liceów ogólnokształcących dla młodzieży, w tym 3 licea prowadzone przez samorząd powiatowy, 2 przez stowarzyszenia i 1 przez fundację, 4 licea ogólnokształcące dla dorosłych, 6 techników, w tym 4 prowadzone przez

⁴ W tym 930 zameldowanych na pobyt czasowy, stan na dzień 31 października 2021 roku, źródło: Wydział Spraw Obywatelskich, Urząd Miasta Kutno.

samorząd powiatowy i 2 prowadzone przez stowarzyszenia, 4 szkoły branżowe I stopnia oraz 3 centra kształcenia ustawicznego. W mieście działa jedna uczelnia wyższa. Jest to Akademia Nauk Stosowanych Gospodarki Krajowej (dawniej Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej).

Wnioski i rekomendacje:

- kompleksowy system opieki przedszkolnej,
- regularny wzrost liczby miejsc w przedszkolach (z 1070 miejsc w 2015 do 1372 miejsc w 2019 roku),
- nowoczesna baza dydaktyczna oraz dobrze zorganizowana sieć szkół,
- funkcjonowanie uczelni wyższej stwarzającej możliwość podejmowania studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich i podyplomowych.

Sport, turystyka i rekreacja

Kutno charakteryzuje kompleksowo rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa. W mieście funkcjonują dwa stadiony, z trzema boiskami piłkarskimi oraz cztery boiska uniwersalne, wielozadaniowe. Ponadto mieszkańcy mogą korzystać z aquaparku, kortów tenisowych, krytego lodowiska (sezonowo) i siłowni zewnętrznych. W Kutnie działa jedyny w Polsce ośrodek baseballowy administrowany przez Fundację Małej Ligi Baseballowej z siedzibą w Williamsport w USA. To ok. 17 - hektarowy kompleks składający się z dwóch stadionów do gry w baseball, boisk treningowych, internatu oraz zaplecza socjalnego. Przestrzenią codziennej rekreacji dla mieszkańców są miejskie obszary zieleni, to jest: parki, place zabaw, siłownie zewnętrzne oraz system roweru miejskiego (110 rowerów wraz z 16 stacjami wypożyczeń). Na terenie miasta istnieją trzy parki o łącznej powierzchni ponad 25 ha, 33 otwarte place zabaw oraz 9 stref z urządzeniami do ćwiczeń siłowych. Dodatkowo w dwóch miejscach funkcjonują strefy typu *work out*. W Kutnie, ze względu na niewielką atrakcyjność turystyczną, dominuje tzw. turystyka biznesowa, związana z przyjazdami i przebywaniem w celach służbowych. W mieście funkcjonuje 9 obiektów noclegowych, oferujących łącznie 381 miejsc.

Wnioski i rekomendacje:

- rozbudowana baza sportowo-rekreacyjna,
- funkcjonowanie Aquaparku Kutno stanowiącego jedną z atrakcji rekreacyjno-sportowych dla mieszkańców miasta i regionu,
- funkcjonowanie unikalnego na skalę krajową i międzynarodową kompleksu baseballowego,
- wysoki poziom środków przeznaczanych z budżetu miasta na wspieranie działalności sportowej,
- niski wskaźnik uczestnictwa w zorganizowanych zajęciach sportowych,
- mała liczba klubów i sekcji sportowych,
- niewystarczająca liczba miejsc noclegowych i ograniczona jakość usług hotelowych,
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rowerowa,
- niezadowalająca powierzchnia zorganizowanej zieleni w mieście,
- potrzeba stworzenia w centrum miasta „zielonych” miejsc wypoczynku mieszkańców (*woonerfy*), połączona z ograniczeniem ruchu pojazdów samochodowych,

- potrzeba zagospodarowania doliny rzeki Ochni na cele rekreacyjno-sportowe.

Rynek pracy

Kutno jest miastem charakteryzującym się niską liczbą bezrobotnych. Jest to związane głównie z funkcjonowaniem Kutnowskiej Strefy Przemysłowej (w tym Podstrefy Kutno Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej), w której zatrudnionych jest ok. 10 tysięcy osób. W mieście dominuje najstabilniejsza forma zatrudnienia (umowa o pracę), stosowana w odniesieniu do niemal 18 tysięcy osób. Od lat obserwuje się zwiększoną liczbę obcokrajowców na lokalnym rynku pracy. Według danych z 2020 roku w powiecie kutnowskim jest ich ponad 4 tysiące.

Wnioski i rekomendacje:

- ponadprzeciętna liczba ofert pracy oraz duża liczba pracujących,
- mała liczba bezrobotnych,
- duża liczba przyjazdów do pracy spoza miasta,
- pozytywny wpływ Kutnowskiej Strefy Przemysłowej na rynek pracy,
- niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców,
- duża dywersyfikacja branżowa.

Bezpieczeństwo publiczne

Za zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie Kutna odpowiedzialne są: Policja, Straż Pożarna oraz Straż Miejska. Komenda Powiatowa Policji w Kutnie, obejmuje swoim zasięgiem powiat kutnowski. W latach 2015–2020 na terenie miasta oraz gmin objętych statystyką prowadzoną przez Komendę Powiatową Policji (gminy: Kutno, Strzelce, Krzyżanów i Łanięta), popełniono łącznie 4 489 przestępstw kryminalnych, 2 029 przestępstw gospodarczych oraz zarejestrowano 3 529 zdarzeń w ruchu drogowym. Wykrywalność przestępstw w 2020 wyniosła 68,36%. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kutnie, swoim zasięgiem również obejmuje obszar całego powiatu. W okresie od 2015 do 2020 roku strażacy podjęli łącznie 704 interwencje przeciwpożarowe. Najczęstszym powodem interwencji było powstanie pożarów związanych z nieostrożnością osób dorosłych oraz w wyniku wad i nieprawidłowości w eksploatacji urządzeń elektrycznych. Na terenie Kutna działa Straż Miejska. Jest to formacja mundurowa, podległa Prezydentowi Miasta Kutno. W okresie od 2015 do 2020 roku strażnicy miejscy interweniowali 22 495 razy. Straż Miejska zajmuje się również obsługą, funkcjonującego na terenie miasta, systemu monitoringu wizyjnego.

Wnioski i rekomendacje:

- kompleksowy system instytucjonalny, umożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom,
- funkcjonowanie sieci miejskiego monitoringu wizyjnego, który wymaga dalszej rozbudowy.

Kapitał ludzki i kapitał społeczny

Poziom kapitału społecznego, to jeden z najistotniejszych elementów determinujących rozwój miasta. Opiera się na wzajemnych relacjach i zaufaniu jednostek,

które dzięki niemu mogą osiągać więcej korzyści z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia. Wśród wskaźników umożliwiających analizowanie poziomu kapitału społecznego należy wymienić m.in.: wykształcenie, przedsiębiorczość czy aktywność mieszkańców w różnych sferach. Chodzi np. o aktywne uczestnictwo w pracach organizacji społecznych, dobroczynność, wsparcie udzielane inicjatywom społecznym czy udział w procesach i procedurach demokratycznych. Zgodnie z danymi z Narodowego Spisu Powszechnego (2010) 13% mieszkańców legitymowało się wykształceniem wyższym, 32,70% wykształceniem średnim i policealnym, 22,50% wykształceniem zasadniczym zawodowym i 31,70% wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym (ukończonym i nieukończonym) i bez wykształcenia.

Struktura dochodów mieszkańców Kutna wskazuje, iż największy odsetek kutnian stanowią osoby uzyskujące dochody ze stosunku pracy – 40,86%. Kolejna grupa uzyskuje dochody z tytułu emerytur i rent (31,44%) oraz umów zlecenia i o dzieło (10,58%). Odsetek osób uzyskujących dochody z działalności gospodarczej kształtuje się na poziomie 7,73%. Ważnym wskaźnikiem w zakresie kapitału społecznego jest wspieranie inicjatyw społecznych, np. polegających na zaangażowaniu w akcje w zakresie krwiodawstwa, przekazywaniu 1% podatku na organizacje pożytku publicznego oraz na cele kultu religijnego.

Istotną rolę w miejskiej przestrzeni społecznej odgrywają ponadto, niezależne od władz centralnych i samorządowych, organizacje pozarządowe. Poprzez swoją działalność aktywizują mieszkańców, umożliwiając im rozwijanie zainteresowań i pasji. Zaznaczyć należy jednak, że zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji społecznych pozostaje niewielkie. Partycypacja mieszkańców miasta w procesie zmian przejawia się także w uczestnictwie w Kutnowskim Budżecie Obywatelskim, istniejącym od 2014 roku i dobrze przez nich ocenianym.

Wnioski i rekomendacje:

- duży udział uzyskiwania dochodów ze stosunku pracy,
- wysoki poziom wsparcia inicjatyw społecznych w zakresie krwiodawstwa oraz w zakresie wsparcia 1% organizacji pożytku publicznego,
- znaczne grono organizacji pozarządowych w dziedzinie kultury, przeciwdziałania uzależnieniom, patologiom społecznym, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, w zakresie kultury fizycznej, sportu, turystyki i rekreacji,
- niska aktywność w zakresie uczestnictwa w wyborach lokalnych oraz parlamentarnych i prezydenckich,
- niskie zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji społecznych.

Kultura i dziedzictwo różane

Kulturalna aktywność miasta związana jest głównie z działalnością miejskich instytucji kultury, do których należą: Kutnowski Dom Kultury (i jego filia Centrum Teatru, Muzyki i Tańca), Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Regionalne w Kutnie.

Instytucje te gwarantują regularny dostęp do koncertów, spektakli, filmów, spotkań czy wystaw. W mieście funkcjonuje również Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia oraz Młodzieżowy Dom Kultury (instytucja samorządu powiatowego). W dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dziedzictwa narodowego w Kutnie działa także szereg organizacji pozarządowych. Najważniejsze to: Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku, Towarzystwo Przyjaciół

Ziemi Kutnowskiej, Regionalne Towarzystwo Muzyczne, Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kutnowskiej, Stowarzyszenie Historyczne Pułk 37, Kutnowskie Towarzystwo Historyczne, Stowarzyszenie Kutnowska Kuźnia Kultury, ZHP Hufiec Kutno, Stowarzyszenie Promocji Muzyki, Polskie Towarzystwo Różane. Największym wydarzeniem kulturalnym w Kutnie jest Święto Róży, co potwierdza nadanie tej imprezie statusu Najlepszego Produktu Turystycznego Województwa Łódzkiego 2021. Od 1975 roku najważniejszym jego elementem jest wystawa róż. Na całość imprezy składają się koncerty plenerowe, Jarmark Różany, Plenerowe Targi Różane, Przystanek Dziecko, lunapark i wiele innych wydarzeń towarzyszących. Ważne miejsce w kalendarzu kutnowskich imprez kulturalnych zajmują też: Festiwal im. Szaloma Asza, Festiwal Złoty Środek Poezji oraz Ogólnopolski Festiwal Jeremiego Przybory Stacja Kutno, Festyn Saski, Festiwal na Faktach, Kutnowska Majówka, Piknik Wśród Róż oraz Noc w Muzeum i Spotkania z Historią.

Wnioski i rekomendacje:

- dobrze rozwinięta infrastruktura kultury,
- bogata oferta instytucji kultury i organizacji pozarządowych działających w zakresie kultury,
- identyfikowalna na terenie województwa i kraju marka: Kutno - miasto róż,
- rozpoznawalne na terenie województwa i kraju imprezy kulturalne tj.: Święto Róży, Festiwal im. Szaloma Asza, Festiwal Złoty Środek Poezji oraz Ogólnopolski Festiwal Jeremiego Przybory Stacja Kutno,
- wysokie nakłady na organizację działalności kulturalnej,
- unowocześnienia wymaga infrastruktura biblioteczna.

Przedsiębiorczość

Głównym parametrem charakteryzującym poziom rozwoju przedsiębiorczości w jednostkach samorządu terytorialnego jest liczba podmiotów zarejestrowanych w bazie REGON oraz liczba takich podmiotów przypadająca na 10 tys. mieszkańców. Według stanu na 2020 rok, w mieście działa ponad 4 300 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym. Większość działalności gospodarczych prowadzona jest przez osoby fizyczne. Spółki handlowe stanowią zdecydowanie rzadziej wybieraną formę prowadzenia biznesu. Najpopularniejszym rodzajem spółki handlowej jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W Kutnie, według danych za 2020 rok funkcjonuje 45 spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

Wnioski i rekomendacje:

- dobra kondycja średnich i dużych przedsiębiorstw gwarantujących stałą liczbę miejsc pracy,
- duża liczba funkcjonujących w mieście przedsiębiorstw z branży *high-tech*,
- duża liczba funkcjonujących spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego,
- niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców miasta.

Skala rozwoju i potencjał gospodarczy

Kutno jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się miast województwa łódzkiego. Według danych GUS wartość produkcji sprzedanej przemysłu w okresie 2015-2019

w naszym powiecie wyniosła 26,8 mld zł. Miasto zajmuje również wysoką pozycję jeśli chodzi o liczbę tzw. lokomotyw gospodarczych. Zgodnie z definicją Obserwatorium Polityki Miejskiej przy Instytucie Rozwoju Miast i Regionów, lokomotywy gospodarcze to duże podmioty o charakterze produkcyjnym, które istotnie oddziałują na rozwój ekonomiczny otoczenia. W Kutnie według danych za 2015 rok było 6 tego typu podmiotów gospodarczych.

W mieście funkcjonuje również duża liczba przedsiębiorstw wysokiej techniki (*high-tech*). Zgodnie z definicją, zalicza się do nich przedsiębiorstwa produkujące m.in. wyroby farmaceutyczne, komputery, elektronikę i układy optyczne. Kutno charakteryzuje również niski poziom monozakładowości, rozumianej jako uzależnienie rozwoju gospodarczego danego ośrodka od jednego dużego pracodawcy. Istotnym uzupełnieniem oceny kondycji gospodarki miasta jest analiza aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw działających na jego terenie. Prezentuje ona zarówno potencjał firm, ale także jest wypadkową stwarzanych w mieście warunków do rozwoju. Według danych za lata 2015-2019 łączna wartość nakładów inwestycyjnych, w przedsiębiorstwach w powiecie kutnowskim, wyniosła 2,9 mld zł. Dopełnieniem stanu dojrzałości gospodarki lokalnej jest liczba instytucji otoczenia biznesu (działalność finansowa, ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości) na 1 tys. przedsiębiorstw. W Kutnie, w 2020 r. wskaźnik ten wyniósł 73,35 na 1 tys. przedsiębiorstw.

Wnioski i rekomendacje:

- niski poziom wskaźnika monozakładowości,
- duża liczba przedsiębiorstw *high-tech*,
- wysoka wartość produkcji sprzedanej przemysłu,
- napływ kapitału zagranicznego w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych,
- wysoka aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw.

Gospodarka

Motorem rozwoju gospodarczego miasta jest funkcjonowanie Kutnowskiej Strefy Przemysłowej. Zajmuje ona obszar około 500 hektarów, w granicach którego funkcjonuje ponad 60 firm z kapitałem polskim i zagranicznym. Zatrudnionych jest tu ok. 10 tys. osób. Część terenów strefy, o powierzchni ok. 130 ha, od 2001 roku objęta jest statusem Podstrefy Kutno Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (ŁSSE). Nakłady inwestycyjne samych tylko firm działających na terenie Podstrefy Kutno ŁSSE, w ciągu minionych 20 lat, wyniosły ok. 3 mld zł. Istotne znaczenie dla rozwoju gospodarczego miasta ma optymalne położenie geograficzne (bezpośrednio w pobliżu autostrady A1, drogi krajowej Nr 92 oraz międzynarodowej linii kolejowej E-20). Dodatkowo niewielka odległość od autostrady A2 (Stryków) oraz od lotniska Łódź Lublinek sprawiają, że miasto jest dziś w krajowej czołówce pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Główne gałęzie przemysłu funkcjonującego na terenie Kutna to: przemysł spożywczy, produkcja opakowań, przetwórstwo tworzyw sztucznych, produkcja maszyn rolniczych oraz przemysł farmaceutyczny. Niewątpliwym atutem jest także funkcjonowanie bezpośrednio przy międzynarodowej linii kolejowej E-20, nowoczesnego Intermodalnego Terminala Kontenerowego firmy PCC Intermodal S.A.

Wnioski i rekomendacje:

- dobry klimat do inwestowania, skutkujący pozyskiwaniem nowych inwestorów,
- aktywność miasta w zakresie uzbrajania terenów inwestycyjnych,

- duża liczba (i powierzchnia) obiektów przemysłowych i magazynowych oddawanych do użytku,
- zmniejszająca się powierzchnia miejskich terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod budownictwo przemysłowe,
- niekorzystne skutki uregulowań prawnych oraz niestabilność przepisów gospodarczych na szczeblu centralnym.

Budżet miasta

Budżet Kutna stanowią dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa oraz wydatki bieżące i majątkowe. Źródłami dochodów własnych gminy są w szczególności wpływy z podatków (od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych), wpływy z opłat (skarbowej, targowej), dochody z majątku oraz udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. W okresie 2015-2020 dochody budżetu ogółem wzrosły z 157,1 mln zł do 245,9 mln zł. Wskaźnikiem określającym zamożność miasta jest stopień jego samodzielności dochodowej czyli zdolność do generowania własnych środków, z wyłączeniem subwencji i dotacji zewnętrznych lub innego rodzaju wsparcia. W 2019 r. wskaźnik udziału dochodów własnych w kwocie dochodów ogółem wyniósł aż 58,5% i jest jednym z wyższych w województwie. Wydatki w budżecie miasta są wypadkową osiągniętych dochodów oraz przychodów. W Kutnie, w okresie ostatnich 5 lat wydatki wzrosły o 72%. Wyznacznikiem rozwoju miasta jest wielkość wydatków majątkowych ponoszonych na inwestycje. W latach 2015-2020 wydatkowano na ten cel aż 182,6 mln zł.

Wnioski i rekomendacje:

- coroczny wzrost dochodów budżetu miasta,
- wysoki stopień samodzielności dochodowej,
- duży udział wydatków inwestycyjnych,
- wysoki poziom zadłużenia miasta,
- duży udział wydatków na zadania z zakresu kultury, edukacji i opieki społecznej.

Infrastruktura mieszkaniowa

Kutno charakteryzuje znaczne nasycenie mieszkaniem, głównie budowanym przez podmioty prywatne. Zjawisko to mierzone jest jako liczba mieszkań na 1000 mieszkańców. W Kutnie wskaźnik ten w 2019 roku wyniósł 442,2. Są to mieszkania o średniej powierzchni użytkowej na poziomie 58,2 m². Przeciętna cena 1 m² mieszkania w powiecie kutnowskim w 2019 r., wg GUS wyniosła 3679 zł/m². Jednak w latach 2020-2021 nastąpił zauważalny wzrost cen mieszkań w mieście. Jest to związane z szeregiem prywatnych inwestycji w budownictwo wielorodzinne. Kutno charakteryzuje się również znacznym udziałem mieszkań spółdzielczych, komunalnych i społecznych czynszowych w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania.

Wnioski i rekomendacje:

- duży udział mieszkań spółdzielczych, komunalnych i społecznych czynszowych w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w latach minionych,

- bogata oferta mieszkaniowa,
- znaczny wzrost cen mieszkań w mieście na przestrzeni ostatnich lat,
- znaczna liczba rozpoczętych projektów mieszkaniowych na terenie miasta,
- niewystarczająca oferta w zakresie budownictwa czynszowego (w formule TBS),
- duża potencjalna podaż terenów pod budownictwo jednorodzinne na terenie miasta (duża liczba wydzielonych działek budowlanych).

Komunikacja, transport i infrastruktura drogowa

Kutno charakteryzuje doskonała dostępność komunikacyjna, zarówno drogowa jak i kolejowa. To jeden z większych atutów miasta, który od lat wykorzystywany jest w promocji gospodarczej. W pobliżu miasta przebiega autostrada A1. Kutno obsługiwane jest przez węzeł Kutno Północ oraz węzeł Kutno Wschód. Autostrada A2 zlokalizowana jest 40 km na południe od miasta (węzeł Stryków). Dodatkowo przez miasto przebiegają dwie istotne drogi o charakterze krajowym. Droga Nr 92 łączy Kutno z Warszawą i Poznaniem, natomiast droga Nr 60 pozwala dotrzeć m.in. do Łodzi czy Płocka. Przez Kutno poprowadzono magistralę kolejową E20, łączącą Warszawę z Berlinem. Długość dróg na obszarze Kutna wynosi 158,45 km. Składają się na nią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Głównym przewoźnikiem w zakresie kołowego transportu zbiorowego na terenie miasta jest Miejski Zakład Komunikacji w Kutnie Sp. z o.o. (MZK). Zakres działalności MZK obejmuje również przewozy na terenie gmin Strzelce, Krośniewice i gminy wiejskiej Kutno. Rolę typowych przewoźników ponadlokalnych i regionalnych pełnią, operujące na terenie Kutna, firmy prywatne. W mieście powstało dotychczas 15,5 km ścieżek rowerowych.

Wnioski i rekomendacje:

- bardzo dobra dostępność komunikacyjna, zarówno drogowa jak i kolejowa,
- słaba jakość nawierzchni dróg,
- niedostosowana do potrzeb użytkowników infrastruktura drogowa, w tym rowerowa,
- mała dynamika przyrostu długości dróg rowerowych,
- dobrze rozwinięta sieć komunikacji miejskiej oraz nowoczesna infrastruktura i tabor,
- mała liczba taksówek.

Media komunalne

Podstawę systemu zaopatrzenia mieszkańców Kutna w wodę stanowią ujęcia wody zasilające dwie stacje wodociągowe oraz sieć wodociągów magistralnych i rozdzielczych. Za realizację zadań w zakresie poboru wody, jej oczyszczania i doprowadzania do budynków, instytucji, zakładów komunalnych, zakładów produkcyjnych i innych użytkowników odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kutnie (PWIK). Długość sieci wodociągowej w mieście wynosi 245,57 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 99,9% mieszkańców Kutna. Sieć kanalizacyjna i deszczowa, podobnie jak system zaopatrzenia miasta w wodę, obsługiwane jest również przez PWiK. Długość eksploatowanej sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 183,8 km, a kanalizacji deszczowej wynosi 67,03 km. Za oczyszczanie ścieków z terenu miasta odpowiedzialna jest Grupowa Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o.

Kutno zasilane jest w energię elektryczną z sieci należącej do trzech, prywatnych operatorów: Energa – Operator S.A., PKP Energetyka Sp. z o.o. oraz ECO Kogeneracja

Sp. z o. o. Na terenie Kutna zlokalizowane są elementy gazowej sieci wysokiego ciśnienia, które eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Dostawę ciepła dla miasta realizują natomiast ECO Kutno Sp. z o.o. oraz ECO Kogeneracja Sp. z o.o., których przedmiotem działalności jest wytwarzanie, dystrybucja i sprzedaż ciepła na potrzeby mieszkańców miasta, przedsiębiorstw, obiektów użyteczności publicznej i handlowo-usługowych. Na terenie miasta nie funkcjonuje instalacja do zagospodarowania odpadów komunalnych. Odebrane od mieszkańców odpady kierowane są do międzygminnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Krzyżanówku (gmina Krzyżanów).

Rosnące potrzeby wielu firm, instytucji (w tym oświatowych), a także samych mieszkańców wynikające z postępującej cyfryzacji oraz rozwoju Internetu wymuszają dynamiczny rozwój infrastruktury teleinformatycznej. Na terenie Kutna funkcjonuje 24 przedsiębiorców telekomunikacyjnych⁵. Penetracja usługami internetowymi (minimum 100 Mb/s) na poziomie lokali w Kutnie wynosi 75% (2021)⁶. Według szacunków Urzędu Komunikacji Elektronicznej, po realizacji Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa wskaźnik ten winien osiągnąć poziom 91%⁷.

Wnioski i rekomendacje:

- rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna, doprowadzona do istniejących osiedli,
- niedostatki infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenach nowobudowanych osiedli mieszkaniowych, głównie jednorodzinnych,
- stan infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna) wymagający modernizacji,
- niezależność miasta w zakresie oczyszczania ścieków,
- potrzeba modernizacji systemu oczyszczania ścieków,
- niski stopień gazyfikacji miasta,
- brak infrastruktury magazynującej wodę, np. zbiorników retencyjnych,
- rosnąca dostępność sieci szerokopasmowych na terenie miasta.

Wnioski ze Szczegółowej Diagnozy Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej Miasta Kutna

Kutno jest miastem położonym w centralnej Polsce, 20 km od geometrycznego środka Polski, w najdalej na północ wysuniętym obszarze województwa łódzkiego. Położenie miasta wyznaczają współrzędne 52°14' szerokości geograficznej północnej i 19°22' długości geograficznej wschodniej. Jest stolicą powiatu kutnowskiego, składającego się z 11 gmin, zlokalizowaną w jego środkowej części. Sąsiaduje bezpośrednio z gminą wiejską Kutno i gminą Krzyżanów. Pod względem historycznym leży na pograniczu czterech krain: Mazowsza, Kujaw, Ziemi Łęczyckiej i Wielkopolski. W dokumentach na szczeblu wojewódzkim, Kutno zaliczone jest do sieci ośrodków historycznych jako jeden z 11 ośrodków o randze regionalnej⁸. Obecnie granica powiatu kutnowskiego stanowi równocześnie granicę województwa łódzkiego, które styka się

⁵ Atlas szerokopasmowego dostępu do internetu, Urząd Komunikacji Elektronicznej, dane na dzień 31 grudnia 2021 r., <https://mapbook.uke.gov.pl/> (2.11.2022 r.).

⁶ Ibidem.

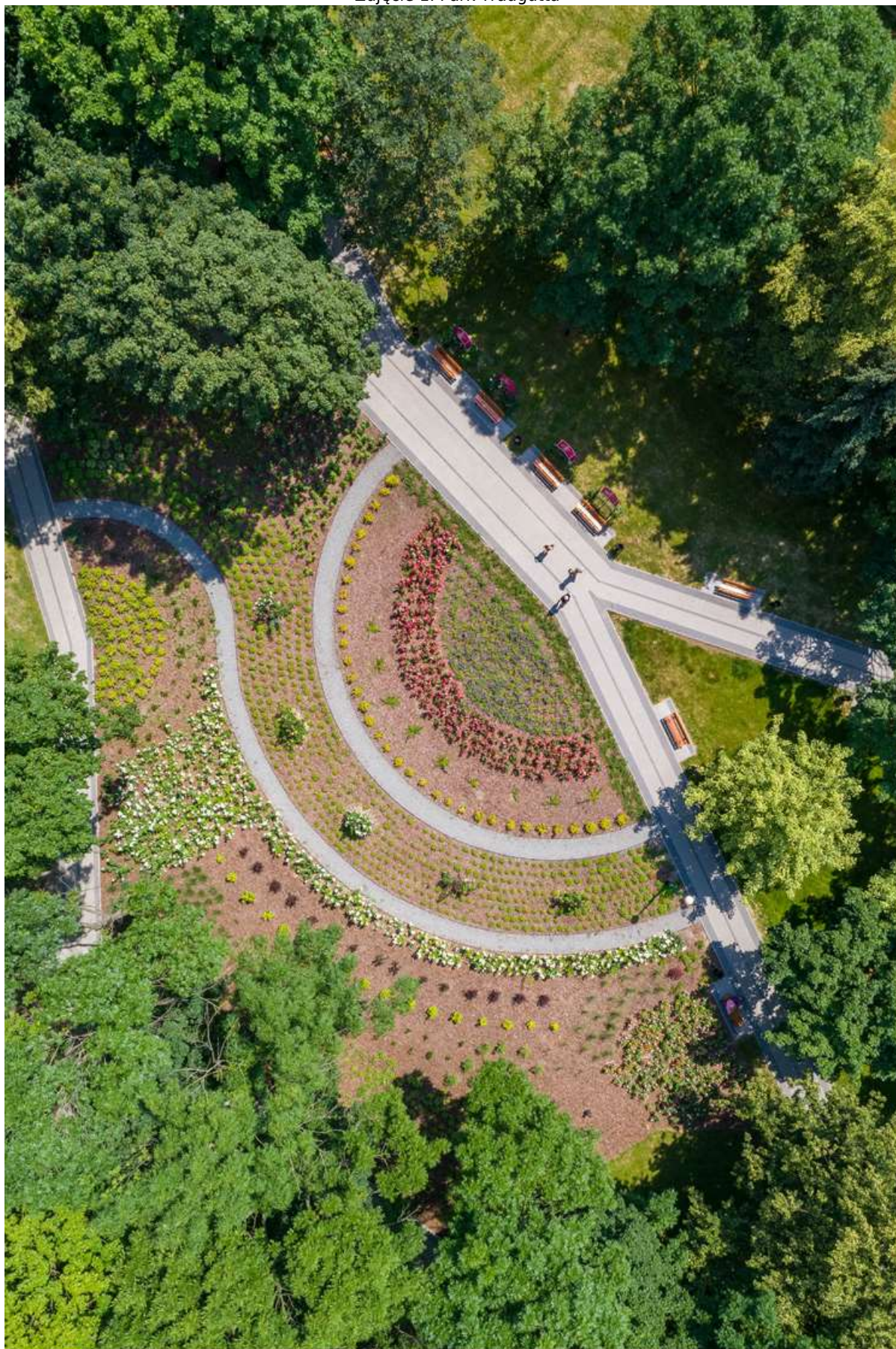
⁷ Ibidem.

⁸ Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na Lata 2020-2023, Sieć ośrodków historycznych, s. 17., https://www.lodzkie.pl/images/prezentacja_WPONZ_2020-2023.pdf (2.11.2022 r.).

w rejonie Kutna z województwami: wielkopolskim, kujawsko-pomorskim i mazowieckim.

Miasto zajmuje obszar o powierzchni 33,59 km² (3359 ha). Posiada wykształconą równoleżnikową strukturę przestrzenną, opartą w głównej mierze na układzie kolejowym i drogowym, ze szczególnym uwzględnieniem drogi krajowej Nr 92 oraz doliny rzeki Ochni. Struktura ta uzupełniona jest promienistym układem dróg, które zapewniają powiązanie miasta z zewnętrzną strukturą osadniczą, podkreślając rolę Kutna, jako znaczącego ośrodka ponadlokalnego.

Zdjęcie 1. Park Traugutta

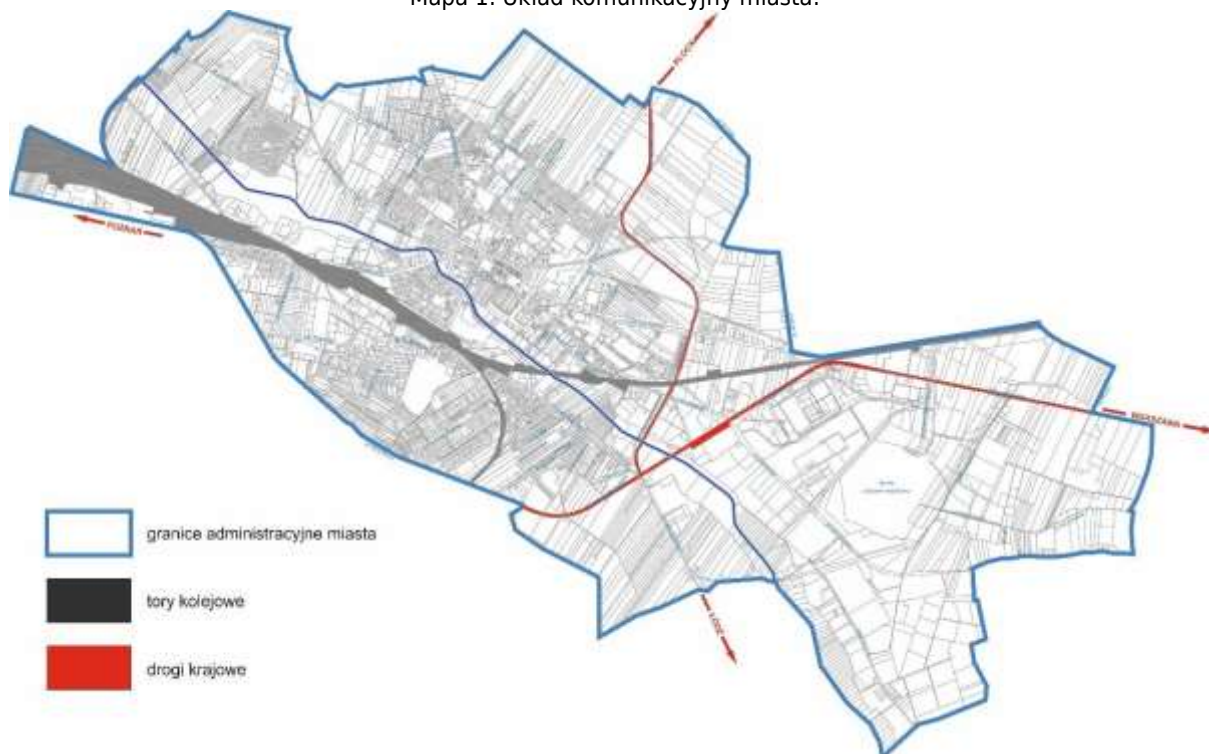

Źródło: arch. UM Kutno, fot. www.filmyznieba.pl.

Bariery przestrzenne

Główną barierą przestrzenną utrudniającą swobodne przemieszczanie się mieszkańców pomiędzy północną i południową częścią miasta jest, przecinająca równoleżnikowo miasto, linia kolejowa E-20. Skutkuje to utrudnieniami w ruchu pieszych, komunikacji drogowej i transporcie publicznym. W części centralnej miasta utrudnienia komunikacyjne potęguje również rzeka Ochnia.

Mapa 1. Układ komunikacyjny miasta.

Źródło: opracowanie własne UM Kutno.

Wnioski i rekomendacje:

- wyraźny podział miasta na część północną i południową, wynikający z przebiegu linii kolejowej E-20 oraz koryta rzeki Ochni, wpływający na jego nierównomierny rozwój i wywołujący zaburzenia w spójnym funkcjonowaniu miasta jako całości,
- niewystarczająca liczba połączeń pomiędzy północną i południową częścią miasta,
- potrzeba uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym zwiększenia liczby połączeń pomiędzy północną i południową częścią miasta,
- konieczność znalezienia rozwiązań służących zwiększeniu możliwości połączeń między Kutnowską Strefą Przemysłową a pozostałymi terenami miasta,
- podjęcie nowych oraz kontynuacja powziętych już działań mających na celu rewitalizację zaniedbanych terenów poprzemysłowych i przywrócenie im funkcji miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem rejonu ul. Przemysłowej i Mickiewicza.

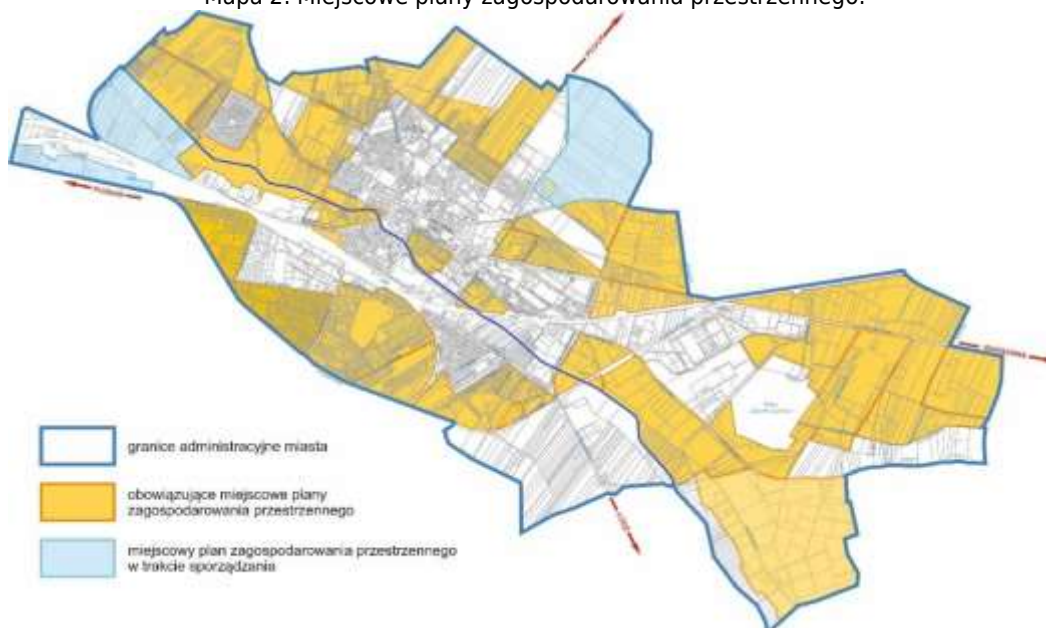
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Aktami prawa miejscowego, regulującymi politykę planowania przestrzennego w mieście, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Kutno posiada wysoki procent powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co powoduje niższą, od średniej w województwie, liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Na obszarze Kutna obowiązuje 39 miejscowych planów, którymi objęte jest ok. 51% jego powierzchni. Kolejne 3 plany są w trakcie sporządzania⁹.

Wnioski i rekomendacje:

- wysoki procent powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- pokrycie miejscowymi planami głównie peryferyjnych obszarów miasta,
- brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących ściśle centrum miasta,
- potrzeba dalszego zwiększania powierzchni pokrytej mpzp, co pozwoli na kontrolowany rozwój terenów zurbanizowanych,
- polityka przestrzenna miasta w oparciu o mpzp, pozwoli na ograniczenie nie w pełni kontrolowanego procesu rozwoju zagospodarowania terenów, dla których wydawane są decyzje o warunkach zabudowy.

Mapa 2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: opracowanie własne UM Kutno.

Centrum miasta i jego walory historyczne

Centrum stanowi ważny element przestrzeni miejskiej, przyciągający wielu mieszkańców, zwłaszcza podczas imprez kulturalno-rozrywkowych. Systematycznie poprawiany jest jego wygląd. Na obszarze tym podjęto szereg działań o charakterze rewitalizacyjnym. Najważniejsze z nich to: modernizacja ul. Królewskiej, placu marsz. J. Piłsudskiego, Placu Wolności, Rynku Zduńskiego, odbudowa Pałacu Saskiego, jak również odnowienie Willi Troczewskiego. Ponadto, w centrum Kutna zlokalizowanych jest

⁹ Stan na dzień 31 maja 2021 r.

wiele zabytków, w tym kościół pw. Św. Wawrzyńca oraz XIX-wieczny ratusz miejski, które znajdują się na liście obiektów reprezentatywnych województwa łódzkiego¹⁰. Na uwagę zasługuje fakt, że większość z nich jest własnością miasta. Odrestaurowywanie obiektów zabytkowych, stanowiących własność prywatną, zlokalizowanych w centrum miasta, odbywa się w powolnym tempie. Często działania naprawcze mają charakter prowizoryczny, bez porozumienia ze służbami konserwatorskimi. Ponadto, w ciągu wielu ulic zauważalny jest chaos reklamowy, zakłócający ład przestrzenny.

Jednym ze sposobów poprawy atrakcyjności centrum Kutna mogłoby być stworzenie *woonerfów*, czyli przestrzeni publicznych, które łączą funkcje ulicy, deptaka, parkingu, terenów zieleni oraz miejsca spotkań mieszkańców.

Zdjęcie 2. Willa Troczewskiego, ul. 29 Listopada 4.

Źródło: arch. UM Kutno, fot. Jarosław Makowski.

Wnioski i rekomendacje:

- potrzeba opracowania miejscowego planu zagospodarowania oraz kontynuacja rewitalizacji historycznego centrum miasta i jego najbliższych okolic, w celu poprawy atrakcyjności architektonicznej tego obszaru,
- konieczność rozwiązania problemu reklam w Kutnie poprzez przyjęcie tzw. uchwały krajobrazowej, w celu uporządkowania centrum, a następnie dalszych rejonów miasta (powyższa uchwała będzie mieć również wpływ na elementy małej architektury w mieście, które na dzień dzisiejszy nie są spójne i wymagają standaryzacji),
- układ przestrzenny centrum miasta wykazuje potencjał do stworzenia *woonerfów*, dzięki którym możliwa będzie poprawa poziomu bezpieczeństwa, uspokojenie ruchu kołowego, podniesienie walorów estetycznych i nadanie tym miejscom nowych funkcji o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym.

¹⁰ wg Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na Lata 2020-2023, s. 50.

Rozwój terenów niezagospodarowanych

W ostatnich latach obserwuje się szybki rozwój obszarów dotychczas niezagospodarowanych, szczególnie tych zlokalizowanych poza centrum miasta. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dają możliwość rozwoju tych terenów, umożliwiając podziały dużych powierzchniowo nieruchomości na mniejsze działki budowlane. Dają tym samym możliwości rozwoju obszaru objętego planem i zwiększają podaż terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Miejscowe plany wyznaczają sieć dróg gminnych, dzięki którym teren staje się dostępny komunikacyjnie. Takie działania niosą za sobą konsekwencje w postaci wymuszonej budowy dróg i potrzeby uzbrojenia wspomnianych obszarów w infrastrukturę komunalną: wodę, kanalizację sanitarną, kanalizację deszczową, prąd, gaz itp.

Wnioski i rekomendacje:

- szybki rozwój terenów oddalonych od centrum, zwłaszcza w formie terenów zabudowy mieszkaniowej, jedno i wielorodzinnej,
- nierównomierny rozwój infrastruktury komunalnej, nienadążający za rozwojem obszarów dotychczas niezagospodarowanych,
- zachodzi konieczność zapewnienia rezerw finansowych na uzbrojenie istniejących i powstających nieruchomości, jak również modernizację istniejącej infrastruktury.

Tereny zieleni

Kutno położone jest w regionie o charakterze typowo rolniczym. Cechą tego obszaru jest niewielka powierzchnia lasów. Zieleń miejską na terenie Kutna tworzą: zieleń parkowa, skwery, zieleńce, zieleń ogródków działkowych, zieleń osiedlowa, a także nieduże kompleksy leśne, zlokalizowane we wschodniej części miasta, na które składają się głównie jednogatunkowe lasy iglaste.

Zdjęcie 3. Park Wiosny Ludów.

Źródło: arch. UM Kutno, fot. Adam Pietrusiak.

Docelowy model struktury miasta ujęty w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kutna”, skupia się na zabudowie produkcyjnej, mieszkaniowej i usługowej. Wskazuje na utrzymanie obszarów istniejącej zieleni zorganizowanej oraz terenów łąk nadrzecznych. Nie uwzględnia jednak nowych terenów zieleni. W obrębie miasta występują duże rezerwy terenowe, umożliwiające rozwój obszarów zieleni. Przy sporządzaniu kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy podkreślić rolę zieleni zorganizowanej, niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania miasta i życia jego mieszkańców. Przeznaczenie terenów w nowo opracowywanych planach powinno być zgodne z zasadami zrównoważonego, długookresowego i trwałego rozwoju.

Mapa 3. Tereny zieleni.

Źródło: opracowanie własne UM Kutno.

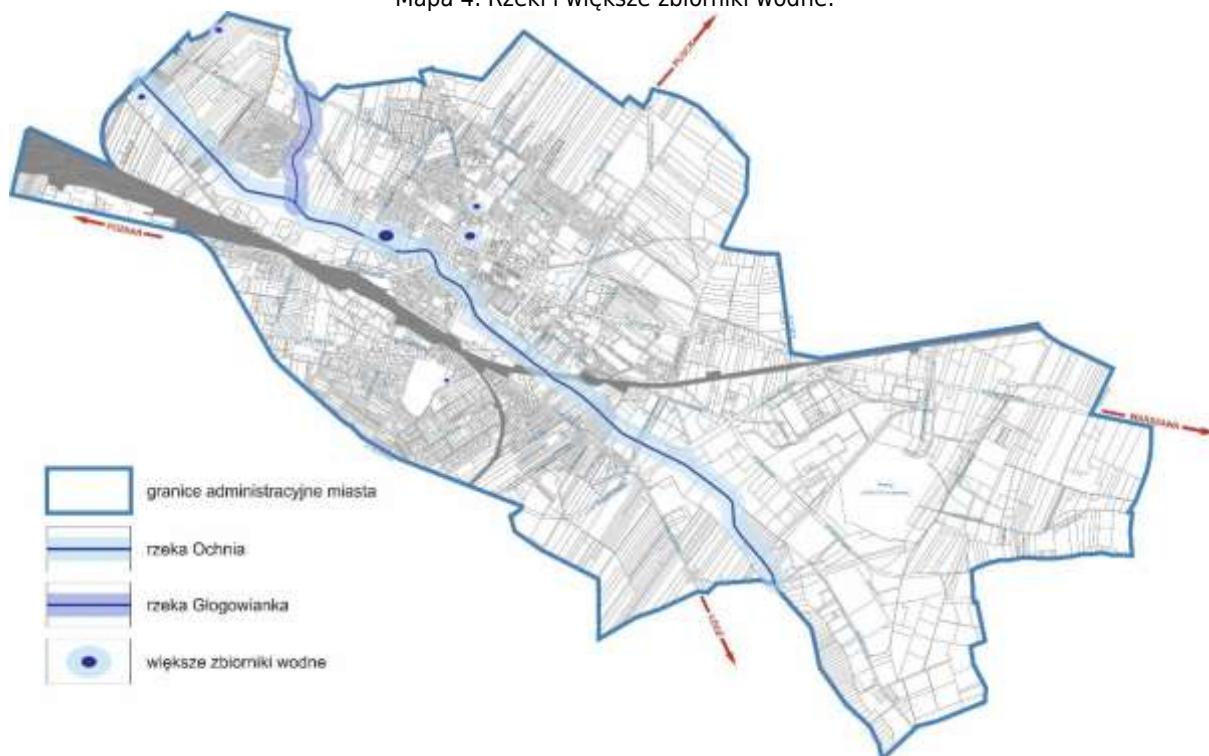
Wnioski i rekomendacje:

- brak równomiernego rozkładu terenów zieleni zorganizowanej, układ zieleni tworzą trzy parki miejskie i drzewostan terenów leśnych zlokalizowany we wschodniej części miasta,
- niewystarczająca powierzchnia terenów zieleni zorganizowanej na terenach osiedli mieszkaniowych,
- niewykorzystany potencjał doliny rzeki Ochni,
- duże rezerwy terenowe, umożliwiające rozwój terenów zieleni,
- konieczność zwiększenia na terenie miasta obszarów zieleni zorganizowanej (parki linearne, parki kieszonkowe, skwery, zieleńce), umożliwiającej rekreację,
- konieczność podjęcia działań podnoszących walory rekreacyjne terenów istniejących,
- zwiększenie lesistości miasta oraz potrzeba tworzenia naturalnych enklaw zieleni, wpływających pozytywnie na lokalny mikroklimat.

Wody

Oprócz przepływających przez miasto rzek Ochni i Głogowianki, na jego obszarze występują zbiorniki wodne o niewielkiej powierzchni. Równocześnie występuje zorganizowany system gromadzenia i odprowadzania wód opadowych z terenów utwardzonych, odprowadzający wody do odbiornika, jakim najczęściej jest rzeka Ochnia. W ostatnim czasie nasilają się anomalie pogodowe – długoterminowe susze oraz nawałne, krótkotrwałe ulewy. Na podstawie map zagrożenia powodziowego, tereny zagrożone powodzią od rzeki Ochni znajdują się na terenie obrębów geodezyjnych: Raszew Piaski, Śródmieście, Grunwald, Łąkoszyn, Skłęczki.

Mapa 4. Rzeki i większe zbiorniki wodne.

Źródło: opracowanie własne UM Kutno.

Wnioski i rekomendacje:

- niewielka liczba zbiorników wodnych,
- utrata dużej części wód opadowych, odprowadzanych systemem kanalizacji deszczowej,
- konieczność implementacji działań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury: zwiększenie retencji, utworzenie na obszarze miasta dodatkowych zbiorników wodnych,
- rewitalizacja istniejących zbiorników wodnych,
- zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych na terenach urbanizowanych.

Wnioski z Badania warunków życia i jakości usług publicznych

Ważnym elementem diagnozy, który uzupełnia całościowy obraz miasta, są badania prowadzone bezpośrednio wśród mieszkańców. Do pełnego zobrazowania stanu miasta, poza danymi o charakterze ilościowym, konieczne jest wykorzystanie także danych jakościowych.

Na potrzeby Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030, w okresie od lipca do września 2021 r., przeprowadzone zostały badania warunków życia i jakości usług publicznych świadczonych w Kutnie¹¹. Była to już czwarta edycja tej analizy, która cyklicznie wykonywana jest od 2012 r. Realizatorem badań ankietowych, a także autorem raportu, jest Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego. Opiekę merytoryczną nad całością od początku sprawuje dr Cezary Trutkowski, obecnie prezes Fundacji.

Celem badania była identyfikacja i określenie znaczenia różnych czynników wpływających na ocenę miasta i warunków życia. Badanie zogniskowane zostało w szczególności wokół czynników wpływających na jakość życia mieszkańców oraz usług (i ich oceny) realizowanych przez instytucje samorządowe. Wyniki badań zostały porównane z wynikami uzyskanymi w latach 2012, 2016 i 2018. Pełna treść raportu została zaprezentowana opinii publicznej.

Terenowe badanie zrealizowano na reprezentatywnej próbie gospodarstw domowych. Spośród blisko 16,5 tys. unikalnych adresów mieszkalnych na terenie miasta, wylosowano próbę 375 gospodarstw. Ankiety udało się przeprowadzić w 373 domostwach. Oznacza to realizację próby na poziomie 99,5%. Dobór gospodarstw prowadzony był w sposób systematyczny, proporcjonalnie do wielkości osiedli przyjętych na potrzeby badania. Zakładana wielkość przedziału ufności, czyli tzw. błąd pomiaru, to 5 %.

W ostatnich trzech latach odnotowano wzrost liczby gospodarstw domowych, w skład których wchodzi mieszkańcy w wieku 60+ i spadek liczby gospodarstw zamieszkiwanych przez dzieci i młodzież. Trend starzejącego się społeczeństwa jest w Kutnie widoczny, w stosunku do 2018 roku, to wzrost aż o 12%.

Odsetek gospodarstw z mieszkańcami z wykształceniem wyższym (i niepełnym wyższym) jest niższy niż 3 lata temu o 12%. Może to świadczyć o napływie pracowników produkcyjnych, o niższym poziomie wykształcenia.

Dane wskazują także na nieznaczny wzrost liczby gospodarstw, dla których Kutno było wyłącznie „sypialnią” tj. o 0,6%, oraz spory spadek liczby tych gospodarstw, w których wszyscy mieszkańcy lokują centrum swojej aktywności życiowej w Kutnie (o 10,5% w stosunku do 2018 roku i o 11,8% w stosunku do 2016 roku).

Postawy mieszkańców

Jak wynika z analizy danych, 63% mieszkańców miasta deklaruje generalne zadowolenie z faktu zamieszkiwania w Kutnie, ale też sporo z nich (około 1/3) chciałoby się wyprowadzić, gdyby mieli taką możliwość. Kutno jako dobre miejsce do życia ocenia 53,9% mieszkańców, a jedynie 6,9% jest przeciwnego zdania. Są to wyniki zbliżone do tych z badania przeprowadzonego w 2018 roku i znacznie lepsze niż 5 lat temu. Wskazuje to na poprawę ocen dotyczących jakości życia w mieście. Liczba gospodarstw, w których

¹¹ Treści zawarte w tym podrozdziale pochodzą z raportu z Badania warunków życia i jakości usług publicznych przeprowadzonego przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej w 2021 r.

deklarowano zadowolenie z faktu zamieszkiwania w Kutnie spadła o 4%, ale nadal jest to ocena wyższa niż ta z 2016 roku. W stosunku do roku 2018, o ponad 14%, wzrosła liczba gospodarstw, w których zadeklarowano niechęć wobec możliwości wyprowadzenia się z miasta i zamieszkania w innym miejscu. Dane te jednak wciąż są niższe od tych z roku 2016, choć lepsze niż uzyskane w roku 2012.

Aktualnie miasto jest znacznie częściej postrzegane jako zamożne. Zarejestrowano wyraźne przesunięcie opinii pomiędzy kategoriami „średnie”, a „raczej bogate” czy „bardzo bogate” (o ponad 29% zmniejszyła się liczba gospodarstw oceniających Kutno jako miasto „raczej biedne”).

Zainteresowanie sprawami miasta

Zgodnie z odpowiedziami badanych, zainteresowanie mieszkańców sprawami miasta pozostaje na podobnym poziomie, jak 3 lata temu, choć nieco zmienił się charakter owego zainteresowania. Obecnie ponad połowa mieszkańców potwierdza fakt zainteresowania sprawami miasta. Niecałe 9% gospodarstw zadeklarowało brak takiego zainteresowania. Nadal duża część badanych, bo 1/3, określa swoje zainteresowanie sprawami miasta jako „średnie”.

We wszystkich wymiarach określających charakter aktywności związanych z przejawianiem zainteresowania sprawami miasta odnotowano niewielki wzrost wskaźników. Podkreślić należy, że większe zainteresowanie sprawami miasta jest pozytywnie skorelowane z ocenami lokalnej jakości życia.

Najwygodniejszym kanałem pozyskiwania informacji przez mieszkańców są media lokalne (np. gazeta lokalna, radio, TV), choć odnotować należy systematyczny spadek zainteresowania tym kanałem przekazu informacji w stosunku do lat ubiegłych. Na drugim miejscu pod względem użyteczności dla mieszkańców znalazła się oficjalna strona internetowa Urzędu Miasta i lokalne portale informacyjne.

Ocena działalności informacyjnej Urzędu Miasta Kutno

Ponad połowa badanych (56,2%) zgodziła się z opinią, że władze miasta wystarczająco informują mieszkańców o swoich działaniach. Przeciwnego zdania było 9,5% respondentów, a 34,4% mieszkańców wybrała w tym pytaniu odpowiedź „średnio”. Oznacza to zdecydowaną poprawę ocen miejskiej polityki informacyjnej, w stosunku do wyników uzyskanych w 2016 i 2018 roku.

W zestawieniu z wynikami odpowiedzi na pytanie o zainteresowanie sprawami miasta można wnioskować, że ci mieszkańcy, którzy interesują się sprawami lokalnymi, zdecydowanie lepiej oceniają działania informacyjne samorządu. Podkreślić należy, że potwierdzona została, zauważona trzy i pięć lat temu prawidłowość, że pozytywna ocena polityki informacyjnej władz przekłada się na większe poczucie wpływu na sprawy lokalne oraz lepszą ocenę warunków i jakości życia w mieście. Trend ten jest z badania na badanie coraz bardziej widoczny.

Zaangażowanie w życie miasta

Zaangażowanie mieszkańców w życie miasta (rozumiane jako uczestnictwo w wydarzeniach publicznych, imprezach, festynach, wspólnych działaniach mieszkańców, itp.) nieco spadło (o 2,7%). Tylko 16,8% gospodarstw domowych potwierdza pełną

aktywność w tym zakresie, a 30,1% przynajmniej częściową. Na taki wynik mogła oczywiście wpłynąć pandemia COVID-19 i zmniejszona liczba organizowanych wydarzeń.

Dane wskazują na pozytywny związek aktywności mieszkańców z badanymi gospodarstwami z zainteresowaniem sprawami miasta. Wynika z nich także, że nieco częściej aktywność przejawiają członkowie gospodarstw lepiej sytuowanych materialnie. Zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji społecznych pozostaje nadal niewielkie.

Sukcesywnie rośnie deklarowane przez mieszkańców poczucie wpływu na decyzje podejmowane przez władze samorządowe. Pozytywnie oddziałuje to na zadowolenie z zamieszkiwania w mieście oraz ocenę miasta jako miejsca do życia. Nieco wzrosło społeczne przekonanie o życzliwym nastawieniu władz miejskich, wobec inicjatyw zgłaszanych przez mieszkańców. Dane wskazują, że przekonania w tym zakresie są pozytywnie powiązane z oceną jakości życia w mieście.

Zaufanie i relacje społeczne

Mieszkańców Kutna wciąż charakteryzuje dość wysoki poziom nieufności społecznej. Obniża to poczucie jakości życia w mieście. Podkreślić jednak należy, że badanie ujawniło pozytywną tendencję w tym zakresie. Liczba gospodarstw domowych deklarujących, że wśród mieszkańców przeważa „nieufność, ostrożność i interes prywatny” zmalała w ciągu ostatnich 3 lat o niemal 12%, a w stosunku do 2016 roku, aż o 22,5%.

Prawie połowa mieszkańców Kutna dobrze oceniła poziom bezpieczeństwa w miejscach publicznych (zachowany został trend wzrostowy ocen pozytywnych). Jedynie 7,5% gospodarstw domowych uznało, że w miejscach publicznych na terenie miasta jest niebezpiecznie. Zaobserwowano związek pomiędzy opiniami na temat bezpieczeństwa, a ocenami jakości życia w mieście. Im mniejsze owo poczucie, tym niższa ocena jakości życia. Ponadto poczucie bezpieczeństwa w miejscach publicznych sprzyja zaangażowaniu w życie miasta.

Warto także zwrócić uwagę na fakt, że osoby bardziej interesujące się sprawami lokalnymi deklarowały wyższe poczucie bezpieczeństwa, niż osoby niezainteresowane życiem miasta. Poczucie bezpieczeństwa ma także związek z wyższym poziomem zaufania społecznego.

Oceny warunków życia i jakości usług publicznych

Praca urzędników zatrudnionych w Urzędzie Miasta zyskuje w oczach mieszkańców. Pomimo pewnych wahań, w dłuższym okresie obserwuje się wzrost pozytywnych ocen.

Zgeneralizowane oceny pracy urzędników i ich nastawienia do klientów załatwiających sprawy urzędowe są nieco wyższe wśród tych mieszkańców, którzy swoje opinie opierają na rzeczywistym doświadczeniu wizyty w urzędzie, a nie na stereotypowych przekonaniach. Ocena pracy Urzędu Miasta jest zdecydowanie bardziej pozytywna wśród mieszkańców zainteresowanych sprawami lokalnymi.

Oceny prezydenta miasta za jego działalność w obecnej kadencji są dość dobre – oscylują wokół oceny dobrej (4) na 6-cio punktowej skali. W ciągu ostatnich trzech lat odnotowano jednak spadek w tym zakresie. Pozytywne oceny prezydenta rosną wraz z deklarowanym zainteresowaniem sprawami miasta i pozytywną oceną polityki informacyjnej samorządu.

Podobnie jak trzy i pięć lat temu, nieco gorsze oceny od prezydenta uzyskuje Rada Miasta. Podkreślić należy, że jest to zależność powszechna, występująca we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego, w których prowadzone było podobne badanie. Wyrazistość rady i zrozumienie jej działań jest mniejsze w społeczeństwie niż widoczność działań lidera (wójta/burmistrza/prezydenta). Warto odnotować jednak lekki wzrost pozytywnych ocen działalności Rady Miasta Kutno, w stosunku do wyników z lat ubiegłych.

Środowisko i otoczenie

W zasadzie wszystkie prezentowane wskaźniki w obszarze „Środowisko i otoczenie” nie uległy znaczącym zmianom (wyjątkiem jest „stan czystości powietrza”, gdzie oceny są znacznie wyższe). Wśród wszystkich środowiskowych aspektów życia w Kutnie (pozytywnie ocenianych) stosunkowo najniższe oceny zyskuje jakość wody pitnej i funkcjonowanie systemu segregacji odpadów. Niemniej jednak, oceny jakości wody pitnej uległy poprawie w ciągu ostatnich lat, natomiast oceny realizacji gospodarki odpadami zasadniczo się nie zmieniły.

Warto odnotować interesujące zmiany ważności wpływu poszczególnych czynników na odczuwaną jakość życia. Szczególnego znaczenia nabrała kwestia czystości środowiska naturalnego, która wśród tych gospodarstw, które oceniały ją negatywnie, w znaczącym stopniu pogarsza oceny Kutna jako miejsca do życia. Z kolei poprawa ocen czystości miejsc publicznych, pozytywnie oddziałuje na odczuwane przez mieszkańców zadowolenie z zamieszkiwania w Kutnie.

Należy także podkreślić znaczenie estetyki budynków publicznych – ocenianej pozytywnie i oddziałującej na pozytywną ocenę miasta jako miejsca do życia.

Infrastruktura drogowa, transport i bezpieczeństwo na drogach

W obszarze infrastruktury drogowej, transportu i bezpieczeństwa na drogach, raczej negatywne oceny dotyczą jakości/stanu nawierzchni dróg i ulic i przepustowości głównych tras komunikacyjnych w mieście, w godzinach szczytu. Dla wielu mieszkańców sytuacja w tym zakresie pozostaje drażliwa.

Dobrze oceniana jest komunikacja publiczna – jej oceny nie uległy zmianie w ciągu ostatnich trzech i pięciu lat, choć należy przy tym zauważyć, że członkowie 1/6 gospodarstw domowych nie byli w stanie ocenić jej funkcjonowania. Warto zauważyć, że wysoka jakość transportu zbiorowego na terenie miasta pozytywnie wpływa na odczuwaną jakość życia.

Lekko spadły oceny dostępności tras rowerowych (wygląda na to, że w tym zakresie wciąż pozostaje wiele do zrobienia). Nieco spadły oceny dostępności miejsc parkingowych (jest to ogólny trend), ale za to odnotowano lekki wzrost ocen, dotyczących bezpieczeństwa na drogach i stanu ich utrzymania zimą.

Oświata i inne działania edukacyjno-wychowawcze

Należy zauważyć, że wielu mieszkańców nie orientuje się w sprawach związanych z działalnością szkół oraz przedszkoli, wobec czego powstrzymali się od prezentacji swoich opinii w tym zakresie.

Wszystkie prezentowane aspekty funkcjonowania sektora edukacji ocenione zostały pozytywnie. Na uwagę zasługuje fakt, że w stosunku do lat ubiegłych poprawiły się

oceny dostępności całorocznych świetlic dla dzieci i młodzieży. Dostępność przedszkoli była oceniana negatywnie jedynie przez 5% gospodarstw, których takie dzieci są członkami. Jest to wynik niewiele niższy niż w 2018 roku, ale nadal znacznie wyższy niż w 2016 roku.

Dobrze oceniana jest jakość nauczania w szkołach wszystkich typów. Mowa tu o ocenach gospodarstw domowych, które zdecydowały się wyrazić opinię w tym zakresie (30%-40% objętych badaniem). Wyniki te są niższe niż w latach ubiegłych.

Czynniki, które w sferze edukacji w największym stopniu negatywnie oddziałują na odczuwaną jakość życia w mieście obejmują sferę jakości nauczania (pogorszenie ocen i ich znaczenia), oraz oferty zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Miejsca pracy i przedsiębiorczość

Sfera rynku pracy i przedsiębiorczości oceniona została umiarkowanie pozytywnie i, co należy podkreślić, lepiej niż w poprzednich badaniach.

Możliwość założenia własnego biznesu znacznie lepiej ocenili osoby, które taki biznes już prowadzą. Należy przy tym zaznaczyć, że liczba gospodarstw, w których jako główne źródło utrzymania zadeklarowano „własną firmę”, zmalała w ciągu ostatnich 3 lat o 6%.

Mieszkańcy bardzo pozytywnie oceniają rozwój dzielnicy przemysłowej Skłęczki, choć jako miejsce pracy jednego z członków rodziny w zakładzie zlokalizowanym na tym obszarze, zadeklarowano jedynie w 12,7% gospodarstw. Respondenci doceniają jej funkcjonowanie i znaczenie dla rozwoju miasta. Zarejestrowano jednak istotne zróżnicowanie ocen znaczenia strefy pomiędzy tymi gospodarstwami, których członkowie pracują w strefie, a tymi, które takich powiązań nie mają. Różnica w ocenie to ponad 50%. Wśród gospodarstw, których członkowie pracują w dzielnicy Skłęczki, nie było odpowiedzi negujących jej wpływ na rozwój miasta.

Główne źródła utrzymania i sytuacja materialna mieszkańców

Dane wskazują na poprawę samooceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych, 32,3% z nich uznała ją za raczej dobrą lub bardzo dobrą (wzrost o ponad 5%). Wzrósł również odsetek gospodarstw (do poziomu 11,8%), które oceniły swoją sytuację materialną jako złą lub bardzo złą. Należy przy tym potwierdzić ustaloną wcześniej prawidłowość - materialne warunki życia oddziałują na ocenę jakości życia w mieście i odczuwaną dostępność rozmaitych dóbr i usług.

W badaniach odnotowano niewielkie pogorszenie ocen realizowanej przez miasto polityki społecznej. Znaczącą różnicę w ocenie przedstawiły te gospodarstwa, które źle oceniały swoją sytuację materialną (ich ocena była znacznie częściej negatywna). Warto podkreślić, że brak możliwości skorzystania przez potrzebujących z usług opiekuńczych oferowanych przez miasto, w znaczącym stopniu obniża odczuwaną jakość życia.

Bardzo negatywnie oceniana jest sfera opieki zdrowotnej, zarówno działalność szpitala, jak i dostępność do lekarzy specjalistów. Obie kwestie wzbudzają duże niezadowolenie mieszkańców. Jedynie ci, którzy określili się jako „zamożni”, wyrażają ocenę umiarkowanie średnią.

Członkowie 13,4% gospodarstw, w ciągu ostatniego roku, pobierali świadczenia z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Najczęściej byli to reprezentanci gospodarstw, którzy określali swoją sytuację materialną jako „negatywną” lub „średnią”.

Kultura, sport i rekreacja

Działalność instytucji kultury, oferta sportowa i rekreacyjna jest w mieście oceniana bardzo dobrze, lecz w stosunku do badań z 2018 roku odnotowano obniżenie ocen we wszystkich, prezentowanych w ankiecie wymiarach. Jest prawdopodobne, że na oceny te miała wpływ pandemia COVID-19 i wynikająca z niej ograniczona oferta kulturalno-sportowa. Jak zauważono w poprzednich badaniach, grupa najuboższych mieszkańców bardziej odczuwa ograniczenia w dostępie do usług oferowanych przez instytucje kultury i sportu. Szczególnym problemem dla tej grupy jest dostęp do miejsc, w których dorośli mogą spędzać czas poza domem, czy miejsc rekreacji znajdujących się w najbliższej okolicy ich zamieszkania.

Warto zwrócić szczególną uwagę na wysokie oceny działalności Kutnowskiego Domu Kultury, Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej, Centrum Teatru Muzyki i Tańca, Aquaparku Kutno oraz związane z tym zwiększenie możliwości uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym i sportowym. Zadowolenie mieszkańców z działalności tych instytucji w znacznym stopniu pozytywnie wpływa na odczuwaną jakość życia.

Należy zauważyć, że dostępność aktywności sprzyjających integracji mieszkańców, w znaczącym stopniu wzmacnia wzajemnie zaufanie i poprawia odczuwaną jakość relacji społecznych.

Ocena efektów projektu „Miasto Róż”

Mieszkańcy bardzo pozytywnie oceniają efekty realizacji projektu „Kutno – miasto róż”. Największe zadowolenie w badaniu z 2021 r. wzbudziły nasadzenia róż w przestrzeni miejskiej oraz coroczna organizacja Święta Róży.

Opinie na temat możliwych inwestycji

Budowa wiaduktu nad torami w ciągu ulicy Grunwaldzkiej zyskuje największe poparcie. Na drugim miejscu mieszkańcy wskazują budowę Zielonej Osi Miasta wraz z terenami rekreacyjnymi. Priorytety inwestycyjne zamyka budowa *woonerfów* w centrum Kutna.

Opinie na temat budżetu obywatelskiego

Ponad połowa reprezentantów gospodarstw domowych (61%) deklaruje zadowolenie z efektów realizacji Kutnowskiego Budżetu Obywatelskiego. To wynik znacznie wyższy niż w poprzednim badaniu. Zmniejszyła się liczba odpowiedzi „trudno powiedzieć”, co może świadczyć o skutecznej promocji tego przedsięwzięcia. Warto zauważyć, że pozytywne opinie w tym zakresie poprawiają oceny Kutna, jako miejsca do życia, choć w umiarkowanym stopniu wpływają na wzrost poczucia wpływu na decyzje podejmowane przez władze.

Odpowiedzi na pytania otwarte

Jedną ze składowych Badań warunków życia i jakości usług publicznych były pytania otwarte skierowane do respondentów. Na ich podstawie stworzono dwie mapy myśli, obrazujące potrzebę najważniejszych inwestycji oraz problemów związanych z miastem:

Co jest dla Państwa największym problemem związanym z życiem w Kutnie?

2. Trendy rozwojowe i uwarunkowania zewnętrzne

Tematyka rozwoju miast i problematyka jakości życia ich mieszkańców w ostatnich latach zyskuje na znaczeniu. W niniejszym rozdziale przedstawiono trendy odnoszące się do takich obszarów, jak: środowisko, mobilność i cyfryzacja. Wszystkie są wypadkową postępu technologicznego oraz rosnącej świadomości i wymagań mieszkańców w zakresie odczuwalnej jakości życia.

Miasto 15-minutowe/kompaktowe

Idea miasta 15-minutowego zapoczątkowana została przez Carlosa Moreno, profesora paryskiej Sorbony, który twierdzi, że swoje najważniejsze potrzeby (takie jak: praca, szkoła, codzienne zakupy, służba zdrowia) mieszkaniec powinien być w stanie zaspokoić w promieniu 15 minut od miejsca zamieszkania (pieszo bądź rowerem)¹². Poza oczywistym celem jakim jest podniesienie jakości życia mieszkańców, idea miasta 15-minutowego może istotnie przekładać się na ochronę klimatu, ponieważ do przemieszczania się, mieszkańcy nie muszą wykorzystywać samochodów. To z kolei oznacza mniejsze zużycie energii, a tym samym mniej zanieczyszczeń¹³. Realizacja wizji miasta 15-minutowego odbywa się m.in. poprzez zagęszczenie obszarów miejskich i traktowana jest jako sposób przeciwdziałania suburbanizacji. Ponadto, idea ta służyć może zatrzymaniu mieszkańców w granicach miast¹⁴, w szczególności w jego centrum.

Rekomendacje dla Kutna:

- dostęp do podstawowych usług dla ludności powinien odzwierciedlać podział miasta na kilka dużych osiedli, wyposażonych w podstawową infrastrukturę społeczną,
- wraz z procesem starzenia się społeczeństwa będzie zyskiwał na znaczeniu dostęp do świadczeń zdrowotnych, rehabilitacyjnych, aptek czy oferty spędzania czasu dla seniorów,
- w mieście istnieją obszary położone blisko centrum (w tym grunty miejskie), które powinny być zagospodarowane w pierwszej kolejności.

Miasto zielone (*Green City*)

Pod tym hasłem kryje się cały szereg działań będących odpowiedzią na zmiany klimatu i kurczące się zasoby naturalne. Priorytetem w tych działaniach może być poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji CO₂ oraz ograniczenie tzw. niskiej emisji w miastach. Emisja CO₂ nierozdzielnie łączy się z transportem, w tym również z transportem publicznym. W tym zakresie zaleca się korzystanie z alternatywnych źródeł napędu, m.in. elektrycznych bądź gazowych. Sugeruje się także tworzenie stref czystego transportu. Podobnie ma się sytuacja ze źródłami ogrzewania, zarówno w budynkach prywatnych jak i publicznych. Zalecana jest wymiana klasycznych, węglowych pieców c.o. na kotły zasilane gazem ziemnym lub pompy ciepła. Równie mocno promowane są odnawialne źródła energii (na czele z fotowoltaiką i turbinami wiatrowymi), jak również

¹² Lorenzo Kihlgren Grandi, City Diplomacy, Springer Nature 2020, s. 105.

¹³ <https://swiatoze.pl/miasto-15-minutowe-w-paryżu-wszystko-ma-być-rzut-beretem/> (dostęp 2.10.2021 r.).

¹⁴ Raport Rynku Nieruchomości 2020/2021, Freedom Nieruchomości, s. 75.

budownictwo pasywne i szeroko pojęta energooszczędność. Jak nigdy dotąd, podkreśla się także rolę drzew i roślinności, które również wpływają na eliminowanie CO₂ z otoczenia człowieka. Ograniczanie śladu węglowego¹⁵ nie ogranicza się tylko do klasycznie pojmowanych emitentów gazów cieplarnianych. O śladzie węglowym mówią już producenci samochodów czy tekstyliów, wprowadzając zmiany w swoich fabrykach, tak aby ich działalność była bardziej neutralna klimatycznie. To z kolei przenosi się na zachowania konsumentów, a tym samym mieszkańców. Miasta muszą stwarzać warunki do wcielania w życie hasła „zero waste”¹⁶, a same powinny – na tyle na ile to możliwe – budować i korzystać z idei gospodarki cyrkularnej. Efektem postępujących zmian klimatu – z jakimi już teraz mierzy się społeczeństwo – są bardzo często ekstremalne zjawiska pogodowe (wichury, ulew, susze, rosnąca temperatura powietrza). Coraz powszechniejsze w miastach jest stosowanie błękitno-zielona infrastruktury, wpływającej na warunki retencyjne. Ogrody deszczowe, zielone dachy i ściany, pasaże roślinne, łąki kwietne, ażurowe chodniki, skrzynie chłonne to tylko kilka przykładów działań zatrzymujących wodę w glebie, a jednocześnie opóźniających skutki ulewnych deszczów¹⁷. Dynamiczny rozwój w architekturze miejskiej zyskują *woonerfy* – rozwiązanie wywodzące się z chęci zrównoważenia roli pieszych, rowerzystów i samochodów wobec powszechnej dominacji tych ostatnich w przestrzeni publicznej. Koncepcja ta ma na celu wykreowanie wypełnionego zielenią, małą architekturą i spokojem pasa drogowego.

Rekomendacje dla Kutna:

- należy rozszerzyć, wdrażany od 2016 r., system dopłat do wymiany źródeł ciepła. Warto zróżnicować wysokość dopłat w zależności od rodzaju wybranego sposobu ogrzewania lub/i lokalizacji nieruchomości,
- należy kontynuować zwiększanie udziału autobusów z napędem elektrycznym lub gazowym we flocie transportu miejskiego, tak aby całkowicie wycofać z użytkowania pojazdy zasilane paliwami tradycyjnymi,
- w miarę posiadanych zasobów i kompetencji miasto powinno promować wśród mieszkańców wykorzystywanie ekologicznych źródeł napędu, np. poprzez system dopłat do zakupu domowych ładowarek (tzw. *wallboxów*) do aut elektrycznych oraz poprzez preferencyjne stawki opłat za miejsca do parkowania dla aut z takim napędem,
- planowane przez miasto inwestycje powinny w większym stopniu zmierzać w kierunku budownictwa niskoenergetycznego/pasywnego, uwzględniać zachodzące zmiany klimatu oraz rosnącą rolę zrównoważenia roli pieszych, rowerzystów i samochodów,
- nowotworzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać rosnące zapotrzebowanie na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (zarówno przez odbiorców indywidualnych jak i przemysłowych),
- zagospodarowanie przestrzenne miasta powinno uwzględniać ochronę istniejących oraz tworzenie nowych terenów zieleni (parki, skwery, *woonerfy*),

¹⁵ Suma emisji gazów cieplarnianych wywołanych w sposób bezpośredni lub pośredni przez organizację (tj. grupę kapitałową lub spółkę), produkt, wydarzenie czy osobę; źródło: <https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/slady-weglowe-obliczanie-Atmoterm-10537.html>, (dostęp: 1.10.2021 r.).

¹⁶ Zero waste oznacza projektowanie i zarządzanie produktami oraz procesami, aby systematycznie eliminować szkodliwość odpadów i materiałów oraz zmniejszać ich objętość, przetwarzać i odzyskiwać wszystkie zasoby, nie spalać ich ani nie zakopywać; źródło: <https://zero-waste.pl/czym-jest-zero-waste/> (dostęp: 1.10.2021 r.).

¹⁷ *Polityka ekologiczna Polski 2030 r.*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2019, s. 290.

- należy tworzyć warunki do funkcjonowania małej retencji, zatrzymywania i ponownego wykorzystywania wód opadowych, wdrażać rozwiązania błękitno-zielonej infrastruktury.

Miasto inteligentne (*Smart City*)

Na przestrzeni lat definicja *Smart City* ewoluowała, a specjaliści wyróżnili kilka jej generacji: *Smart City 1.0* oparte na dostępnych technologiach, *Smart City 2.0* z wiodącą rolą administracji publicznej, a także *Smart City 3.0* tworzone w oparciu o kreatywne zaangażowanie mieszkańców¹⁸. Co istotne, wszystkie te definicje się uzupełniają. Inteligentne, czy jak niektórzy mówią „sprytne miasto”¹⁹, powinno więc wykorzystywać dostępną technologię w zarządzaniu, stawiając na pierwszym miejscu mieszkańców, którzy aktywnie je współtworzą. Wobec tego modelowe miasto inteligentne na szeroką skalę angażuje mieszkańców w proces tworzenia tkanki miejskiej, tworząc przestrzeń dla wykorzystania ich potencjałów. Towarzyszy temu możliwość tworzenia rozwiązań technologicznych przez samych mieszkańców, któremu sprzyjać może m.in. udostępnianie otwartych danych o mieście (*open data*)²⁰. Dane, zarówno ogólnodostępne jak i te będące jedynie w dyspozycji władz miasta, powinny być przedmiotem ciągłych analiz i pozwalać lepiej zrozumieć zachodzące zależności. Warunkiem jest jednak digitalizacja posiadanych zasobów, która znacząco przyspiesza wszelkie działania. Jakość i ilość tych danych jest z kolei wypadkową poziomu ich agregacji na poziomie całego miasta. Im więcej punktów pomiaru, monitoringu, sensorów czy sterowników tym łatwiej zarządzać ich efektywnym wykorzystaniem. Ma to szczególne znaczenie przy energooszczędnym zarządzaniu energią czy wodą, ale także ruchem czy bezpieczeństwem w mieście. Przydatna tutaj będzie rozwijająca się koncepcja Internetu Rzeczy (*Internet of Things = IoT*) - cyfrowa sieć tworzona przez połączone ze sobą przedmioty i zarazem sieć łącząca się ze światem fizycznym. Rozbudowana miejska infrastruktura informatyczna sprzyja także wdrażaniu coraz powszechniejszych programów lojalnościowych typu: karta mieszkańca/karta miejska. Pozwala to na poznanie zachowań mieszkańców, ich przyzwyczajeń i preferencji, dzięki którym można lepiej dostosowywać ofertę instytucji miejskich.

Rekomendacje dla Kutna:

- w Urzędzie Miasta Kutno oraz jednostkach podległych powszechnym powinno być gromadzenie i agregowanie możliwe największej ilości danych w oparciu o dokumenty elektroniczne, dedykowane programy i arkusze kalkulacyjne. Wszelkie ewidencje, spisy i rejestry, dotychczas prowadzone w formie papierowej, wymagają digitalizacji. Ułatwiłoby to szybki dostęp do nich, a także pozwoliłoby na pogłębioną analizą obszaru, którego zbiór danych dotyczy. Odpowiednio przygotowane, publicznie dostępne dane mogą przyczynić się do wprowadzenia zupełnie nowych rozwiązań z zakresu zarządzania miastem,

¹⁸ *Trzy generacje smart cities, czyli dlaczego Polska zostaje w tyle*, <https://smartcityblog.pl/trzy-generacje-smart-cities-i-dlaczego-polska-zostaje-w-tyle/> (dostęp: 1.10.2021 r.).

¹⁹ M. Ryba, *Czym jest koncepcja smart city, a zatem dlaczego powinniśmy je nazywać miastem sprytnym*, Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Nr 467/2017, s. 84.

²⁰ *Inteligentne miasta trzeciej generacji*, <https://smartcityforum.pl/arttykul/inteligentne-miasta-trzeciej-generacji/> (dostęp 1.10.2021 r.).

- miasto powinno w większym stopniu przygotować się na rosnącą partycypację mieszkańców we współdecydowaniu o jego przyszłości. Trend ten idzie w parze z rosnącymi wymaganiami mieszkańców w zakresie wykorzystania w tym obszarze nowych technologii, przede wszystkim internetowych (budżet obywatelski, systemy powiadomień, system danych przestrzennych itp.),
- niezbędnym wydaje się jak najszybsze wprowadzenie karty mieszkańca. Pozwoli to zwiększyć dochody do budżetu (poprzez warunek bycia podatnikiem podatku PIT w Kutnie), a także – poprzez dedykowany temu rozwiązaniu system monitoringu – poznać zachowania i preferencje mieszkańców w zależności od ich wieku, płci czy miejsca zamieszkania. Wprowadzeniu karty musi towarzyszyć system bonusów i zachęt dla zainteresowanych,
- wprowadzenie w przestrzeń miasta elementów *Smart City*, służących zrównoważonemu rozwojowi, w szczególności poprawie stanu środowiska naturalnego, efektywności komunikacji miejskiej oraz odpowiadających na rosnące potrzeby coraz bardziej świadomych cyfrowo mieszkańców.

3. Analiza SWOT / Ocena sytuacji miasta

Analiza SWOT ma na celu określenie mocnych i słabych stron miasta, szans oraz zagrożeń. Daje możliwość zobrazowania jego obecnej sytuacji oraz stanowi podstawę do określania celów i najistotniejszych wyzwań.

Rysunek 1. Struktura analizy SWOT

Źródło: Jak wykonać analizę SWOT; <https://biznesplany24.pl/analiza-swot/> (28.10.2021)

Mocne strony

1. Kutnowska Strefa Przemysłowa, w tym Podstrefa Kutno ŁSSE
2. kondycja średnich i dużych przedsiębiorstw gwarantujących stałą liczbę miejsc pracy
3. terminal kontenerowy
4. przetwórstwo rolno-spożywcze
5. pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
6. infrastruktura pomocy społecznej
7. baza oraz szeroka oferta kulturalna, w tym unikalne Święto Róży
8. marka miasta: Kutno – miasto róż
9. baza sportowo-rekreacyjna
10. wieloletnie tradycje baseballowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą
11. dostępność placów zabaw
12. opieka przedszkolna
13. baza dydaktyczna oraz dobrze zorganizowana sieć szkół
14. sieć instytucji ochrony zdrowia i zaopatrzenia w leki
15. mała liczba bezrobotnych
16. niski poziom wskaźnika monozakładowości
17. duża wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach
18. duża liczba przedsiębiorstw *high-tech*

19. duża liczba (i powierzchnia) obiektów przemysłowych i magazynowych
20. sieć komunikacji miejskiej oraz nowoczesna infrastruktura i tabor
21. bogata oferta mieszkaniowa
22. miejska polityka informacyjna
23. poziom bezpieczeństwa w miejscach publicznych
24. istnienie sieci monitoringu miejskiego
25. jakość obsługi mieszkańców ze strony urzędników Urzędu Miasta
26. Kutnowski Budżet Obywatelski

Słabe strony

1. liczba miejsc hotelowych o wysokim standardzie
2. poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców
3. poziom cyfryzacji usług publicznych
4. stan infrastruktury drogowej
5. niska atrakcyjność architektoniczna centrum miasta
6. chaos reklamowy
7. bariery architektoniczne dla osób z niepełnosprawnościami
8. dostępność infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna) w rejonie nowopowstających osiedli mieszkaniowych
9. niedostatecznie rozwinięta sieć gazowa
10. baza lokalowa Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej
11. sytuacja szpitala oraz poziom publicznej specjalistycznej opieki medycznej
12. poziom opieki nad osobami starszymi (niedostateczna liczba podmiotów świadczących opiekę geriatryczną)
13. poziom aktywności obywatelskiej
14. niska lesistość oraz brak zbiorników wodnych wpływających na lokalny mikroklimat
15. nierozwinięta błękitna infrastruktura
16. rozproszona zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, generująca wysokie koszty uzbrojenia
17. niewystarczająca infrastruktura rowerowa
18. brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego centrum miasta
19. niskie zaangażowanie mieszkańców w działalność organizacji społecznych
20. istnienie składowiska odpadów niebezpiecznych
21. przepustowość głównych ciągów komunikacyjnych w godzinach szczytu

Szanse

1. położenie w centrum Polski
2. dostępność komunikacyjna (kolejowa i drogowa)
3. potencjał organizacji pozarządowych
4. duża liczba ofert pracy
5. duża liczba pracujących
6. znaczna liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego
7. napływ kapitału zagranicznego w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych
8. dostępność infrastruktury sieci gazowej

9. występowanie pokładów wód geotermalnych
10. spadający poziom ubóstwa społeczeństwa
11. występowanie rezerw terenowych
12. środki pomocowe z Unii Europejskiej oraz z innych źródeł finansowania
13. potencjał turystyki biznesowej
14. rozwój układu aglomeracyjnego – współpraca z gminami ościennymi
15. obecność terenów możliwych do przeznaczenia pod rekreację i zieleni zorganizowaną, w tym w szczególności potencjał doliny rzeki Ochni
16. podjęcie uchwały krajobrazowej
17. napływ migrantów zarobkowych z zagranicy
18. podaż terenów pod budownictwo jednorodzinne (duża liczba wydzielonych działek budowlanych)
19. znaczna liczba podatników wspierających inicjatywy społeczne w ramach organizacji pożytku publicznego (1% podatku)
20. rosnący odsetek mieszkańców oceniających pozytywnie relacje społeczne
21. rosnące znaczenie czystości środowiska naturalnego w ocenie miasta jako miejsca do życia

Zagrożenia

1. wahania koniunktury gospodarczej
2. międzynarodowe konflikty zbrojne i kryzysy geopolityczne
3. zmniejszająca się powierzchnia miejskich terenów inwestycyjnych
4. konkurencja zewnętrzna w zakresie pozyskiwania kapitału i pracowników
5. odpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych
6. niekorzystne uregulowania prawne (i ich częste zmiany) na szczeblu centralnym
7. marginalizacja pozycji miasta w województwie
8. poziom zadłużenia miasta
9. wzrost kosztów utrzymania infrastruktury komunalnej
10. ograniczone środki finansowe w zakresie wykupu działek i uzbrojenia dróg gminnych, wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
11. ograniczone środki finansowe przeznaczone na wsparcie prac remontowych obiektów zabytkowych, będących własnością prywatną
12. wzrost kosztów usług komunalnych
13. rosnące koszty energii, bezpieczeństwo energetyczne
14. niekorzystne trendy demograficzne
15. odpływ mieszkańców do innych gmin
16. ograniczanie terenów biologicznie czynnych
17. powtarzające się, niebezpieczne zjawiska pogodowe

4. Wizja i misja

Wizja strategicznego rozwoju miasta wyraża życzenia i oczekiwania społeczności lokalnej, dotyczące przyszłości Kutna, w perspektywie długofalowej. Informacyjną podstawę dla opracowania wizji stanowią wyniki badań ankietowych, dotyczących jakości życia w Kutnie i jakości usług publicznych świadczonych na terenie miasta oraz analiz i diagnoz wykonanych na potrzeby niniejszego dokumentu.

Wizja Kutna stanowi główną oś strategii i podstawę dla sformułowania celów, a w dalszej kolejności rozwiązań strategicznych, w perspektywie do 2030 roku.

**Kutno - biegun rozwoju społecznego
i gospodarczego, miasto dbające o środowisko naturalne
i wysoką jakość życia mieszkańców**

Misja miasta:

**Kutno - miasto wspierające swoich mieszkańców,
respektujące zasady zrównoważonego rozwoju,
zorientowane na budowę nowoczesnej infrastruktury,
wzmacniające kapitał społeczny i podnoszące
jakość usług publicznych**

5. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań

Na podstawie działań o charakterze diagnostycznym, przeprowadzonych badań oraz konsultacji społecznych, sformułowano trzy cele strategiczne. Ich realizacja będzie spełnieniem wizji rozwoju Kutna. Są to:

Cel strategiczny 1 – Biegun rozwoju społecznego

Cel strategiczny 2 – Lider gospodarczy

Cel strategiczny 3 – Miasto dbające o wysoką jakość życia mieszkańców i środowisko naturalne.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano poniżej.

Cele strategiczne		
1. Biegun rozwoju społecznego	2. Lider gospodarczy	3. Miasto dbające o wysoką jakość życia mieszkańców i środowisko naturalne
Cele operacyjne		
1.1. Miasto obywatelskie - silna tożsamość lokalna i wykorzystanie potencjału mieszkańców	2.1. Partnerski rozwój biznesu, przedsiębiorczości i lokalnego handlu	3.1. Zielone Kutno
1.2. <i>Smart city</i> - większa transparentność, sprawność i efektywność administracji publicznej	2.2. Zamieszkaj w Kutnie	3.2. Zmodernizowany system wodno-ściekowy i gospodarowania odpadami i komunalnymi
1.3. Rozwój infrastruktury społecznej		3.3. Czyste powietrze
1.4. Wysoka jakość opieki, edukacji i wychowania		3.4. Funkcjonalna i ekologiczna infrastruktura drogowa
		3.5. Ekologiczny transport publiczny i komunikacja
		3.6. Przyjazna przestrzeń
		3.7. Bogata oferta spędzania wolnego czasu
		3.8. Bezpieczeństwo i zdrowie mieszkańców

W obszarze każdego z celów strategicznych, zdefiniowano cele operacyjne oraz wskazano kluczowe kierunki działań. W tych obszarach powinna się skupiać aktywność samorządu miasta, w zakresie realizacji własnych projektów rozwojowych, jak również wspierania partnerów partycypujących w realizacji polityki rozwoju.

Cel strategiczny 1. Biegun rozwoju społecznego			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
1.1. Miasto obywatelskie - silna tożsamość lokalna i wykorzystanie potencjału mieszkańców	1.1.1. Kutnowski Budżet Obywatelski 1.1.2. Konsultacje społeczne 1.1.3. Młodzieżowa Rada Miasta 1.1.4. Rada Seniorów 1.1.5. Kutno - miasto róż 1.1.6. Rozwój sektora pozarządowego 1.1.7. Integracja cudzoziemców	➤ integracja mieszkańców ➤ wzmacnianie więzi społecznych ➤ zwiększenie poziomu włączenia społecznego ➤ wpływ seniorów na politykę miejską ➤ udział młodzieży w życiu obywatelskim ➤ udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji ➤ identyfikacja z marką miasta ➤ realizowanie zadań publicznych przez organizacje pozarządowe ➤ realizacja projektów skierowanych do cudzoziemców	➤ liczba mieszkańców uczestniczących w głosowaniu w budżecie obywatelskim ➤ liczba projektów złożonych do budżetu obywatelskiego ➤ liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych w roku ➤ liczba uchwał Młodzieżowej Rady Miasta ➤ liczba uchwał Rady Seniorów ➤ liczba projektów w ramach marki Kutno - miasto róż ➤ wartość dotacji dla NGO ➤ liczba zadań publicznych realizowanych przez NGO ➤ liczba cudzoziemców, którzy zameldowali się w danym roku ➤ liczba dzieci cudzoziemców w szkołach i przedszkolach
1.2. Smart city - większa transparentność, sprawność i efektywność administracji publicznej	1.2.1. Kutnowska Karta Mieszkańca 1.2.2. Aplikacja interwencyjna 1.2.3. Ekologiczny magistrat 1.2.4. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury telekomunikacyjnej 1.2.5. Informatyzacja administracji publicznej i jednostek podległych	➤ poprawa poziomu obsługi mieszkańców ➤ zwiększenie dostępności usług publicznych ➤ usprawnienie systemu zgłaszania awarii ➤ obniżenie energochłonności budynku urzędu miasta ➤ utworzenie bazy danych miejskich	➤ liczba mieszkańców posiadających Kutnowską Kartę Mieszkańca ➤ liczba awarii i zdarzeń zgłoszonych w aplikacji interwencyjnej ➤ ilość energii zużytej przez budynek UM w roku
1.3. Rozwój infrastruktury społecznej	1.3.1. Ochrona wartości, kształtowanie dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury kultury i pamięci narodowej 1.3.2. Nowoczesna infrastruktura pomocy społecznej 1.3.3. Rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej 1.3.4. Modernizacja infrastruktury oświatowej 1.3.5. Utworzenie centrum informacji turystycznej	➤ wykorzystanie potencjału dziedzictwa do celów użytkowych i promocyjnych ➤ podniesienie poziomu usług świadczonych przez bibliotekę ➤ budowa nowej biblioteki lub jej modernizacja ➤ utworzenie muzeum - Pałac Saski ➤ poszerzenie katalogu usług publicznych w zakresie pomocy społecznej ➤ budowa miejskiego domu spokojnej starości ➤ rozbudowa lub budowa nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych ➤ obniżenie energochłonności infrastruktury oświatowej, sportowej i kultury ➤ podniesienie poziomu usług turystycznych	➤ liczba wydarzeń odnoszących się do promocji potencjału dziedzictwa kulturowego ➤ wartość dotacji na prace konserwatorskie przy zabytkach ➤ liczba pozycji w księgozbiorze biblioteki ➤ liczba wystaw w muzeum rocznie ➤ liczba uczestników imprez kulturalnych ➤ liczba klientów ośrodka sportu i rekreacji ➤ zużycie energii w obiektach oświatowych, sportowych i kulturalnych ➤ liczba klientów centrum informacji turystycznej ➤ liczba klientów nowoutworzonego domu spokojnej starości ➤ liczba turystów korzystający z noclegów w powiecie kutnowskim ➤ liczba turystów zagranicznych korzystający z noclegów w Kutnie

1.4. Wysoka jakość opieki, edukacji i wychowania	1.4.1. Nowoczesne procesy w edukacji 1.4.2. Komputeryzacja procesu zarządzania edukacją 1.4.3. Poszerzona oferta opieki żłobkowej i przedszkolnej 1.4.4. Kapitał intelektualny kadry pedagogicznej 1.4.5. Wspieranie uczniów przejawiających specyficzne i specjalne potrzeby edukacyjne	➤ unowocześnienie procesów edukacyjnych poprzez wykorzystanie nowoczesnych pomocy dydaktycznych, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej (TIK) ➤ uatrakcyjnienie procesu edukacji poprzez stosowanie innowacyjnych metod i form pracy z uczniem ➤ komputeryzacja procesu zarządzania (wdrożenie programów komputerowych optymalizujących i automatyzujących proces zarządzania) ➤ optymalizowanie zarządzania finansami edukacji - utworzenie Centrum Usług Wspólnych (CUW) ➤ zwiększanie liczby miejsc ogółem w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 i wychowania przedszkolnego ➤ organizowanie sieci współpracy nauczycieli różnych dziedzin wiedzy ➤ wspieranie uczniów mających problemy w nauce oraz uczniów przejawiających ponadprzeciętne zdolności i umiejętności	➤ wartość środków finansowych przeznaczanych na zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych ➤ liczba procesów w zakresie zarządzania edukacją z wykorzystaniem technologii cyfrowej ➤ liczba miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi do lat 3 i w przedszkolach ➤ liczba przeprowadzonych lekcji/zajęć otwartych ➤ liczba spotkań sieci współpracy nauczycieli ➤ liczba programów i innowacji dla uczniów zdolnych i mających problemy
---	---	--	--

Cel strategiczny 1. Biegun rozwoju społecznego

Cel operacyjny 1.1. Miasto obywatelskie - silna tożsamość lokalna i wykorzystanie potencjału mieszkańców

Kierunek działań 1.1.1. Kutnowski Budżet Obywatelski

Rozwojowi poddany zostanie największy projekt społeczny odbywający się corocznie, czyli kutnowski budżet partycypacyjny. Postuluje się zwiększenie wartości środków pozostawionych do bezpośredniej dyspozycji mieszkańców.

Kierunek działań 1.1.2. Konsultacje społeczne

Najważniejsze polityki miejskie i zadania inwestycyjne będą poddawane konsultacjom społecznym. Wnioski z konsultacji będą brane pod uwagę podczas podejmowania decyzji czy wyboru konkretnych rozwiązań.

Kierunek działań 1.1.3. Młodzieżowa Rada Miasta

Utworzona zostanie Młodzieżowa Rada Miasta. Rada ta będzie pełniła istotną funkcję doradczo-konsultacyjną oraz edukacyjną, poszerzającą świadomość obywatelską młodego pokolenia.

Kierunek działań 1.1.4. Rada Seniorów

Rozwijana będzie współpraca z przedstawicielami najstarszej grupy mieszkańców. Rada seniorów będzie opiniowała najważniejsze polityki miejskie dotyczące tej grupy wiekowej.

Kierunek działań 1.1.5. Kutno – miasto róż

Realizowane będą zadania publiczne popularyzujące różną markę miasta. Wprowadzone zostaną zadania dla organizacji pozarządowych wraz z zapewnieniem ich stabilnego finansowania.

Kierunek działań 1.1.6. Rozwój sektora pozarządowego

Ujednolicona zostanie polityka lokalowa dla organizacji pozarządowych. Samorząd będzie rozwijał usługi w zakresie szkoleniowym i doradczym na rzecz stowarzyszeń, fundacji i grup nieformalnych. Zwiększone zostaną wydatki na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. Powiększony zostanie zakres tematyczny wsparcia, również w zakresie osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierunek działań 1.1.7. Integracja cudzoziemców

Samorząd podejmował będzie współpracę z podmiotami zajmującymi się integracją cudzoziemców na terenie Kutna. Współpracą objęte zostaną także grupy nieformalne.

Cel operacyjny 1.2. *Smart city* - większa transparentność, sprawność i efektywność administracji publicznej.

Kierunek działań 1.2.1. Kutnowska Karta Mieszkańca

Opracowana i wprowadzona zostanie kutnowska karta mieszkańca. Dokument skierowany będzie do mieszkańców stale zameldowanych na terenie miasta i płacących tu podatek PIT. Jej zakresem objęte będą odpłatne usługi publiczne świadczone na terenie Kutna, z atrakcyjnym systemem rabatów i innych bonifikat. Projekt ma być komplementarny i zawierać w sobie ewentualne inne programy lojalnościowe samorządu (np. moduł karty seniora, dużej rodziny, komunikacji publicznej, karty na basen, parking, itp.).

Kierunek działań 1.2.2. Aplikacja interwencyjna

Samorząd udostępni mieszkańcom aplikację służącą do zgłaszania awarii infrastruktury komunalnej. System będzie umożliwiał również prowadzenie komunikacji z użytkownikami oraz informowanie o sposobie załatwienia sprawy.

Kierunek działań 1.2.3. Ekologiczny magistrat

Podjęte zostaną działania zmierzające do przebudowy budynku urzędu miasta, w celu nadania mu nowych funkcji oraz stworzenia obiektu pasywnego, ekologicznego i przyjaznego dla klientów.

Kierunek działań 1.2.4. Rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury telekomunikacyjnej

Samorząd miejski będzie wspierał inicjatywy w zakresie rozwoju nowoczesnej i efektywnej infrastruktury telekomunikacyjnej, która odpowiadać będzie na rosnące potrzeby przedsiębiorców i mieszkańców.

Kierunek działań 1.2.5. Informatyzacja administracji publicznej i jednostek podległych

Podjęte zostaną działania zmierzające do informatyzacji procesów w obszarze zarządzania miastem oraz digitalizacji posiadanych zasobów. Utworzona zostanie baza danych miejskich, które będą stanowić punkt wyjścia do pogłębionych analiz.

Cel operacyjny 1.3. Rozwój infrastruktury społecznej**Kierunek działań 1.3.1. Ochrona wartości, kształtowanie dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury kultury i pamięci narodowej**

Wykorzystany zostanie potencjał dziedzictwa kulturowego do celów użytkowych i promocyjnych. Zakończeniu ulegnie rewaloryzacja Pałacu Saskiego. W kompleksie muzealnym przy placu marsz. J. Piłsudskiego powstanie nowoczesne muzeum, łączące ekspozycyjnie unikalny okres unii polsko-saskiej, schyłku I Rzeczypospolitej oraz historii Kutna. Budynek kutnowskiej biblioteki zostanie rozbudowany lub wybudowany od nowa, adekwatnie do potrzeb i oczekiwań użytkowników. Odrestaurowany zostanie kompleks muzealny poświęcony Bitwie nad Bzurą w parku Wiosny Ludów. Ponadto prowadzone będą lokalne działania konserwatorsko-remontowe w obiektach zabytkowych.

Kierunek działań 1.3.2. Nowoczesna infrastruktura pomocy społecznej

Rozbudowana i unowocześniona zostanie infrastruktura usług pomocy społecznej. Utworzony zostanie miejski dom spokojnej starości. Wdrażane będą innowacyjne formy pomocy społecznej, w tym poprzez podmioty ekonomii społecznej (m.in. spółdzielnie socjalne) oraz kluby seniora.

Kierunek działań 1.3.3. Rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej

Zmodernizowane zostanie boisko dawnej Kutnowianki. Stworzony zostanie całoroczny, zadaszony kompleks sportowy. W ramach realizacji projektu Zielona Oś Miasta rozbudowany zostanie kompleks sportowo-rekreacyjny przy alei ZHP. Modernizacji i rozbudowie poddane zostanie otoczenie kutnowskiego aquaparku. Na terenie przy ulicy Narutowicza i ulicy Barei utworzony zostanie nowoczesny teren rekreacyjny z placem zabaw, basenami letnimi i polem campingowym. Powstanie nowa sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Nr 5 i boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej Nr 7. Zmodernizowane zostanie boisko oraz basen przy Szkole Podstawowej Nr 9.

Kierunek działań 1.3.4. Modernizacja infrastruktury oświatowej

Podjęte zostaną działania mające na celu obniżenie energochłonności infrastruktury oświatowej. Kontynuowane będą prace związane z modernizacją i unowocześnianiem pomieszczeń dydaktycznych, sanitarnych oraz części żywieniowych. Rozpoczęte zostaną prace związane z wymianą i uzupełnieniem ogrodzeń szkół i przedszkoli. Prowadzone będą nadal działania ukierunkowane na modernizację miejsc zieleni znajdujących się przy instytucjach edukacyjnych oraz placów zabaw i miejsc rekreacji.

Kierunek działań 1.3.5. Utworzenie centrum informacji turystycznej

Rozwój usług turystycznych nastąpi między innymi dzięki utworzeniu centrum informacji turystycznej. Podmiot zlokalizowany będzie w centrum Kutna, a jego częścią będzie sklep z pamiątkami, produktami regionalnymi, sztuką ludową i gadżetami promocyjnymi.

Cel operacyjny 1.4. Wysoka jakość opieki, edukacji i wychowania**Kierunek działań 1.4.1. Nowoczesne procesy w edukacji**

Podjęte zostaną działania zmierzające do wdrożenia nowoczesnych metod, form i technik pracy z uczniem, w tym wykorzystania metod aktywizujących, problemowych i eksperymentów. W tym celu sukcesywnie wzrastać będą nakłady finansowe na zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych, w tym sprzętu i technologii informacyjno-komunikacyjnej (TIK).

Kierunek działań 1.4.2. Komputeryzacja procesu zarządzania edukacją

Nadal systematycznie prowadzone będą działania mające na celu cyfryzację procesów zarządzania. Wdrożone zostaną programy komputerowe optymalizujące pracę i komunikację, w tym między innymi: zarządzanie majątkiem, spełnianie obowiązku szkolnego, rekrutacja do przedszkoli, ewidencja przebywania dzieci w przedszkolu i inne, adekwatne do potrzeb oraz rozwoju rynku w tym zakresie. Podjęte zostaną działania mające na celu sukcesywne optymalizowanie zarządzania finansami edukacji poprzez utworzenie Centrum Usług Wspólnych.

Kierunek działań 1.4.3. Poszerzona oferta opieki żłobkowej i przedszkolnej

Podejmowane będą działania mające na celu zwiększenie liczby dostępnych miejsc w różnych formach opieki nad dziećmi do lat trzech oraz w przedszkolach, m.in. na osiedlu Łąkoszyn. Będą one miały na celu przede wszystkim optymalizację wykorzystania utworzonych miejsc w żłobku i przedszkolach prowadzonych przez samorząd miasta.

Kierunek działań 1.4.4. Kapitał intelektualny kadry pedagogicznej

W sposób szczególny traktowane będą inicjatywy dotyczące wzmacniania już istniejącego kapitału intelektualnego kadr szkół i przedszkoli. Utworzone zostaną kolejne sieci współpracy nauczycieli różnych dziedzin wiedzy. Większy nacisk zostanie położony na dzielenie się wiedzą i doświadczeniem, poprzez między innymi prowadzenie lekcji otwartych dla innych nauczycieli. Nadal realizowane będą projekty związane z zapraszaniem na spotkania sieci współpracy uznanych w Polsce specjalistów i kreatorów innowacyjnych rozwiązań, dotyczących różnych aspektów funkcjonowania szkół i przedszkoli.

Kierunek działań 1.4.5. Wsparcie uczniów przejawiających specyficzne potrzeby edukacyjne

Kontynuowane będą i rozbudowywane projekty mające na celu wspieranie uczniów. Projekty te, mimo iż skierowane do wszystkich, w sposób szczególny odnoszą się do tworzenia optymalnych warunków do rozwoju uczniów przejawiających specyficzne i specjalne potrzeby edukacyjne. Powyższe działania odpowiadać będą na potrzeby uczniów przejawiających ponadprzeciętne zdolności oraz uczniów mających problemy w nauce.

Cel strategiczny 2. Lider gospodarczy			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
2.1. Partnerski rozwój biznesu, przedsiębiorczości i lokalnego handlu	2.1.1. Lokalne Forum Biznesu 2.1.2. Polityka probiznesowa 2.1.3. Zachęty inwestycyjne 2.1.4. Nowoczesne targowisko	➤ stworzenie platformy wymiany doświadczeń i informacji pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami ➤ utrzymywanie korzystnej polityki lokalowej względem podmiotów otoczenia biznesu ➤ utrzymywanie pełnego katalogu zachęt inwestycyjnych na terenie miasta ➤ utworzenie nowoczesnego targowiska	➤ liczba spotkań organu doradczego w zakresie biznesu ➤ liczba podmiotów otoczenia biznesu, którym jest udostępniana baza lokalowa ➤ liczba instytucji otoczenia biznesu (działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości) na 1 tys. przedsiębiorstw ➤ liczba podmiotów korzystających z ulg i zwolnień podatkowych na podstawie programów pomocowych
2.2. Zamieszkaj w Kutnie	2.2.1. Rozwój istniejących dzielnic domów jednorodzinnych 2.2.2. Działki dla „młodych kutnian” 2.2.3. Budownictwo wielorodzinne	➤ inwestycje w infrastrukturę komunalną (kanalizacja sanitarna i deszczowa, wodociągi, drogi, oświetlenie) w rozwijających się dzielnicach domów jednorodzinnych ➤ zachęty do budowy domów w Kutnie przez młodych mieszkańców ➤ budowa infrastruktury w osiedlach wielorodzinnych ➤ budowa budynków wielorodzinnych przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	➤ liczba wybudowanych ulic w dzielnicach domów jednorodzinnych ➤ długość sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej wybudowanej w dzielnicach mieszkaniowych ➤ liczba wybudowanych ulic w osiedlach wielorodzinnych ➤ liczba pozwoleń na budowę domów jednorodzinnych ➤ liczba mieszkań oddanych do użytkowania

Cel strategiczny Nr 2 - Lider gospodarczy**Cel operacyjny 2.1. Partnerski rozwój biznesu, przedsiębiorczości i lokalnego handlu****Kierunek działań 2.1.1. Lokalne Forum Biznesu**

Samorząd powoła organ doradczy, złożony w większości z przedstawicieli biznesu. Forum będzie platformą do komunikacji pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami i zarządzającymi wiodącymi zakładami pracy.

Kierunek działań 2.1.2. Polityka probiznesowa

Miasto będzie stwarzało dogodne warunki dla rozwoju podmiotów otoczenia biznesu. Dzięki temu w Kutnie możliwe będzie wsparcie, dla każdego zainteresowanego założeniem działalności gospodarczej. W celu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości samorząd będzie rozszerzał bazę lokali przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Kierunek działań 2.1.3. Zachęty inwestycyjne

Na terenie miasta obowiązywały będą zachęty inwestycyjne leżące w gestii samorządu. Priorytetem będzie kontynuowanie zwolnienia od podatku od nieruchomości, w związku z tworzeniem nowym miejsc pracy lub ponoszeniem nakładów inwestycyjnych.

Kierunek działań 2.1.4. Nowoczesne targowisko

Na terenie miasta zostanie utworzone nowoczesne targowisko. Obiekt będzie oświetlony, z utwardzonym podłożem, częścią zadaszoną, parkingiem i zapleczem sanitarnym.

Cel operacyjny 2.2. Zamieszkać w Kutnie**Kierunek działań 2.2.1. Rozwój istniejących dzielnic domów jednorodzinnych**

Samorząd będzie realizował inwestycje w obszarach nowopowstałych dzielnic mieszkaniowych (m.in. w obszarze ulicy Żniwnej, na Łąkoszynie i Piaskach). Budowana będzie infrastruktura sanitarna, deszczowa, wodna oraz drogowa. Powyższe dzielnice mieszkaniowe będą uwzględniały potrzebę stworzenia niezbędnych przestrzeni handlowych, rekreacyjnych oraz wypoczynkowych.

Kierunek działań 2.2.2. Działki dla „młodych kutnian”

Samorząd przygotuje ofertę nieruchomości pod budownictwo jednorodzinne, dedykowaną młodym mieszkańcom miasta.

Kierunek działań 2.2.3. Budownictwo wielorodzinne

Powstające na terenie miasta nowe osiedla wielorodzinne wymagają kompleksowego podejścia do budowy infrastruktury towarzyszącej (m.in. obszar ul. Oporowskiej i osiedla Łąkoszyn). Priorytetowo traktowane będą działania i inwestycje w zakresie budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego komunalnego i w formule czynszowej, ze szczególnym uwzględnieniem działań Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w obszarze ul. Siemiradzkiego oraz ul. Bema wraz z zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą techniczną.

Cel strategiczny 3. Miasto dbające o wysoką jakość życia mieszkańców i środowisko naturalne			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
3.1. Zielone Kutno	3.1.1. Nowe parki, zieleńce i skwery 3.1.2. <i>Woonerfy</i> w centrum Kutna 3.1.3. Dolina rzeki Ochni 3.1.4. System dotacji dla zadań publicznych z obszaru ochrony środowiska i ochrony zwierząt 3.1.5. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych Kutna	➤ zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej ➤ stworzenie nowoczesnych przestrzeni śródmiejskich ➤ wykorzystanie potencjału doliny rzeki Ochni ➤ aktywizacja mieszkańców w zakresie dbania o środowisko ➤ podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców ➤ utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz ochrona, wzbogacenie i odtwarzanie różnorodności biologicznej	➤ udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem ➤ powierzchnia zieleni urządzonej na mieszkańca ➤ liczba dotacji na rzecz zadań z zakresu ochrony środowiska i ochrony zwierząt ➤ liczba drzew oraz liczba krzewów posadzonych rocznie ➤ powierzchnia objęta ochroną przyrody
3.2. Zmodernizowany system wodno-ściekowy i gospodarowania odpadami komunalnymi	3.2.1. Błękitno-zielona infrastruktura 3.2.2. Rozbudowa kanalizacji deszczowej i sanitarnej 3.2.3. Modernizacja systemu oczyszczania ścieków 3.2.4. Zwiększenie efektywności selektywnej zbiórki odpadów komunalnych 3.2.5. Poprawa jakości wody pitnej 3.2.6. Ograniczenie skutków zjawisk ekstremalnych	➤ budowa nowych sieci kanalizacji deszczowej ➤ budowa nowych sieci kanalizacji sanitarnej w obszarach podlegających silnej urbanizacji ➤ zagospodarowanie osadów pościekowych w Grupowej Oczyszczalni Ścieków ➤ wzrost udziału odpadów zbieranych selektywnie ➤ poprawa parametrów fizyko-chemicznych wody pitnej, w szczególności jej twardości ➤ poprawa stanu małej retencji i budowa nowej infrastruktury ➤ rozwój infrastruktury przeciwwązgroźeniowej i przeciwpowodziowej uwzględniającej ekstremalne zjawiska pogodowe	➤ ilość odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogólnej ilości zebranych odpadów komunalnych ➤ długość sieci kanalizacji sanitarnej ➤ liczba podłączeń do systemu kanalizacji sanitarnej rocznie ➤ stopień twardości wody w ujęciach wody pitnej na terenie miasta
3.3. Czyste powietrze	3.3.1. Rozszerzenie systemu dopłat do montażu ekologicznych źródeł ciepła 3.3.2. Wykorzystanie pokładów geotermalnych w procesie produkcji ciepła systemowego 3.3.3. Instalacja nowych stacji monitoringu jakości powietrza 3.3.4. Podniesienie efektywności energetycznej budynków komunalnych i publicznych	➤ redukcja liczby nieekologicznych źródeł ciepła ➤ wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w miejskim systemie ciepłowniczym ➤ montaż nowych czujników monitorujących jakość powietrza ➤ wykonanie niezbędnych prac termomodernizacyjnych	➤ liczba wymienionych źródeł ciepła/liczba zlikwidowanych nieekologicznych źródeł ciepła ➤ liczba czujników rejestrujących stan jakości powietrza w mieście ➤ średnie (roczne) wartości zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta (PM 10, PM 2,5 i inne)
3.4. Funkcjonalna i ekologiczna infrastruktura drogowa	3.4.1. Budowa i modernizacja ulic 3.4.2. Budowa nowych dróg dla rowerów 3.4.3. Poprawienie skomunikowania peryferyjnych dzielnic miasta z centrum Kutna 3.4.4. Poprawa połączenia Kutnowskiej Strefy Przemysłowej z centrum miasta 3.4.5. Wymiana oświetlenia ulicznego na ekologiczne 3.4.6. Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych 3.4.7. Opracowanie studium komunikacyjnego	➤ budowa nowych oraz modernizacja istniejących ulic ➤ budowa i modernizacja dróg dla rowerów ➤ skrócenie czasu dojazdu do Kutnowskiej Strefy Przemysłowej ➤ kompleksowa wymiana źródeł światła na ekologiczne ➤ poprawa bezpieczeństwa w obrębie przejść dla pieszych ➤ prowadzenie badań natężenia ruchu i jakości dróg publicznych	➤ długość dróg dla rowerów w granicach miasta ➤ liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych rocznie ➤ liczba wypadków na przejściach dla pieszych ➤ długość oddanych i zmodernizowanych dróg rocznie ➤ raport z badania natężenia ruchu i jakości dróg publicznych

3.5. Ekologiczny transport publiczny i komunikacja	3.5.1. Rozwój ekologicznej komunikacji autobusowej 3.5.2. Budowa nowego przystanku kolejowego 3.5.3. Rozbudowa systemu roweru publicznego 3.5.4. Utworzenie lądowiska trawiastego	➤ zwiększenie udziału autobusów z napędem alternatywnym ➤ wykorzystanie istniejących i planowanych przystanków kolejowych jako uzupełniającej oferty transportu publicznego na terenie miasta ➤ poprawa dostępności do systemu kutnowskiego roweru miejskiego ➤ uruchomienie lądowiska dla lekkich samolotów	➤ liczba autobusów z napędem alternatywnym ➤ liczba wypożyczeń rowerów dostępnych w ramach systemu roweru publicznego w ciągu roku ➤ liczba pasażerów MZK Kutno w ciągu roku
3.6. Przyjazna przestrzeń	3.6.1. Kutnowski nowy ład przestrzenny 3.6.2. Zagospodarowanie przestrzenne centrum Kutna 3.6.3. Podręczna „od nowa” 3.6.4. Uchwała krajobrazowa 3.6.5. Rewitalizacja obszarów problemowych 3.6.6. Likwidacja barier architektonicznych	➤ opracowanie standardów małej architektury stosowanych w mieście ➤ poprawa stanu substancji architektonicznej w ścisłym centrum Kutna ➤ uzupełnienie zabudowy w obszarach bezpośrednio sąsiadujących z centrum ➤ poprawa estetyki przestrzeni publicznej ➤ tworzenie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami	➤ przyjęcie uchwały krajobrazowej ➤ udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni geodezyjnej ogółem ➤ koncepcja zabudowy ulicy Podręcznej
3.7. Bogata oferta spędzania wolnego czasu	3.7.1. Zwiększenie oferty samorządowych instytucji kultury 3.7.2. Organizowanie aktywności fizycznej i rekreacji	➤ zwiększenie liczby uczestników imprez ➤ zwiększenie oferty zajęć sportowych zarówno w ujęciu amatorskim jak i zawodowym ➤ budowa i modernizacja infrastruktury do samodzielnego uprawiania aktywności fizycznej ➤ budowa skateparku i pumptruck’a	➤ udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach budżetu miasta ➤ liczba uczestników imprez w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach ➤ liczba czytelników MiPBP w Kutnie w ciągu roku ➤ liczba osób zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 10 tys. mieszkańców ➤ liczba siłowni plenerowych na terenie miasta ➤ liczba osób korzystających z Aquaparku Kutno
3.8. Bezpieczeństwo i zdrowie mieszkańców	3.8.1. Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego 3.8.2. Systemowe wsparcie zarządzania kryzysowego 3.8.3. Wspieranie Kutnowskiego Szpitala Samorządowego 3.8.4. Tworzenie warunków do rozwoju opieki hospicyjno-paliatywnej 3.8.5. Prowadzenie programów profilaktyki zdrowotnej i promowanie zdrowego trybu życia	➤ instalacja nowych kamer monitoringu miejskiego ➤ przeznaczanie w budżecie miasta środków na wspieranie kutnowskiego szpitala ➤ wdrażanie programów profilaktycznych wśród kluczowych grup mieszkańców ➤ prowadzenie miejskich kampanii edukacyjnych na rzecz poprawy zdrowia mieszkańców	➤ liczba zainstalowanych kamer monitoringu miejskiego ➤ kwota wydatków na zadania związane z zarządzaniem kryzysowym rocznie ➤ kwota wsparcia finansowego udzielonego szpitalowi w roku ➤ liczba mieszkańców objętych programami profilaktyki zdrowotnej w roku ➤ liczba miejsc w placówkach opieki hospicyjno-paliatywnej

Cel strategiczny Nr 3 - Miasto dbające o wysoką jakość życia mieszkańców i środowisko naturalne

Cel operacyjny 3.1. Zielone Kutno

Kierunek działań 3.1.1. Nowe parki, zieleńce i skwery

Samorząd skoncentruje swoje działania na zakładaniu nowych obszarów zorganizowanej zieleni. Powstanie park w obszarze pomiędzy ulicą Zamkową a Mickiewicza. Utworzony zostanie nowoczesny park linearny wzdłuż ul. 3 Maja, który będzie prawdziwą wizytówką Kutna. Utworzone zostaną nowe skwery i lasy kieszonkowe (wyspy drzew). Priorytetem jest prowadzenie inwestycji i remontów z zachowaniem jak największej powierzchni obszarów biologicznie czynnych.

Kierunek działań 3.1.2. *Woonerfy* w centrum Kutna

W Kutnie powstaną *woonerfy* - ulice w ścisłym centrum z wysokim poziomem bezpieczeństwa, uspokojeniem ruchu i szczególnymi walorami estetycznymi, na które składają się urządzona zieleń i mała architektura. Założenie ma objąć narożnik ulic Kościuszki i Wyszyńskiego, ulicę Zamenhoffa oraz część ulicy Narutowicza.

Kierunek działań 3.1.3. Dolina rzeki Ochni

W ramach realizacji zadania pn. Zielona Oś Miasta nastąpi otwarcie doliny rzeki Ochni, jako terenu atrakcyjnego przyrodniczo i rekreacyjnie. Zakłada się wprowadzenie zupełnie nowego podejścia planistycznego do tego obszaru, wykraczającego poza założenia projektu Zielona Oś Miasta i wprowadzenie zieleni wysokiej w dolinie rzeki.

Kierunek działań 3.1.4. System dotacji dla zadań publicznych z obszaru ochrony środowiska i ochrony zwierząt

Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców jest podstawą do bardziej zinstytucjonalizowanego wsparcia działań w tym zakresie. Samorząd będzie zachęcał organizacje pozarządowe do współtworzenia polityki zrównoważonego rozwoju miasta. Uruchomiony zostanie system grantowy dla zadań publicznych w obszarze ekologii, ochrony środowiska i ochrony zwierząt, realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Kierunek działań 3.1.5. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych Kutna

Samorząd będzie racjonalnie wykorzystywał lokalne zasoby przyrodniczo-krajobrazowe. Kluczowe będzie utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz ochrona, wzbogacenie i odtwarzanie różnorodności biologicznej. Kształtowanie środowiska przyrodniczego uwzględniać będzie koncepcję regionalnego systemu obszarów chronionych województwa (obejmującego m.in. proponowany obszar chroniony krajobrazu Ochni-Głogowianki).

Cel operacyjny 3.2. Zmodernizowany system wodno-ściekowy i gospodarowania odpadami komunalnymi

Kierunek działań 3.2.1. Błękitno-zielona infrastruktura

Implementowane będą działania z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury. Służyć to będzie zwiększeniu retencji wód opadowych, m.in. poprzez utworzenie na obszarze miasta dodatkowych zbiorników wodnych. Wprowadzony zostanie miejski program małej retencji. Rowy melioracyjne na terenie Kutna będą podlegały stałemu monitoringowi, a także modernizacji uwzględniającej rozwój zabudowy (zarówno mieszkaniowej jak i przemysłowej).

Kierunek działań 3.2.2. Rozbudowa kanalizacji deszczowej i sanitarnej

Dalszej rozbudowie podlegać będzie sieć kanalizacji deszczowej i sanitarnej. Szczególny priorytet uzyska budowa sieci w obszarach o natężonym procesie osadniczym.

Kierunek działań 3.2.3. Modernizacja systemu oczyszczania ścieków

Zmodernizowany zostanie system oczyszczania ścieków (ze szczególnym uwzględnieniem sieci zbiorczych) oraz sposób zagospodarowania osadów pościekowych.

Kierunek działań 3.2.4. Zwiększenie efektywności selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

Podjęte będą działania dotyczące zwiększenia udziału ilości odpadów zbieranych w sposób selektywny w ogólnej ilości odpadów komunalnych.

Kierunek działań 3.2.5. Poprawa jakości wody pitnej

Zainicjowane zostaną działania w celu poprawienia jakości wody pitnej, zwłaszcza zmniejszenia poziomu jej twardości.

Kierunek działań 3.2.6. Ograniczenie skutków zjawisk ekstremalnych

Samorząd miejski, w ramach posiadanych kompetencji, podejmie działania zapewniające rozwój infrastruktury przeciwważeniowej i przeciwpowodziowej, uwzględniającej ekstremalne zjawiska pogodowe.

Cel operacyjny 3.3. Czyste powietrze**Kierunek działań 3.3.1. Rozszerzenie systemu dopłat do montażu ekologicznych źródeł ciepła**

Poszerzeniu ulegnie system wsparcia mieszkańców w zakresie likwidacji nieekologicznych źródeł ciepła.

Kierunek działań 3.3.2. Wykorzystanie pokładów geotermalnych w procesie produkcji ciepła systemowego

Władze miasta będą wspierały działania, mające na celu wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w miejskim systemie ciepłowniczym, ze szczególnym uwzględnieniem źródeł geotermalnych.

Kierunek działań 3.3.3. Instalacja nowych stacji monitoringu jakości powietrza

W celu lepszego monitorowania jakości powietrza w Kutnie, zainstalowane zostaną kolejne stacje pomiarowe. Szczególny priorytet będą miały lokalizacje w pobliżu osiedli mieszkaniowych.

Kierunek działań 3.3.4. Podniesienie efektywności energetycznej budynków komunalnych i publicznych

W oparciu o potencjał budynków będących własnością miasta, zwiększony zostanie udział instalacji do produkcji energii z odnawialnych źródeł. Podejmowane będą działania w celu tworzenia budynków pasywnych.

Cel operacyjny 3.4. Funkcjonalna i ekologiczna infrastruktura drogowa**Kierunek działań 3.4.1. Budowa i modernizacja ulic**

Na skutek powstawania nowych osiedli domów jednorodzinnych, samorząd będzie koncentrował się na budowie ulic w tych obszarach. Modernizowane będą ulice już istniejące, zwłaszcza te o charakterze zbiorczym.

Kierunek działań 3.4.2. Budowa nowych dróg dla rowerów

Systematycznie budowane będą nowe drogi dla rowerów. Docelowo w infrastrukturę rowerową wyposażone powinny być wszystkie drogi zbiorcze oraz większe ulice osiedlowe. Budowane i modernizowane będą drogi dla rowerów prowadzących w kierunku atrakcji turystycznych i stref rekreacji (np. lasów) znajdujących się poza granicami Kutna.

Kierunek działań 3.4.3. Poprawienie skomunikowania peryferyjnych dzielnic miasta z centrum Kutna

W celu lepszego skomunikowania peryferyjnych części miasta, zarówno z centrum jak i Kutnowską Strefą Przemysłową, wybudowane zostaną m.in. nowe połączenia łączące ul. Józefów z ul. Łąkoszyńską. System komunikacyjny miasta uzyska nowe przeprawy na rzece Ochni.

Kierunek działań 3.4.4. Poprawa połączenia Kutnowskiej Strefy Przemysłowej z centrum miasta

W związku z dynamiczną rozbudową Kutnowskiej Strefy Przemysłowej oraz zwiększającą się liczbą miejsc pracy w tym obszarze, konieczna jest poprawa skomunikowania tej części miasta z dzielnicami mieszkalnymi. W tym celu zostanie wybudowany wiadukt, łączący ul. Grunwaldzką z dzielnicą przemysłową.

Kierunek działań 3.4.5. Wymiana oświetlenia ulicznego na ekologiczne

W celu ograniczenia zużycia energii, a także poprawy bezpieczeństwa pieszych i kierowców, w całym mieście wymienione zostanie oświetlenie uliczne. Zamontowane zostaną nowoczesne oprawy oświetleniowe, zapewniające lepszą widoczność i mniejsze zużycie energii.

Kierunek działań 3.4.6. Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych

W związku z koniecznością poprawy bezpieczeństwa pieszych, budowane będą tzw. inteligentne przejścia dla pieszych. Instalacje te wyposażone będą w specjalne oświetlenie oraz sensory ruchu.

Kierunek działań 3.4.7. Opracowanie studium komunikacyjnego

W oparciu o nowoczesne technologie opracowane zostanie studium komunikacyjne miasta, z uwzględnieniem faktycznego natężenia ruchu oraz potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców.

Cel operacyjny 3.5. Ekologiczny transport publiczny i komunikacja**Kierunek działań 3.5.1. Rozwój ekologicznej komunikacji autobusowej**

Zwiększony zostanie udział autobusów z napędem ekologicznym. Oferta komunikacji publicznej będzie dostosowywana do potrzeb mieszkańców, aby docelowo stanowić wygodną alternatywę dla korzystania z prywatnych aut.

Kierunek działań 3.5.2. Budowa nowego przystanku kolejowego

W celu prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju, wykorzystane zostaną istniejące przystanki kolejowe. Zaplanowany zostanie nowy przystanek w okolicy powstającego osiedla domów jednorodzinnych, w dzielnicy Łąkoszyn.

Kierunek działań 3.5.3. Rozbudowa systemu roweru publicznego

Rozbudowie podlegać będzie kutnowski system roweru publicznego, w szczególności w obrębie powstających osiedli mieszkaniowych (jedno i wielorodzinnych) oraz dużych zakładów pracy.

Kierunek działań 3.5.4. Utworzenie lądowiska trawiastego

W oparciu o zapisy Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zostaną podjęte działania zmierzające do uruchomienia lądowiska dla samolotów lekkich w rejonie sąsiadującym z rzeką Ochnią.

Cel operacyjny 3.6. Przyjazna przestrzeń**Kierunek działań 3.6.1. Kutnowski nowy ład przestrzenny**

Opracowany i wdrożony zostanie standard wykonania ulic i małej architektury, z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, estetyki, tradycji i tożsamości lokalnej.

Kierunek działań 3.6.2. Zagospodarowanie przestrzenne centrum Kutna

W celu poprawy stanu substancji architektonicznej w ścisłym centrum Kutna oraz uzupełnienia zabudowy w obszarach bezpośrednio z nim sąsiadujących, opracowany zostanie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla tej części miasta.

Kierunek działań 3.6.3 Podręczna „od nowa”

Priorytetowo potraktowane zostanie opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu przy ul. Podręcznej. Obszar ten bezpośrednio sąsiadujący z centrum miasta zyska wygląd i funkcje godne centralnej części miasta.

Kierunek działań 3.6.4. Uchwała krajobrazowa

Poprawa estetyki w Kutnie uregulowana zostanie w uchwale krajobrazowej, określającej między innymi zasady umieszczania reklam, małej architektury i innych elementów w przestrzeni publicznej.

Kierunek działań 3.6.5. Rewitalizacja obszarów problemowych

Określone w innych dokumentach strategicznych obszary problemowe będą sukcesywnie poddawane transformacji. Będzie ona miała charakter zarówno infrastrukturalny jak i społeczny. Podjęte zostaną próby adaptacji m.in. nieczynnych obiektów kolejowych i poprawa stanu substancji architektonicznej wzdłuż ul. 3 Maja.

Kierunek działań 3.6.6. Likwidacja barier architektonicznych

Priorytet zyska tworzenie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych, a także rodzin z dziećmi. Pod względem szeroko pojętej dostępności, analizie poddawane będą wszystkie projekty inwestycyjne realizowane przez samorząd.

Cel operacyjny 3.7. Bogata oferta spędzania wolnego czasu**Kierunek działań 3.7.1. Zwiększenie oferty samorządowych instytucji kultury**

Na bazie istniejącej infrastruktury, poszerzona zostanie oferta kulturalna. Mieszkańcy zyskają dostęp do projektów realizowanych w nowych przestrzeniach muzealnych Pałacu Saskiego. W bibliotece powstawały będą nowatorskie projekty związane z jej funkcjonowaniem. Wzbogaceniu ulegnie oferta Kutnowskiego Domu Kultury.

Kierunek działań 3.7.2. Organizowanie aktywności fizycznej i rekreacji

Zwiększeniu ulegnie oferta zajęć sportowych, zarówno na poziomie amatorskim jak i profesjonalnym. Samorząd organizował będzie życie sportowe miasta, zwłaszcza w zakresie rekreacji. Dzięki budowie i modernizacji infrastruktury (*skatepark*, *pumptruck*), stworzone zostaną dogodne warunki do samodzielnego uprawiania aktywności fizycznej.

Cel operacyjny 3.8. Bezpieczeństwo i zdrowie mieszkańców**Kierunek działań 3.8.1. Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego**

W celu zwiększenia bezpieczeństwa publicznego nastąpi rozbudowa systemu monitoringu miejskiego. Priorytet będą miały okolice węzłów komunikacyjnych, parków i zieleńców.

Kierunek działań 3.8.2. Systemowe wsparcie zarządzania kryzysowego

Wobec wzrastającej liczby zagrożeń o różnym charakterze, nastąpi zwiększenie środków, wzmocnienie i unowocześnienie systemu zarządzania kryzysowego w Kutnie.

Kierunek działań 3.8.3. Wspieranie Kutnowskiego Szpitala Samorządowego

Samorząd miejski będzie kontynuował wsparcie materialnie lub finansowe działalności kutnowskiego szpitala.

Kierunek działań 3.8.4. Tworzenie warunków do rozwoju opieki hospicyjno-paliatywnej

Rozwijane będą działania polegające na wsparciu finansowym instytucji i organizacji oferujących pomoc mieszkańcom, których pośrednio lub bezpośrednio dotyczy problem opieki paliatywnej.

Kierunek działań 3.8.5. Prowadzenie programów profilaktyki zdrowotnej i promowanie zdrowego trybu życia

Wspierane będą programy profilaktyczne polegające na promowaniu zdrowego trybu życia oraz organizacje działające w tym obszarze.

6. Cel horyzontalny

Niekontrolowana, przez samorząd miejski, suburbanizacja skutkuje obniżeniem dochodów samorządowych i zmniejszeniem liczby ludności. Jednocześnie dla osób, które wyprowadziły się na tereny podmiejskie, obszar miasta pozostaje centrum życia zawodowego i korzystania z różnego rodzaju usług publicznych i komercyjnych. Niejednokrotnie mieszkańcy tych obszarów wciąż pracują na terenie Kutna, posyłają swoje dzieci do miejskich szkół i przedszkoli, korzystają z oferty kulturalno-rozrywkowej, bazy sportowej i innej infrastruktury publicznej. W efekcie tego samorząd miejski ponosi bezpośrednie i pośrednie koszty suburbanizacji. Korzystanie z usług publicznych przez mieszkańców, których podatki odprowadzane są do innej gminy specjaliści w dziedzinie samorządu nazywają efektem „pasażera na gapę”²¹.

Wobec tego podstawowym i jedynym celem horyzontalnym w niniejszym dokumencie jest powiększenie miasta, poprzez przyłączenie części gmin sąsiednich, o obszary poddawane presji suburbanizacyjnej, w których zatarła się wyraźna granica pomiędzy miastem a wsią. Postulat ten jest efektem obserwowanej presji suburbanizacyjnej, określonej w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Kutna. Co więcej należy założyć, że to negatywne zjawisko będzie narastać w przyszłości. Ponadto, idea łączenia niektórych gmin miejskich i okalających je, tzw. gmin obwarzankowych, postulowana jest w opracowaniach naukowych²².

Postulowana zmiana granic powinna uwzględniać również przyłączenie do miasta obszaru od Kutnowskiej Strefy Przemysłowej w kierunku wschodnim i północno-wschodnim, do autostrady A1. Docelowo obszar ten powinien stanowić zapas inwestycyjny kutnowskiej dzielnicy przemysłowej, tym bardziej, że już dziś samorząd miejski buduje infrastrukturę tuż przy granicy z gminami ościennymi.

Proces ten powinien zostać przeprowadzony w toku konsultacji z mieszkańcami, a towarzyszyć mu powinien system zachęt i zobowiązań inwestycyjnych. Wydaje się, że niezbędne będzie także wsparcie systemowe na szczeblu rządowym.

²¹ Ocena sytuacji samorządów lokalnych, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2012, s. 36.

²² por. Samorząd terytorialny w Polsce – Raport, Eugeniusz Wojciechowski (red.), Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Katedra Gospodarki Samorządu Terytorialnego, Instytut Diagnoz i Analiz Społecznych, Łódź 2014, s. 23.

Zdjęcie 1. Przykładowy efekt suburbanizacji terenów sąsiadujących bezpośrednio z granicą Kutna.

Źródło: Google Earth Pro.

7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Uwarunkowania zewnętrzne

Kutno z racji swojego położenia w centrum Polski oraz wyjątkowo korzystnej dostępności komunikacyjnej jest podmiotem wielu powiązań o charakterze ponadgminnym. Miasto zaliczone zostało do grupy miast dużych o zaludnieniu w przedziale 40–80 tys. mieszkańców. Do grupy tej, zakwalifikowano także 9 innych miast: Piotrków Trybunalski, Pabianice, Tomaszów Mazowiecki, Bełchatów, Zgierz, Skierniewice, Radomsko, Sieradz i Zduńską Wolę²³. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej systemu osadniczego, opracowanej przez Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, naszemu miastu przypisano status ośrodka regionalnego²⁴. Kutno jako ośrodek regionalny, wykracza swoim oddziaływaniem poza granicę powiatu kutnowskiego, jak i poza północą granicę województwa łódzkiego, obejmując również gminy z województw: wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego.

Miasto otaczają dwie gminy wiejskie: Krzyżanów i Kutno. Co ciekawe, z racji „obwarzankowego” charakteru gminy wiejskiej Kutno względem miasta, granica z tą jednostką samorządu terytorialnego stanowi ok. 70% całkowitej długości granic. Wspomniane gminy wraz z miastem tworzą obszar funkcjonalny regionalnego bieguna wzrostu. Nieprzypadkowo właśnie te dwie gminy są najczęściej wybieranym przez mieszkańców Kutna kierunkiem migracji. Według danych GUS z 2019 r., ok. 23% wszystkich wymeldowań z Kutna dotyczyło gminy wiejskiej Kutno. W poprzednich latach wskaźnik ten oscylował na podobnym poziomie.

Tabela 1. Dziesięć najpopularniejszych kierunków migracji (wg gmin lub dzielnic miast) z i do Kutna w latach 2017-2019.

	2017		2018		2019	
L.p.	Odpyływ	Napływ	Odpyływ	Napływ	Odpyływ	Napływ
1	Kutno (gm. wiejska)	Kutno (gm. wiejska)	Kutno (gm. wiejska)	Kutno (gm. wiejska)	Kutno (gm. wiejska)	Kutno (gm. wiejska)
2	Łódź-Widzew	Krzyżanów	Krzyżanów	Krzyżanów	Łódź-Widzew	Strzelce
3	Łódź-Górna	Strzelce	Łódź-Bałuty	Strzelce	Krzyżanów	Krośniewice ²⁵
4	Nowe Ostrowy	Bedlno	Łódź-Polesie	Żychlin	Łódź-Bałuty	Krośniewice ²⁶
5	Łódź-Bałuty	Oporów	Nowe Ostrowy	Bedlno	Strzelce	Oporów
6	Toruń	Krośniewice	Łódź-Górna	Oporów	Gostynin	Witonia
7	Strzelce	Witonia	Kraków	Łanięta	Bedlno	Chodów
8	Witonia	Łęczyca	Gostynin	Krośniewice	Żychlin	Łódź-Górna
9	Łódź-Polesie	Nowe Ostrowy	Łódź-Widzew	Ozorków	Toruń	Gostynin
10	Warszawa-Wola	Żychlin	Warszawa-Białołęka	Łódź-Bałuty	Łanięta	Bedlno

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS, stat.gov.pl.

²³ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi, Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi, 2018 r., s. 33.

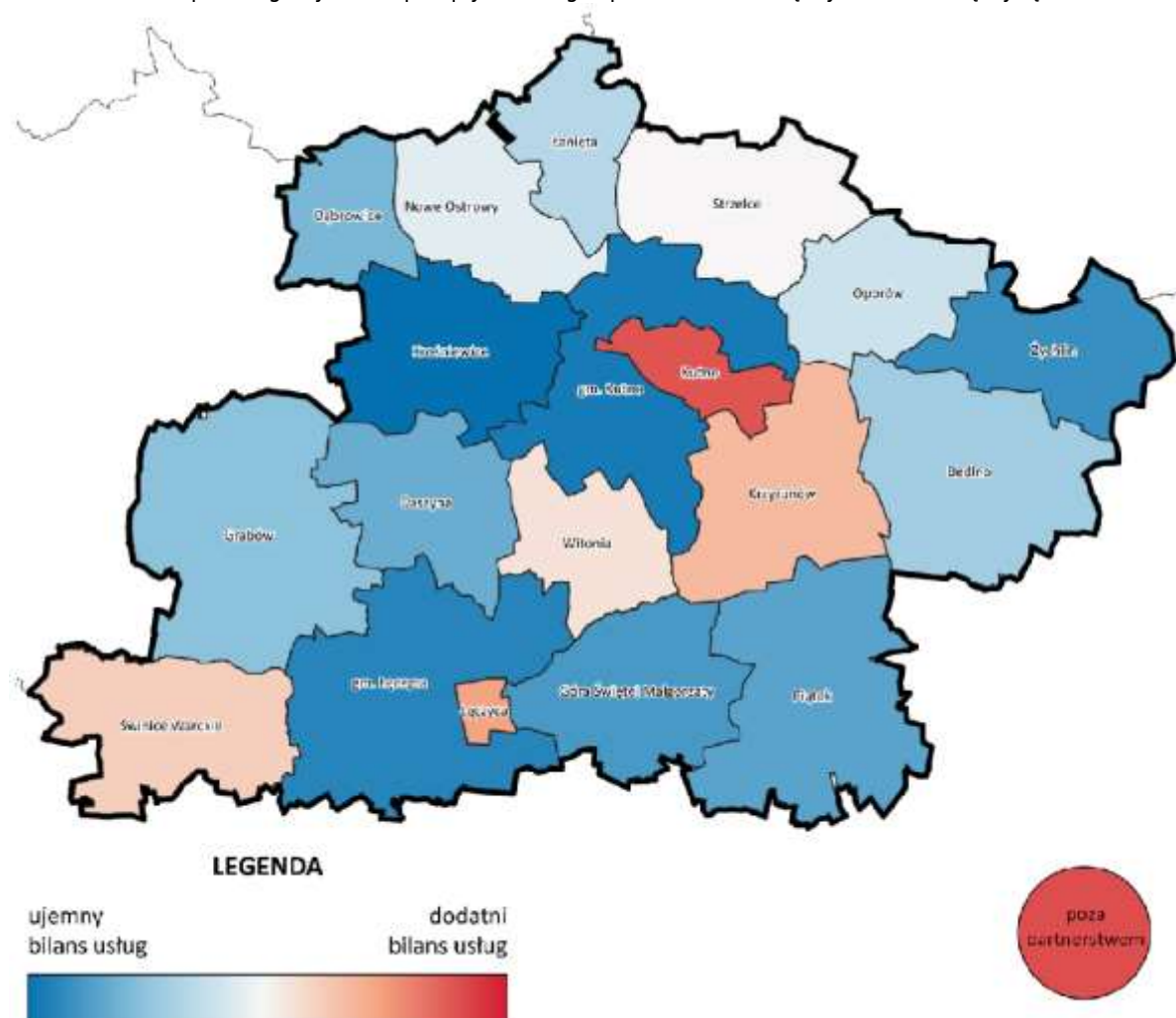
²⁴ Ibidem, s. 39.

²⁵ Obszar wiejski w gminie Krośniewice.

²⁶ Obszar miejski w gminie Krośniewice.

Analogiczne efekty widać również w strukturze napływu nowych mieszkańców. Bezpośrednie sąsiedztwo gminy Kutno i niezwykle długa wspólna granica sprawiają, że to właśnie z tej gminy najczęściej przeprowadzają się nowi mieszkańcy Kutna (ok. 16% według danych GUS za 2019). W efekcie tego oraz w związku z postępującą suburbanizacją w tych kierunkach, powiązania funkcjonalne z gminą wiejską Kutno i gminą Krzyżanów jeszcze przez długie lata stanowić będą wyzwanie dla miasta. Pomimo, że wyprowadzający się mieszkańcy meldują się w innej gminie, to jednak ich głównym ośrodkiem życiowym wciąż pozostaje Kutno, co związane jest z ich codziennymi aktywnościami (praca, edukacja, handel, usługi). I choć osoby te, wciąż pracują w kutnowskich przedsiębiorstwach, to jednak płacony przez nich podatek PIT najczęściej nie trafia do kasy miasta.

Mapa 5. Ogólny bilans przepływu usług w partnerstwie „Między Kutnem a Łęczycą”.

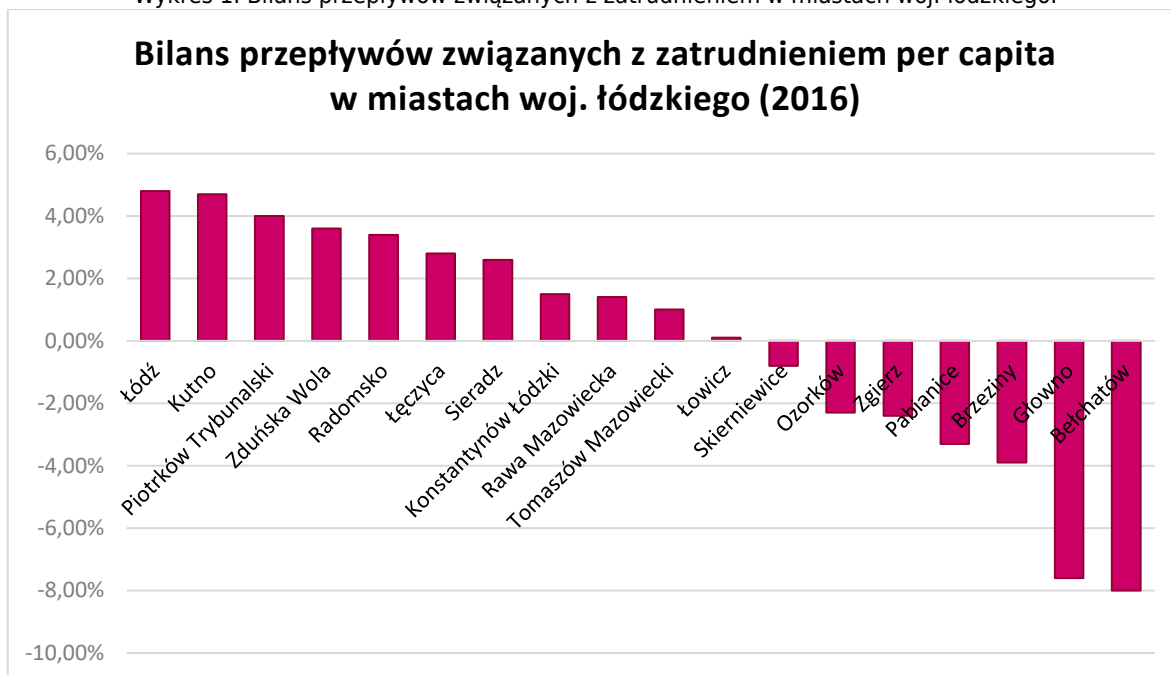
Źródło: K. Koman, P. Jański, Raport diagnostyczny „Portret Partnerstwa Między Kutnem a Łęczycą”, Związek Miast Polskich, 2021 r.

Dobra dostępność komunikacyjna sprawia, że Kutno jest atrakcyjnym miejscem pracy. Choć ostatnie dane dotyczące dojazdów do pracy pochodzą z 2016 r., to wyraźnie widać, że miasto przyciąga pracowników z całego powiatu, a także z dalszych miejscowości.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 r., na 1998 osób wyjeżdżających do pracy poza Kutno, przypadało 4081 osób, które przyjeżdżały tu do pracy. Ten dodatni bilans przepływów ludności związanych z pracą w ujęciu *per capita*, plasuje

miasto w czołówce województwa łódzkiego. Niewątpliwie ma to także związek z najwyższym w województwie wskaźnikiem liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców, jaki od lat charakteryzuje Kutno.

Wykres 1. Bilans przepływów związanych z zatrudnieniem w miastach woj. łódzkiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stat.gov.pl

Trudno oszacować, czy i ewentualnie jaka część osób dojeżdżających do pracy zdecydowała się, bądź zdecyduje się na osiedlenie w Kutnie. Z raportu pn. Badania warunków życia i jakości usług publicznych przeprowadzonego na potrzeby niniejszej strategii, wynika że w okresie 2016-2021:

- maleje liczba gospodarstw domowych, w których wszyscy dorośli domownicy mieszkali w Kutnie przed 2000 rokiem,
- rośnie liczba gospodarstw domowych, które wskazują wynajmowane mieszkanie jako status nieruchomości, w której zamieszkują.

Jak podkreślili autorzy badania, „może to świadczyć o tym, iż Kutno przyciąga mieszkańców”²⁷. Zjawisko to dotyczy także obcokrajowców. Powiatowy Urząd Pracy w Kutnie, co roku odnotowuje kilka tysięcy oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom (4185 powierzeń w 2020 r. w powiecie kutnowskim). Pomimo, że zagraniczna migracja zarobkowa, co do zasady, ma charakter tymczasowy, to zauważalny jest trend związany z osiedlaniem się w Kutnie całych rodzin, głównie z Ukrainy. Znajduje to potwierdzenie

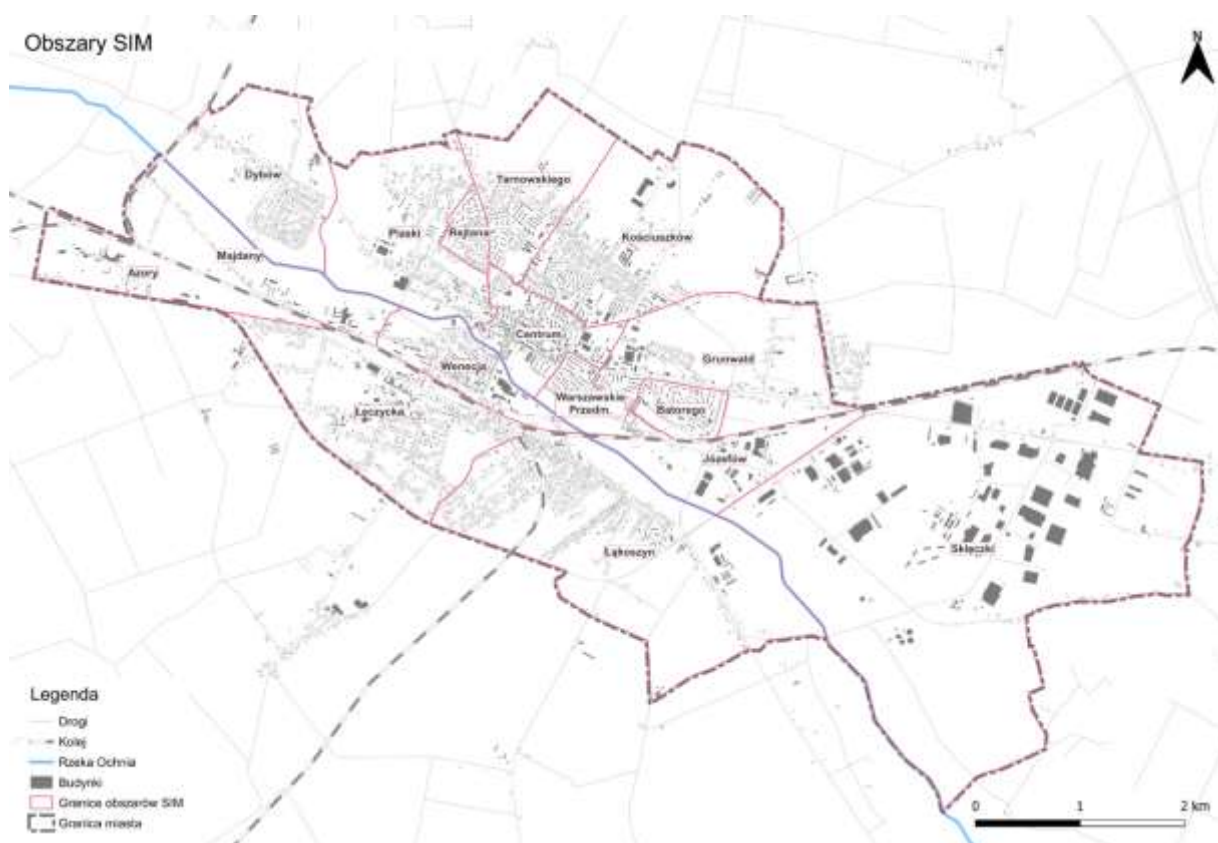
²⁷ Badania warunków życia i jakości usług publicznych, Edycja 2021, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Lipiec - Wrzesień 2021, s. 17.

w liczbie uczniów spoza Polski, którzy uczą się w kutnowskich szkołach. W 2020 roku były to 23 osoby, natomiast we wrześniu 2021 r. już 44²⁸.

Uwarunkowania wewnętrzne

Kutno, zgodnie z Uchwałą Nr XXX/320/13 Rady Miasta Kutno z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie Systemu Informacji Miejskiej (SIM) podzielone zostało na 16 obszarów SIM. Część z obszarów pokrywa się z historycznymi lub zwyczajowymi nazwami potocznie używanymi przez mieszkańców (np. Azory, Wenecja, Łąkoszyn, Dybów), a część została stworzona na potrzeby opracowywanego Systemu Informacji Miejskiej (np. Łęczycka). Wspomniane obszary zostały przywołane w tej części dokumentu, gdyż przedstawione poniżej dane, dla zwiększenia ich czytelności, będą prezentowane właśnie w podziale na obszary SIM.

Mapa 6. Obszary Systemu Informacji Miejskiej.

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Na podstawie analizy bazy punktów adresowych (zaktualizowana baza Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii) oraz bazy osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy, można wyciągnąć wniosek, że w Kutnie spośród wszystkich adresów, 71% to budynki zamieszkane (minimum jedna osoba zameldowana). Rozkład ten nie jest równomierny. Większa liczba budynków

²⁸ Dodatkowo po 24 lutego 2022 r., po agresji zbrojnej Rosji na Ukrainę, według stanu na wrzesień 2022 r. (źródło: System Informacji Oświatowej) przybyło 64 ukraińskich dzieci w kutnowskich przedszkolach i 215 w kutnowskich szkołach podstawowych.

niezamieszkanym znajduje się w Centrum (45%) oraz na Skłęczkach (61%) i Józefowie (64%). Szczególnie wysokim udziałem budynków zamieszkanym charakteryzują się homogeniczne dzielnice mieszkaniowe - Batorego (84%) i Dybów (80%). Kutno charakteryzuje się relatywnie wysoką intensywnością zabudowy mieszkaniowej. Załedwie 23% mieszkań znajduje się w budynkach jedno i dwurodzinnych.

We wszystkich dzielnicach, dzieci i młodzież poniżej 15 lat stanowią więcej niż 11% populacji. Wynika z tego, że na całym obszarze miasta wymagane są działania zmierzające do rozbudowy infrastruktury służącej najmłodszym mieszkańcom. Większy udział dzieci w populacji widoczny jest w dzielnicach Piaski, Józefów, Majdany oraz Skłęczki, niższy natomiast w obszarze Azory. Osiedle to charakteryzuje wysoka nadreprezentacja osób w wieku 20-29 oraz 45-54 lat.

Z większym zróżnicowaniem mamy do czynienia w przypadku seniorów. Najstarsze dzielnice (z udziałem osób powyżej 60 lat) to: Batorego (38,7%), Grunwald (36,0%), Tarnowskiego (35,9%), a także Rejtana (35,6%). To przede wszystkim dzielnice o zwartej zabudowie, z dużym udziałem budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Ze względu na mniejszą mobilność seniorów, cechę tę, w kontekście dostępności infrastruktury, należy traktować jako zaletę.

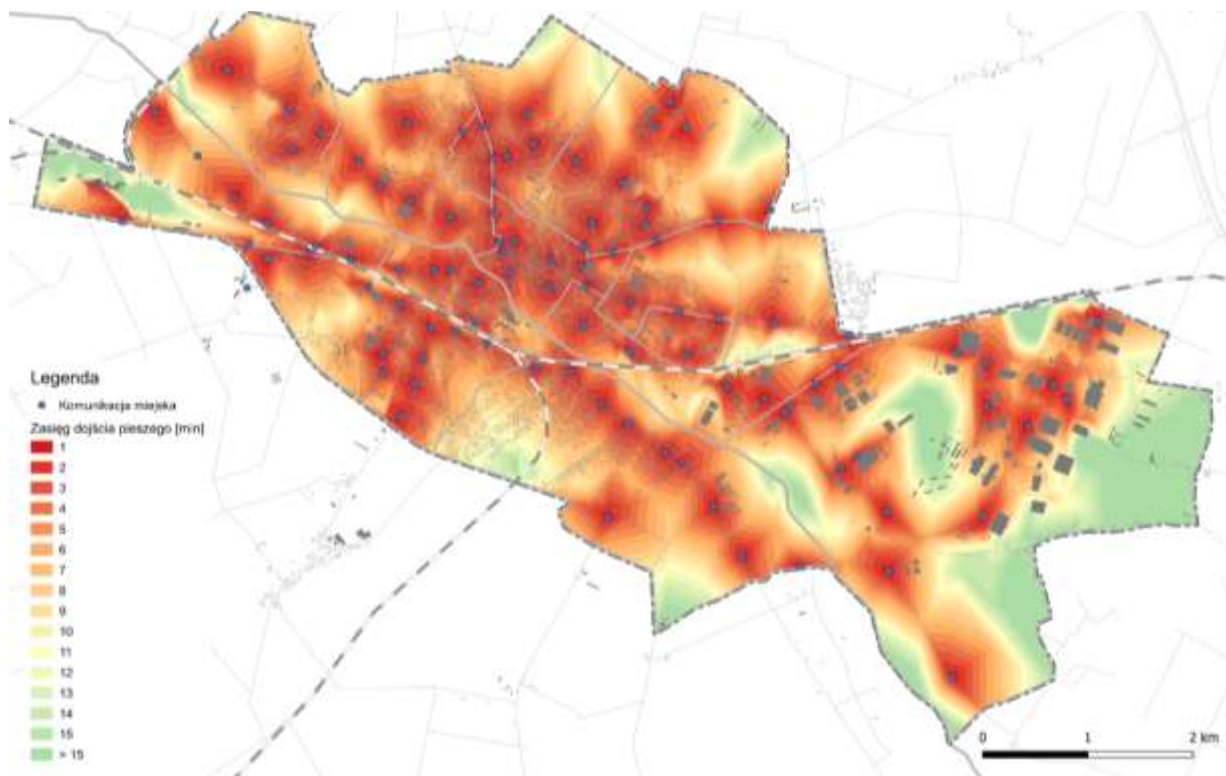
Tabela 2. Rozkład ludności Kutna w wybranych grupach wiekowych w podziale na obszary SIM.

Obszar SIM	Ludność zameld.	Dzieci 0-14 lat	Seniorzy 60+	0-4 lat	5-9 lat	10-14 lat	15-19 lat	20-24 lat	25-29 lat	30-34 lat	35-39 lat	40-44 lat	45-49 lat	50-54 lat	55-59 lat	60-64 lat	65-69 lat	70-74 lat	75-79 lat	80+ lat
KUTNO	42 517	13,0%	32,2%	3,9%	4,4%	4,8%	4,1%	4,1%	5,3%	6,4%	7,8%	7,8%	6,8%	6,3%	6,3%	7,8%	8,5%	7,0%	4,0%	4,8%
Centrum	5 847	12,2%	35,2%	3,3%	4,3%	4,5%	3,7%	4,1%	5,1%	6,4%	7,4%	7,2%	6,1%	6,1%	6,3%	8,5%	8,1%	5,8%	5,0%	7,9%
Wenecja	2 538	12,3%	30,9%	3,3%	4,1%	5,0%	3,8%	4,7%	5,5%	7,6%	9,8%	6,9%	5,6%	5,6%	7,3%	10,0%	7,8%	5,9%	3,0%	4,1%
Warszawskie Przedm.	3 979	11,9%	34,8%	4,1%	4,2%	3,6%	3,4%	3,9%	4,9%	6,3%	6,9%	6,9%	7,6%	7,0%	6,4%	6,5%	6,9%	10,1%	5,8%	5,6%
Batorego	4 170	11,7%	38,7%	3,2%	4,1%	4,5%	4,0%	3,1%	3,3%	4,7%	7,6%	10,0%	8,1%	4,4%	4,3%	7,1%	14,1%	10,2%	4,0%	3,3%
Grunwald	2 451	12,5%	36,0%	3,4%	5,3%	3,8%	3,5%	3,5%	4,9%	5,9%	7,1%	7,1%	7,1%	6,1%	6,1%	6,0%	8,2%	9,7%	6,8%	5,3%
Kościuszków	5 308	12,8%	32,1%	4,1%	4,0%	4,8%	4,9%	3,8%	5,4%	5,8%	7,1%	8,3%	7,2%	7,0%	5,5%	6,5%	7,5%	7,0%	4,7%	6,4%
Tarnowskiego	4 542	13,2%	35,9%	4,2%	4,2%	4,8%	3,5%	3,3%	4,6%	6,0%	9,0%	8,1%	6,2%	5,1%	5,1%	7,4%	11,0%	9,6%	3,8%	4,1%
Rejtana	2 475	13,6%	35,6%	4,0%	5,1%	4,6%	3,4%	3,4%	4,9%	7,8%	9,7%	7,1%	3,9%	3,8%	6,8%	14,7%	11,2%	4,6%	2,3%	2,8%
Piaski	2 357	15,7%	21,6%	4,5%	5,1%	6,2%	5,5%	6,0%	6,5%	5,7%	8,6%	8,3%	8,6%	6,9%	6,6%	6,6%	6,2%	3,6%	2,3%	2,9%
Dybów	1 464	15,1%	24,4%	4,2%	5,7%	5,1%	4,7%	4,0%	6,1%	6,1%	9,0%	9,6%	7,9%	6,7%	6,4%	8,1%	7,2%	5,1%	2,2%	1,8%
Józefów	236	15,7%	19,5%	7,2%	3,4%	5,1%	5,9%	7,6%	9,3%	6,4%	7,2%	5,5%	5,5%	8,5%	8,9%	5,9%	8,5%	3,0%	0,4%	1,7%
Łąkoszyn	3 999	14,0%	24,2%	4,1%	4,5%	5,3%	3,9%	4,8%	6,4%	7,6%	6,7%	7,5%	6,8%	8,8%	9,4%	7,4%	5,6%	4,6%	3,1%	3,5%
Łęczycka	2 262	13,6%	28,4%	3,9%	4,1%	5,7%	5,4%	4,7%	6,5%	7,0%	6,1%	7,3%	6,0%	8,0%	7,0%	8,0%	6,8%	5,2%	3,1%	5,3%
Azory	261	11,1%	20,7%	3,8%	1,1%	6,1%	4,6%	9,2%	8,4%	6,1%	6,1%	6,1%	9,2%	10,7%	7,7%	7,7%	4,2%	3,8%	2,3%	2,7%
Majdany	331	16,0%	24,5%	4,8%	4,2%	6,9%	6,0%	5,7%	7,6%	6,9%	6,9%	8,2%	6,6%	7,3%	4,2%	9,4%	5,7%	4,8%	1,8%	2,7%
Skłęczki	297	16,8%	26,3%	6,4%	5,7%	4,7%	4,4%	4,4%	6,7%	7,1%	8,1%	7,1%	8,1%	5,1%	6,1%	5,7%	4,7%	5,1%	4,0%	6,7%

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout Sp. z o. o., Warszawa, 2021.

Wyraźnie mniejszy udział seniorów w ogólnej liczbie ludności (poniżej 25%) obserwuje się w dzielnicach północno-zachodnich, tj.: Piaski, Dybów, Azory, Majdany oraz południowo-wschodnich, czyli Józefów, Łąkoszyn oraz Skłęczki (26,3%).

Mapa 7. Dostępność piesza przystanków komunikacji miejskiej.

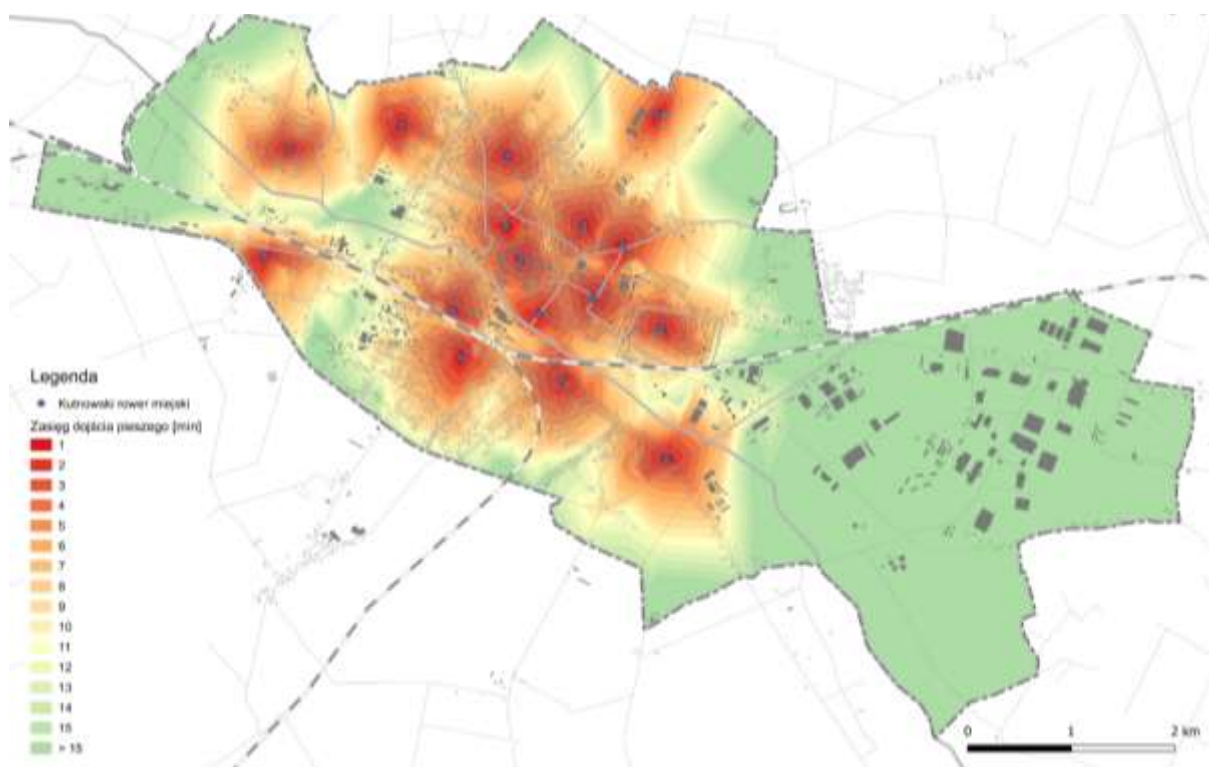

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Dostępność piesza przystanków Miejskiego Zakładu Komunikacji Sp. z o.o. w Kutnie jest na bardzo wysokim poziomie. Połowa mieszkańców ma do najbliższego przystanku mniej niż 2 min., a 75% mieszkańców mniej niż 3 min. Dalej niż 5 min. do przystanku ma jedynie 5% kutnian. Pomimo tego, są miejsca na mapie miasta, które wymagają poprawy w tym zakresie. Przeprowadzone analizy pokazują, że najbardziej ograniczoną dostępność usług komunikacji publicznej mają mieszkańcy dzielnicy Skłęczki, z rejonów ulicy Górnej i Stalowej. Relatywnie gorsza jest również obsługa osiedla Łąkoszyn, w rejonie ulic Piwnej i Łódzkiej. Grupa ponad 1 100 mieszkańców ma tam dalej niż 5 min. dojścia pieszego do najbliższego przystanku.

Co ważne, wykluczenie komunikacyjne nie dotyczy seniorów. Z uwagi na ich zamieszkanie w lepiej skomunikowanych obszarach miasta nie stanowi to szczególnego problemu. W zasięgu do 5 min. dojścia pieszego do przystanku zamieszkuje ok. 96% seniorów (osób powyżej 60 roku życia).

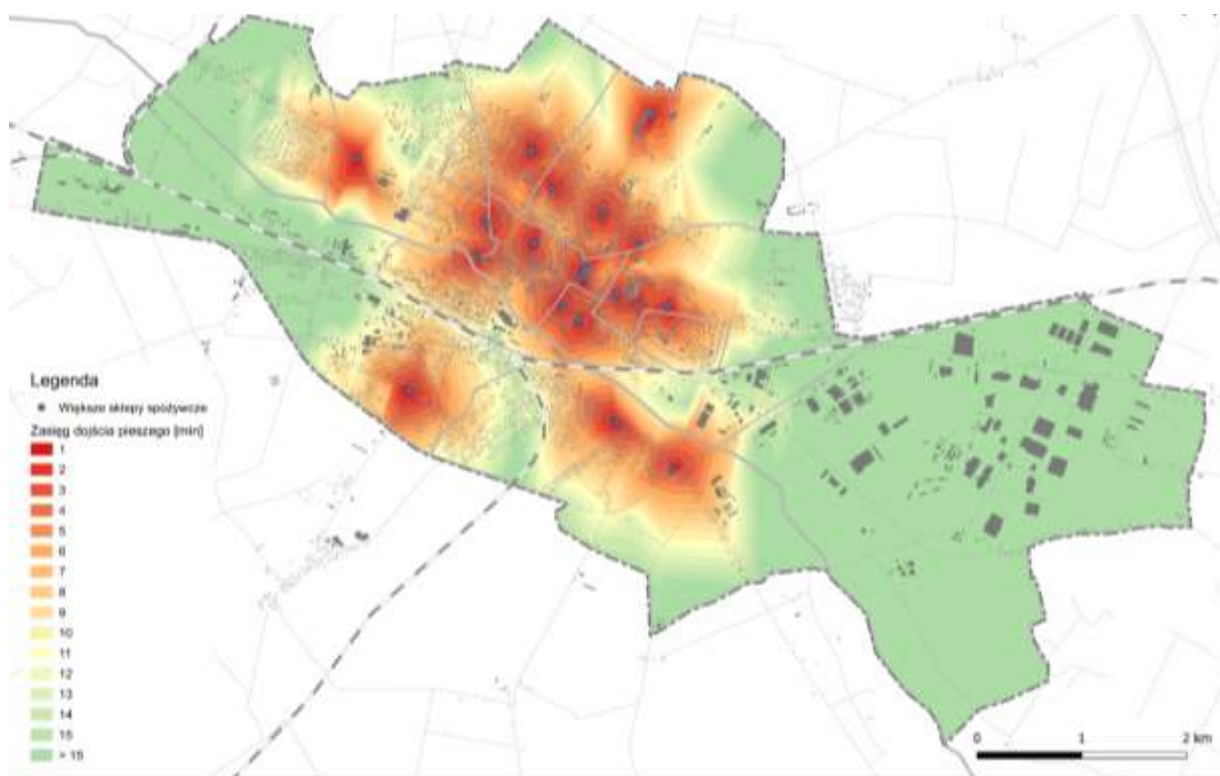
Mapa 8. Dostępność piesza stacji roweru miejskiego.

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Alternatywą dla komunikacji publicznej jest sieć Wojewódzkiego Roweru Publicznego, dostępna na terenie Kutna, w ramach projektu Rowerowe Łódzkie. Przedsięwzięcie zakłada dostęp do 16 stacji, które zapewniają dobrą obsługę mieszkańców dzielnic śródmiejskich. Równie dobry dostęp ma cała dzielnica Dybów (67% mieszkańców w czasie 5 min. dojścia pieszego). W pozostałych dzielnicach istnieje potrzeba poprawy. Szczególną uwagę zwraca słabsza dostępność w rejonie dzielnic Rejtana oraz Piaski (obsługiwane przez stacje Graniczna i Kasztanowa/Zamoyskiego). Istniejące tam stacje są relatywnie odległe od gęsto zabudowanych obszarów. Niewątpliwie dodatkowa stacja w okolicach skrzyżowania Rejtana/Maczka poprawiłaby obsługę tego obszaru (zamieszkiwanego przez ok. 10% ludności miasta). Podobny problem dotyczy dzielnic Łąkoszyn oraz Łęczycka. Obszary znajdujące się blisko granicy miasta i ul. Objazdowej pozbawione są infrastruktury roweru publicznego, która dostępna jest dopiero przy ul. Łąkoszyńskiej. Należy rozważyć utworzenie dodatkowej stacji rowerowej, która mogłaby ułatwić dojazd (zastępujący dojście piesze) do odległych przystanków Miejskiego Zakładu Komunikacji.

Peryferyjne obszary rozproszonej zabudowy (Józefów, Azory, Majdany, Skłęczki) także wykazują słaby dostęp do sieci roweru publicznego. Ewentualną zasadność uzupełnienia sieci w tamtym obszarze należałoby jednak analizować w kontekście punktów docelowych, np. istniejących miejsc pracy.

Mapa 9. Dostępność piesza większych sklepów spożywczych (pow. 500 m²).

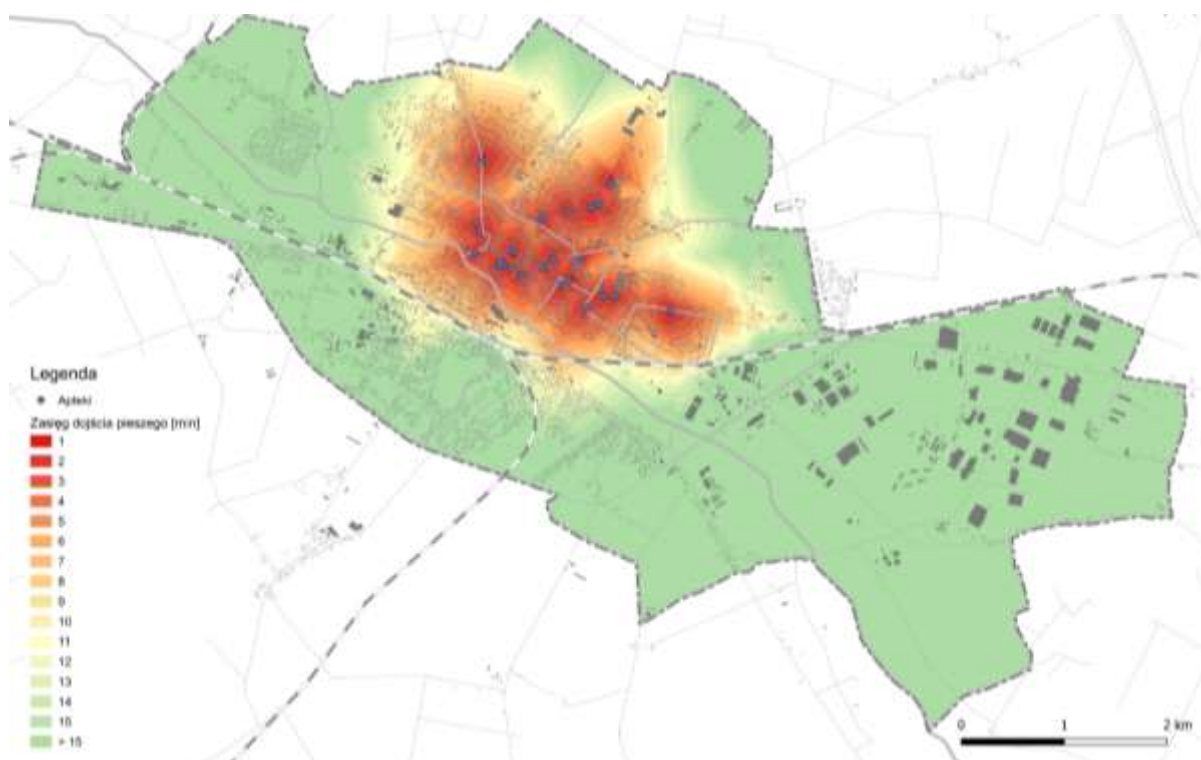
Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Sklepy spożywcze o powierzchni większej niż 500 m² zlokalizowane są w Kutnie nierównomiernie. Szczególnie te większe, ewidentnie zostały zaprojektowane pod kątem dogodności obsługi samochodowej, gdyż znajdują się w pobliżu najistotniejszych ulic zbiorczych. Należy jednak zaznaczyć, że w analizie nie zostały ujęte małe sklepy typowo osiedlowe (*convenience*), nastawione przede wszystkim na obsługę klienta pieszego.

Szczególnie dobry dostęp do sklepów o powierzchni powyżej 500 m² mają obszary: Warszawskie Przedmieście (Delikatesy Centrum i Gram Market) i Grunwald (kompleks handlowy wzdłuż ul. Grunwaldzkiej: Park Handlowy S1, Biedronka, Aldi, Lidl). Podobnie dobra sytuacja ma miejsce na osiedlach Tarnowskiego i Kościuszków, gdzie sieć sklepów modelowo pokrywa obsługiwany obszar, i są one rozproszone w odległości wygodnego dojścia pieszego. Obszary Łąkoszyn i Łęczycka, dzięki Biedronce i Dino przy ul. Łąkoszyńskiej i ul. Łęczyckiej, również mają relatywnie łatwo dostępne sklepy. Osiedla Rejtana i Piaski pomimo koncentracji dużej liczby ludności wypadają niekorzystnie. Połowa mieszkańców ma aż 10 min. do najbliższego sklepu. To o wiele gorsze parametry, niż w bardziej peryferyjnych obszarach Łąkoszynie i Łęczyckiej.

Peryferyjne osiedla takie jak Dybów, Józefów, Azory, Majdany i Skłęczki mają ograniczony dostęp pieszy do sklepów o pow. powyżej 500 m², choć w przypadku dwóch pierwszych osiedli alternatywą może być dojazd rowerem do sklepu Dino przy ul. Toruńskiej i Biedronki przy ul. Łąkoszyńskiej.

Mapa 10. Dostępność piesza aptek.

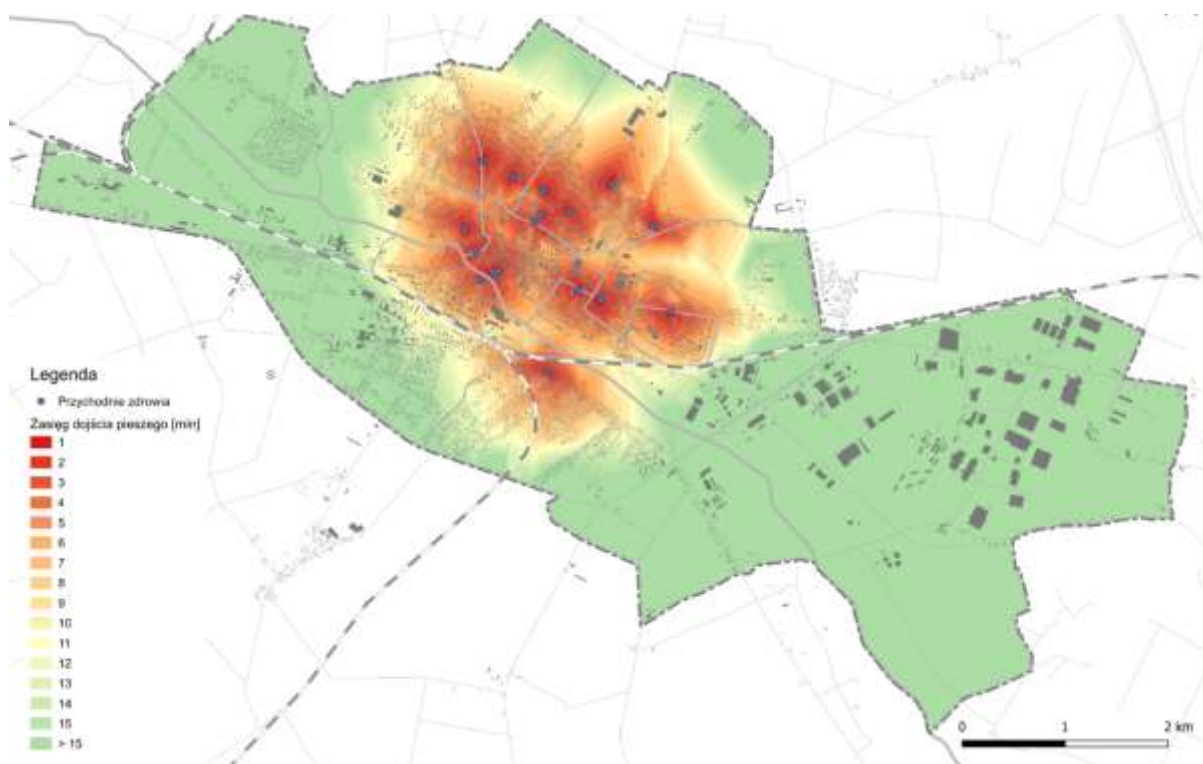

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Pomimo dużej liczby aptek na terenie Kutna, są one skoncentrowane w obszarze śródmiejskim oraz na osiedlu Kościuszków, w pobliżu szpitala. W efekcie tego występują głębokie dysproporcje dostępu do nich między północną i południową częścią miasta. O ile w obszarach Centrum, Warszawskie Przedmieście, Grunwald czy Kościuszków dostępność jest bardzo dobra, to już na Piaskach jest przeciętna. Zarówno na Dybowie jak i we wszystkich południowych osiedlach apteki są niedostępne w dogodnym zasięgu dojścia pieszego.

Z uwagi na większy udział seniorów w ludności osiedli centralnych, ogólne parametry dostępności w tej grupie są nieco lepsze. Nie zmienia to faktu, że 16% seniorów, tj. ponad 2 000 osób mieszkających w południowej części miasta, nie ma dogodnego dostępu do aptek.

Mapa 11. Dostępność piesza przychodni podstawowej opieki zdrowotnej.

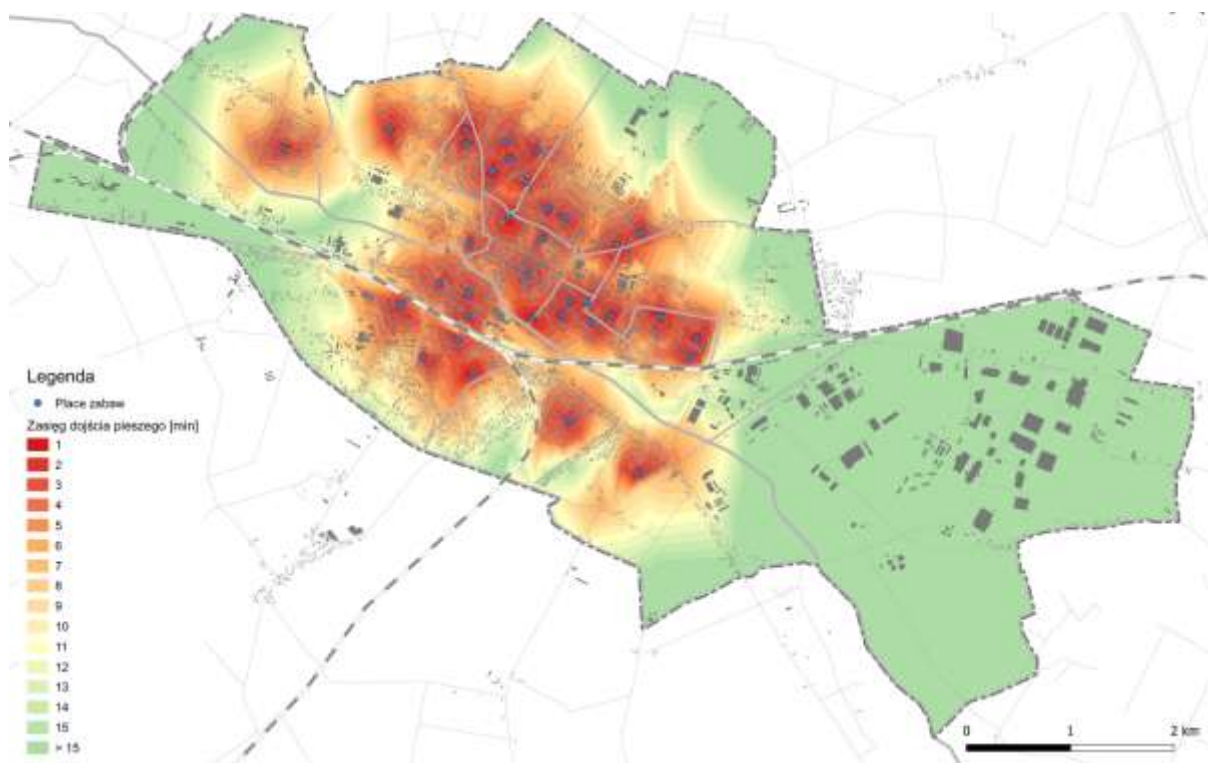

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, na terenie Kutna, są rozmieszczone w podobny sposób jak apteki. Nieco ponad połowa mieszkańców miasta (57%) ma dostęp do przychodni w zasięgu dojścia 5 min. od domu, a w zasięgu 10 min. aż 79% mieszkańców. Bardzo dobrze obsługiwane są wszystkie śródmiejskie osiedla łącznie z Wenecją. Przychodnia przy ul. Łąkoszyńskiej stanowi jedyną placówkę położoną na południe od linii kolejowej i obsługuje osiedla Łąkoszyn i Łęczycka, choć w zasięgu 15 min. dojścia pieszego mieszka zaledwie 50% ludności pierwszego i 31% drugiego osiedla. Peryferyjne dzielnice, takie jak: Dybów, Józefów, Azory, Majdany i Skłęczki są poza zasięgiem dogodnego czasu dojścia do przychodni.

Z racji miejsca zamieszkiwania seniorów, wskaźnik dostępności przychodni dla tej grupy jest nieco lepszy, niż średnia dla miasta (zasięg 10 min.: 85% seniorów względem 79% mieszkańców ogółem). Jest to szczególnie widoczne w obszarze Piaski (zasięg 10 min. 65% seniorów względem 59% mieszkańców ogółem) i Łąkoszynie (zasięg 15 min. 56% seniorów względem 50% mieszkańców ogółem). Wyjątkiem jest obszar Łęczycka, gdzie w zasięgu 15 min. od przychodni mieszka zaledwie 25% seniorów (względem 31% mieszkańców ogółem).

Mapa 12. Dostępność piesza placów zabaw.

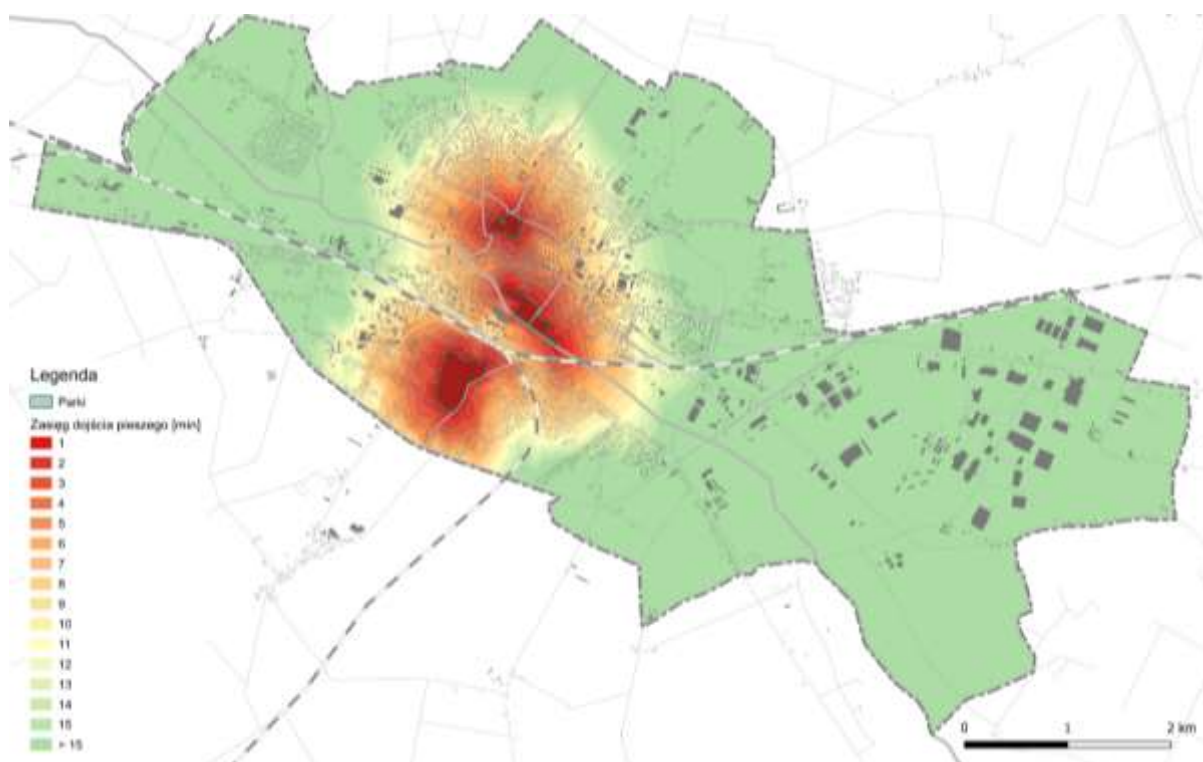

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Place zabaw są łatwo dostępne dla większości z nich korzystających. Aż 82% mieszkańców ma mniej niż 5 min. na dojście do tego typu atrakcji dla dzieci. Dziesięć minut czasu dojścia do placu zabaw, który nadal wydaje się wygodną odległością, ma 92% mieszkańców miasta.

Nieco gorsze parametry charakteryzują dzielnice Łąkoszyn i Łęczycka. Na tych obszarach zdecydowana większość mieszkańców mieszka w domach jednorodzinnych, więc zainteresowanie korzystaniem z placów zabaw będzie niższe niż na osiedlach wielorodzinnych. Słabo dostępne są place zabaw na Józefowie, Azorach, Majdanach i Skłęczkach. Z uwagi na małą liczbę ludności i ok. 100 dzieci zamieszkujących powyższe obszary, nie ma to wpływu na ogólny obraz sytuacji w mieście.

Mapa 13. Dostępność piesza do parków.

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

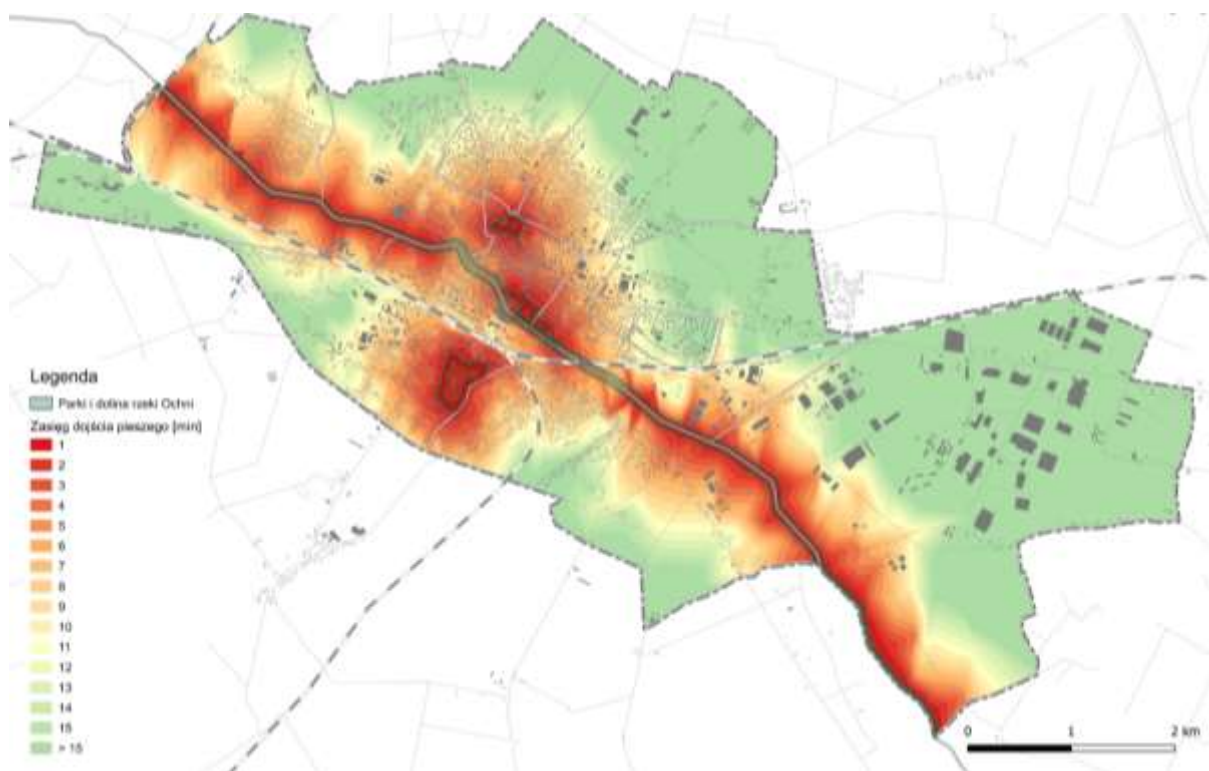
Dostępność urządzonych kompleksów zieleni miejskiej w Kutnie jest na dobrym poziomie, ponieważ 58% mieszkańców ma tego typu obszary w zasięgu 10 min. dojścia pieszo. W Kutnie, podobnie jak w większości miast, dużo lepszy dostęp do miejskich parków mają mieszkańcy starszych, śródmiejskich dzielnic, niż peryferyjnych obszarów. Tendencję tę widać szczególnie w obrębie nowych osiedli mieszkaniowych, gdzie założenia parkowe przegrywają konkurencję o przestrzeń z innymi funkcjami.

Park Traugutta oraz Park nad Ochnią zapewniają dostęp dla mieszkańców Centrum, Warszawskiego Przedmieścia, Wenecji, a także w mniejszym stopniu Kościuszkowa i Tarnowskiego. Park Wiosny Ludów poprawia atrakcyjność obszaru Łąkoszyn, a zwłaszcza Łęczycka, które pomimo odizolowania od śródmieścia mają dostęp do parków na poziomie dobrze zurbanizowanych części miast.

Na tym tle, gorzej wypada zwarte osiedle Batorego. Pobliskie ogródki działkowe są terenami zielonymi, ale nie są ogólnodostępne dla mieszkańców.

Peryferyjne osiedla Dybów, Józefów, Azory, Majdany, Łąkoszyn (bloki), Skłęczki nie mają dostępu do parków miejskich, w wygodnym, pieszym zasięgu.

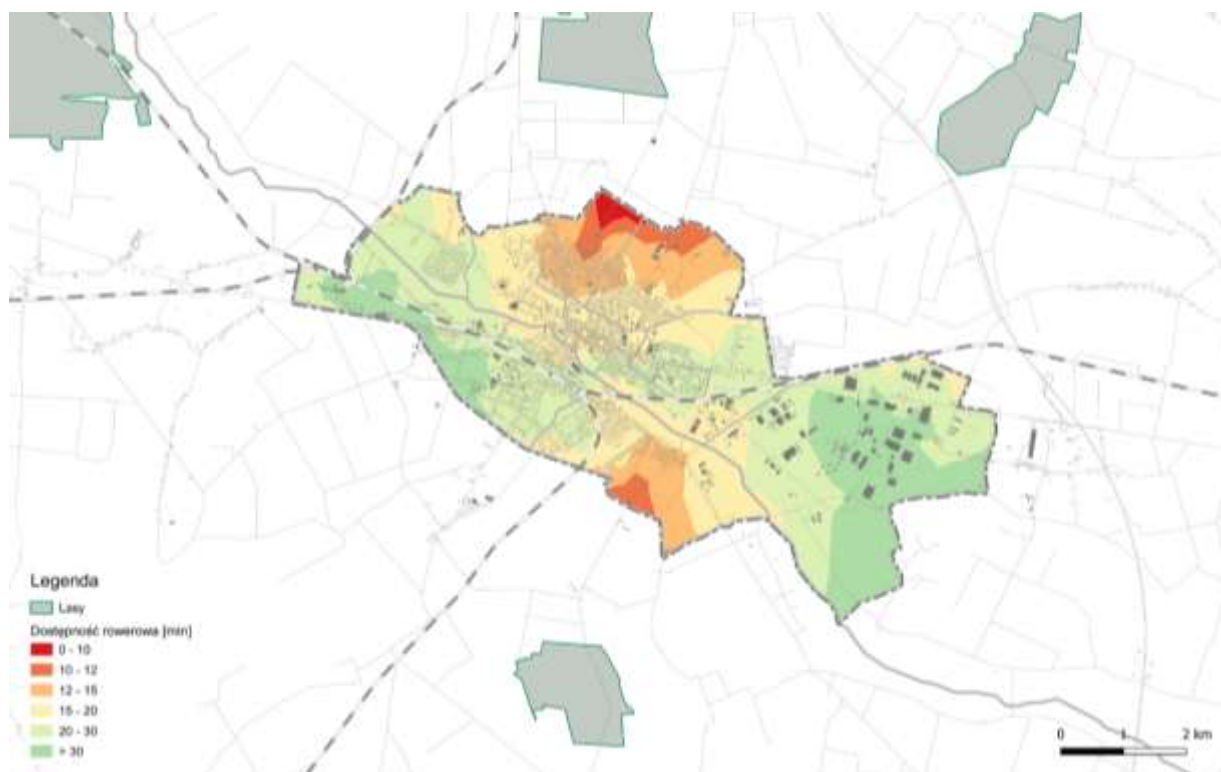
Mapa 14. Dostępność piesza doliny rzeki Ochni.

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Na potrzeby niniejszego opracowania, poddano także analizie efekty utworzenia nowych terenów zielonych wzdłuż rzeki Ochni. Utworzenie na tym terenie parku linearnego wydaje się racjonalnym rozwiązaniem, polepszającym dostępność do zieleni urządzonej i nieurządzonej. Inwestycja ta poprawiłaby dostęp do tak ważnej infrastruktury dla peryferyjnych osiedli. W przypadku zasięgu dojścia od 5-15 min., grupa dodatkowych 10-13% mieszkańców odczułaby poprawę dostępności zieleni. Są to korzystne parametry, zważywszy na wysoki poziom wyjściowy, zwłaszcza dla zaludnionych obszarów śródmiejskich. Osiedla, takie jak Centrum, Warszawskie Przedmieście, Kościuszków, Tarnowskiego, Rejtana praktycznie nie odczułyby żadnej większej zmiany, ponieważ tam dostępność już obecnie jest dobra. Dla pozostałych obszarów różnica nie jest jednolita, ale istotna. Szczególnie dla obszarów Piaski, Dybów, Józefów, Majdany, a także Łąkoszyn. Różnice dla obszaru Wenecja są duże (2-6 min. dojścia pieszego), ale i w tym przypadku byłaby to znaczna poprawa dostępności.

Mapa 15. Dostępność rowerowa lasów w okolicach Kutna.

Źródło: Model dostępności infrastruktury, Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030, Databout.pl, Warszawa, 2021.

Wszystkie większe kompleksy leśne wokół Kutna znajdują się w odległości od 4-8 km od centrum miasta. Ich dostępność zatem, szczególnie piesza, jest ograniczona. Dystans ten jest jednak krótki w kontekście podróży rowerem. Pod względem dostępności największe znaczenie mają lasy raciborowski (na północy) i julinecki (Strzegocin, na południu), leżące odpowiednio w odległości ok. 2 i 3 km od najbliższych osiedli Kutna.

W granicach 10 min. jazdy rowerem do lasu mają mieszkańcy osiedli Tarnowskiego, Rejtana i Piaski. Zasięg dojazdu 15 min. do lasu obejmuje 57% ludności Kutna, w tym mieszkańców osiedli Centrum i Łąkoszyn. W 20 min. można dojechać do lasu z dowolnej części miasta.

Czas dojazdu rowerem nie wydaje się barierą utrudniającą dostęp do terenów leśnych. Większy nacisk powinno się jednak położyć na odpowiednią jakość i dostępność ścieżek rowerowych, zapewniających komfort i bezpieczeństwo użytkowników.

Model funkcjonalno-przestrzenny oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia system powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania, które funkcjonują w granicach miasta. Prezentuje stan docelowy obszarów, układów i sieci, z uwzględnieniem relacji między nimi.

Rolą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie planowanych, zintegrowanych rozwiązań i kierunków rozwoju miasta, zapewniających ich koordynację przestrzenną, w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym. Podejście zintegrowane łączy ze sobą sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Model służy również określeniu funkcji terenów ważnych dla rozwoju miasta wraz z ich zależnościami. Na tym poziomie zarządzania strategicznego ważne jest, aby w miarę możliwości precyzyjnie lokalizować różne funkcje przestrzeni. Założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej równoważą potrzeby rozwojowe miasta i ich uwarunkowania z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców.

Punktem wyjścia do opracowania założeń funkcjonalno-przestrzennych „Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030” jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kutna, uchwalone uchwałą Nr XXXVI/358/17 Rady Miasta Kutno z dnia 28 marca 2017 r. oraz obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na swoje położenie Kutno jest bardzo dobrze skomunikowane. Od wschodu w najbliższym sąsiedztwie miasta przebiega autostrada A1 (północ-południe), z którą połączenie zapewnia węzeł Kutno Północ oraz węzeł Kutno Wschód. Przez miasto przebiegają również drogi krajowe: nr 92 i nr 60 oraz linie kolejowe o randze krajowej i międzynarodowej. Korzystne połączenia komunikacyjne mają bezpośredni wpływ na rozwój miasta i regionu. Dominującymi funkcjami w mieście są: od strony zachodniej i centrum - funkcja mieszkaniowa, a od strony wschodniej - funkcja przemysłowa. Ważny element układu przestrzennego miasta stanowi rzeka Ochnia i Głogowianka oraz tereny zieleni zlokalizowane wzdłuż ich brzegów, tworzące proponowany obszar chroniony krajobrazu Ochni-Głogowianki.

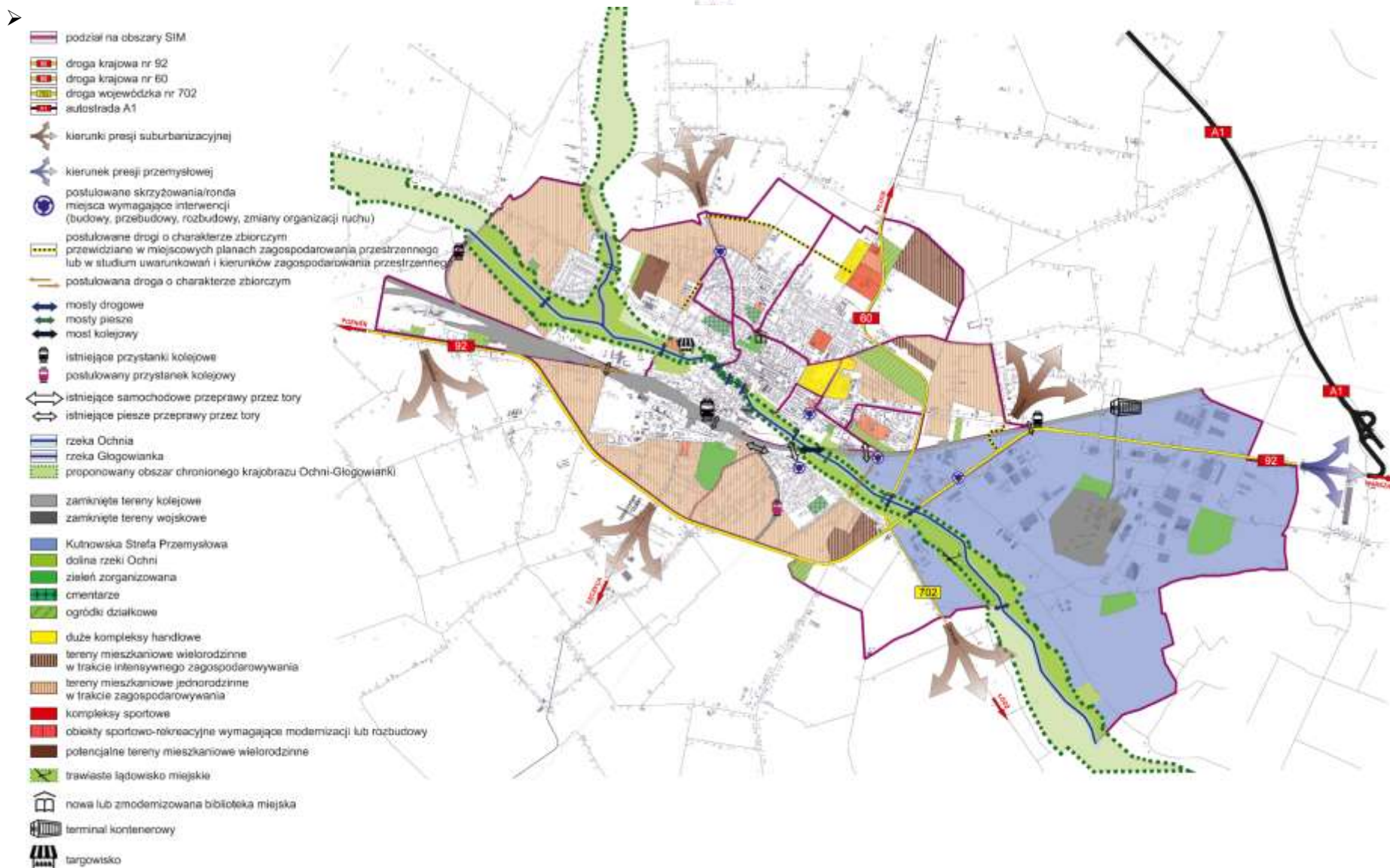
Istotę modelu stanowią działania ukierunkowane na rozwój miasta kompaktowego (15-minutowego) o zwartej strukturze. Najważniejsze z nich to: dogęszczenie istniejącej struktury przestrzennej, urbanizacja terenów obrzeżnych wyposażonych w infrastrukturę techniczną, wprowadzanie kolejnych elementów błękitno-zielonej infrastruktury oraz podniesienie jakości życia mieszkańców.

Z zaprezentowanego poniżej modelu wynikają następujące postulaty strategiczne i kierunki rozwoju:

- podnoszenie atrakcyjności terenów nadrzecznych poprzez budowę parku linearnego (np. Zielona Oś Miasta), porządkowanie terenów nadrzecznych, budowa kładek, skwerów itp.,
- wykorzystanie potencjału doliny rzeki Ochni poprzez tworzenie systemu powiązanych ze sobą korytarzy ekologicznych, z uwzględnieniem koncepcji regionalnego systemu obszarów chronionych województwa (proponowany obszar chroniony krajobrazu Ochni-Głogowianki),
- ochrona zasobów i form przyrody,

- tworzenie zielonych przestrzeni publicznych integrujących mieszkańców, w tym budowa skwerów, *woonerf'ów*, terenów rekreacyjnych itp.,
- zwiększenie terenów zieleni zorganizowanej w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- wprowadzanie zieleni towarzyszącej inwestycjom drogowym i ochrona zieleni istniejącej przy realizacji nowych inwestycji,
- systematyczna poprawa wizerunku i estetyki miasta poprzez m.in. modernizację budynków w zabytkowym centrum, w szczególności tych będących w posiadaniu miasta,
- ujednolicenie elementów małej architektury,
- dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego, w szczególności w nowych dzielnicach mieszkaniowych,
- uporządkowanie przestrzeni publicznych poprzez ograniczenie ilości i zmiany form nośników reklamowych,
- promowanie obszarów zurbanizowanych (w centrum miasta) jako miejsc atrakcyjnych do zamieszkiwania, z racji łatwego dostępu do szeroko rozumianych usług, przestrzeni publicznych oraz miejsc pracy,
- opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w centrum miasta,
- zachowanie i budowa nowych powiązań z otoczeniem miasta: infrastrukturalnych, komunikacyjnych, funkcjonalnych oraz przyrodniczych,
- rozbudowa układu dróg, zapewniających sprawne i bezkolizyjne przemieszczanie się mieszkańców przez tory kolejowe oraz przez rzekę, ze szczególnym uwzględnieniem dojazdu do strefy przemysłowej,
- udrożnienie układu komunikacyjnego poprzez budowę nowych skrzyżowań, rond, wiaduktów oraz modernizację dróg istniejących,
- rozbudowa infrastruktury kolejowej poprzez budowę nowego przystanku kolejowego oraz modernizacja przystanków istniejących,
- promowanie i rozwój miejskiej komunikacji publicznej,
- rozbudowa i utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym dróg dla rowerów,
- rozbudowa infrastruktury technicznej, zapewniającej zaopatrzenie w media w rozproszonej zabudowie mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej,
- modernizacja, budowa lub rozbudowa obiektów sportowych, w tym obiektów stanowiących część składową kompleksów szkolnych i przedszkolnych,
- utworzenie miejskiego lądowiska trawiastego,
- budowa lub modernizacja kutnowskiej biblioteki publicznej,
- stworzenie warunków do rozbudowy terminala kontenerowego.

Mapa 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Kutna.

Źródło: opracowanie własne UM Kutno.

Mapa 17. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Kutna – centrum miasta.

Źródło: opracowanie własne UM Kutno.

8. Obszary strategicznej interwencji określone w dokumentach planistycznych i strategicznych na poziomie ponadlokalnym wraz z zakresem planowanych działań oraz obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Najważniejszym dla rozwoju województwa dokumentem o charakterze planistyczno-strategicznym jest Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030²⁹. Kutno zostało określone w nim jako obszar o szczególnie trudnej sytuacji demograficznej, przejawiającej się zmniejszaniem liczby ludności oraz procesami starzenia się społeczeństwa. Miasto sklasyfikowane zostało również jako ośrodek o relatywnie średnim poziomie warunków mieszkaniowych. Wynika to m.in. z powierzchni zasobów mieszkaniowych przypadających na 1 mieszkańca oraz poziomu ich wyposażenia w podstawowe elementy infrastruktury technicznej, a także walorów zieleni urządzonej.

Kutno charakteryzuje się relatywnie wysokim potencjałem rozwojowym, wysoko innowacyjną gospodarką oraz kapitałem ludzkim na średnim poziomie. Nasze miasto, wymieniane jest także jako ośrodek o wysokim poziomie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla prowadzenia działalności gospodarczej, we wszystkich analizowanych obszarach tj. przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi profesjonalne.

Z racji potencjału endogenicznego, Kutno opisane jest jako Obszar Rozwoju Intensywnego Rolnictwa. Obok Pabianic, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska, Skierniewic, Sieradza, Wielunia i Zgierza, określone zostało także jako regionalny biegun wzrostu. Jednak większość z tych ośrodków doświadcza niekorzystnych procesów demograficznych, związanych ze spadkiem liczby mieszkańców i starzeniem się społeczeństwa. Czynniki obniżającymi ich atrakcyjność osadniczą są m.in. niewystarczający poziom dostępności do usług publicznych, niska jakość przestrzeni publicznej, niezadowalająca jakość środowiska przyrodniczego, w tym związana głównie z jakością powietrza. Wobec tego, 9 miast średnich z województwa łódzkiego, w tym Kutno, zostało uznanych za ośrodki tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030³⁰ miasta te stanowią obszar strategicznej interwencji.

W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Kutno i powiat kutnowski zaliczone zostały również do obszarów o najbardziej rozwiniętym sektorze przemysłowym³¹. W dokumencie tym powiat kutnowski wyszczególniony został jako jeden z 25 powiatów w Polsce o najkrótszym trwaniu życia mężczyzn. Ponadto, w zakresie stanu środowiska naturalnego, zwrócono uwagę na przekroczenia poziomu benzo(a)pirenu w pyłe PM10. W strategii przywołano również fakt funkcjonowania na obszarze województwa łódzkiego systemu Wojewódzkiego Roweru Publicznego („Rowerowe Łódzkie”) obejmującego, poza Kutnem także: Koluszki, Łask, Łowicz, Łódź, Pabianice, Sieradz, Skierniewice, Zduńska Wola, Zgierz. Nasze miasto zaliczone zostało także do strategicznych rejonów koncentracji funkcji logistycznych.

²⁹ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Uchwała Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr XXXI/414/21 z dnia 6 maja 2021 roku.

³⁰ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Uchwała Nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku.

³¹ pow. 3 mld zł produkcji sprzedanej przemysłu ogółem w skali roku.

Realizacja Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, przewiduje budowanie kultury partnerstwa i współpracy. Jednym z przykładów takiego podejścia jest partnerstwo „Między Kutnem a Łęczycą”. W jego skład wchodzi 21 jednostek samorządu terytorialnego, w tym powiat kutnowski i łęczycki oraz wszystkie gminy z tych powiatów.

W zakresie działań dotyczących obszaru miasta, wskazano konieczność wzmocnienia jego potencjału rozwojowego, jako pełniącego funkcję bieguna wzrostu. W dokumencie wyszczególniono kilka kierunków. Najistotniejsze dotyczące Kutna to:

- rozwój wysokiej jakości bazy i usług infrastruktury społecznej wyższego rzędu oraz kształtowanie funkcji kulturotwórczych i symbolicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
- rozwój atrakcyjnych, wysokiej jakości terenów inwestycyjnych o dobrej dostępności komunikacyjnej, wyposażonych w podstawowe elementy infrastruktury technicznej (kompleksy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej),
- rozwój i wzmocnienie oferty publicznego transportu zbiorowego dostosowanej do potrzeb przewozowych mieszkańców,
- rozwój zintegrowanego systemu roweru miejskiego,
- rozwój strefy żywicielskiej opartej na kompleksach najlepszych gleb, w tym m.in.: racjonalne wykorzystanie dla produkcji rolnej obszarów o najlepszych uwarunkowaniach środowiskowych.

W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Kutno zostało sklasyfikowane jako Miasto Odzyskanych Szans oraz przypisane do Obszaru Zielonej Gospodarki³².

W strategii tej przyjęto, że region łódzki w dalszym ciągu wykorzystywać będzie swoje atuty lokalizacyjne i potencjał infrastrukturalny dla rozwoju branży logistycznej. Jako szczególnie predysponowane do lokalizacji i wzmacniania funkcji logistycznych wskazuje się strategiczne rejony rozwoju: Łódź-Stryków, Piotrków Trybunalski oraz Kutno.

Zakłada się poprawę parametrów technicznych linii kolejowej Nr E20/CE20 na odcinku Warszawa – Kutno – Poznań – Kunowice (linia kolejowa Nr 3), w tym w szczególności zwiększenie przepustowości poprzez przebudowę układów torowych kluczowych stacji kolejowych (m.in. Kutno, Łowicz) czy wzmocnienie układów zasilania sieci trakcyjnej.

Dokument zakłada również wzmocnienie systemu powiązań międzyregionalnych i regionalnych, w szczególności na podstawowych kierunkach dojazdowych do sieci TEN-T, w tym m.in. prace na liniach kolejowych: Nr 18 Kutno – Piła; Nr 33 Kutno – Brodnica. Zakłada się także przebudowę lub modernizację odcinka linii kolejowej Zgierz – Kutno (linia kolejowa Nr 16) w celu uzyskania prędkości konstrukcyjnej 160 km/h. Zamierza się wzmocnić system połączeń kolejowych regionu poprzez rozbudowę systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej (m.in. rozszerzenie siatki połączeń o korytarz Kutno – Łowicz – Skierniewice). Określono szanse wzmacniania potencjału logistycznego Kutna i zaplanowano budowę, rozbudowę i poprawę parametrów infrastruktury terminali multimodalnych i stacji rozrządowych.

Planuje się budowę oraz rozwijanie systemu dróg rowerowych i systemów roweru miejskiego, m.in. dla równoważenia transportu i ograniczania indywidualnego ruchu drogowego w centrach miast, w tym m.in. w Kutnie. Zakłada się budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury energetycznej, gazowej oraz ciepłowniczej.

Przewiduje się budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji w wyznaczonych zasięgach aglomeracji oraz modernizację oczyszczalni ścieków. Dokument uwzględnia również budowę i modernizację zbiorników retencyjnych oraz innych obiektów

³² Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, http://strategia.lodzkie.pl/wp-content/uploads/2021/05/SRWL-2030_6.05.2021_uchwalona.pdf, ss. 100-101. (dostęp 7.11.2022 r.)

retencjonujących wodę, w szczególności zbiorników: referowanych do realizacji ze względu na położenie w strefie zagrożonej bardzo silnym pustynnieniem (m.in. Kutno-Dybów).

Na terenie powiatu kutnowskiego zakłada się rozbudowę sieci szerokopasmowego Internetu. Ponadto, przewiduje się również wzmacnianie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym m.in. propagowanie dyscyplin sportowych (m.in. baseball w Kutnie).

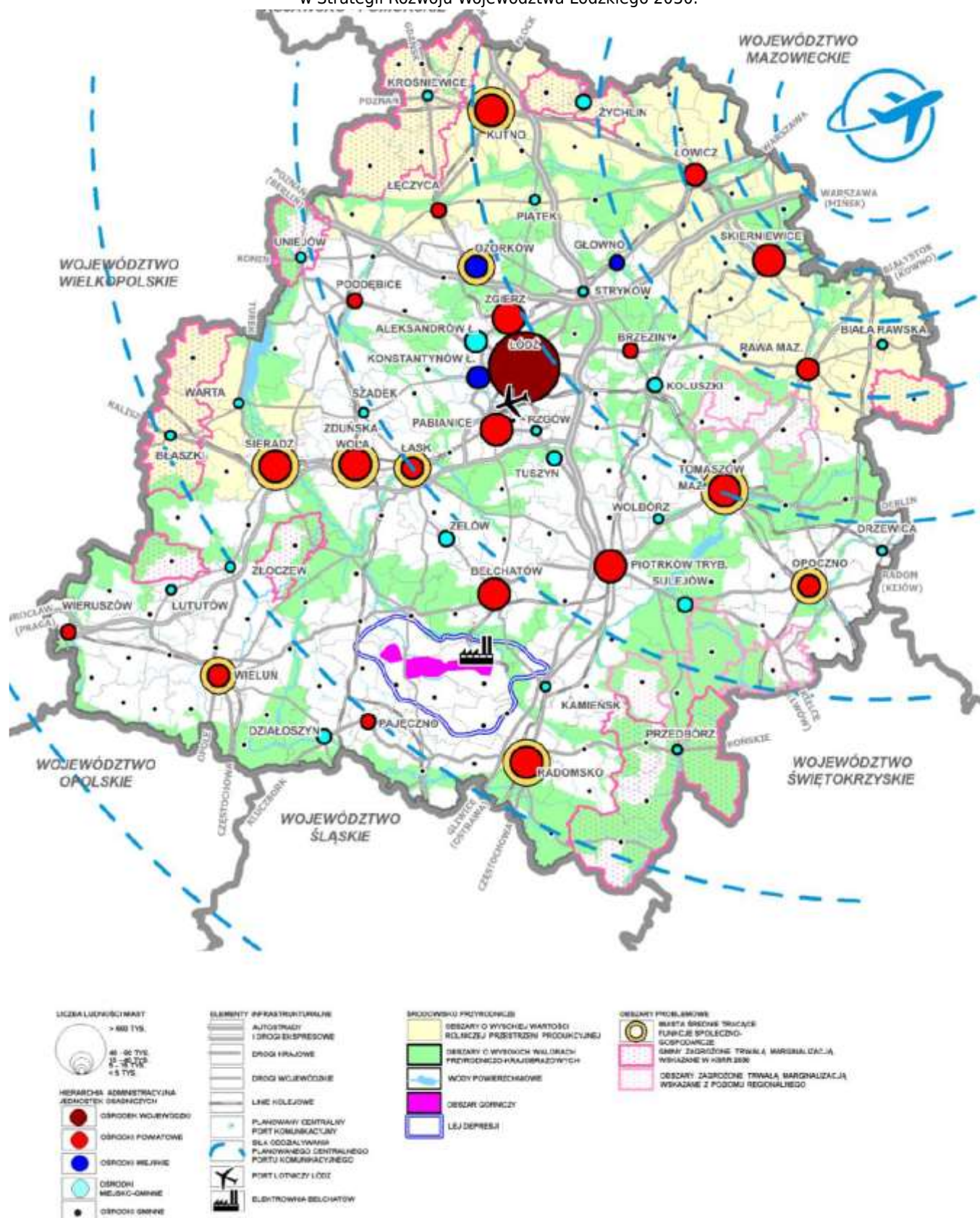
Wobec wzajemnie przenikających się obszarów interwencji wynikających z celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań określonych na potrzeby Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030, jako Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) kluczowy dla gminy wskazano obszar całego miasta. Charakterystyka przestrzenna miasta, jego rozwój i uwarunkowania wewnętrzne spowodowały, iż w przypadku Kutna możemy mówić o homogenicznym obszarze interwencji. Ponadto, decyzję tę podjęto również w kontekście zapisów Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, która konkretyzując OSI, na szczeblu wojewódzkim - co do zasady - obejmuje poziom całych gmin.

Mapa 18. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim oraz lokalny Obszar Strategicznej Interwencji.

Źródło: opracowane na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, http://strategia.lodzkie.pl/wp-content/uploads/2021/05/SRWL-2030_6.05.2021_uchwalona.pdf, s. 105. (dostęp 7.11.2022 r.)

Mapa 19. Kluczowe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej określone w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, http://strategia.lodzkie.pl/wp-content/uploads/2021/05/SRWL-2030_6.05.2021_uchwalona.pdf, s. 62, (dostęp 7.11.2022 r.)

9. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030 realizowana będzie z poszanowaniem polityk:

- zrównoważonego rozwoju,
- równych szans kobiet i mężczyzn,
- równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- konkurencyjności i zamówień publicznych,
- zmian klimatu i ich łagodzenia, przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe.

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030 będzie kontrolowany przez monitoring i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej weryfikacji efektów realizacji zapisów strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a poprzez poznanie mechanizmów ich powstawania na eliminowanie tych zjawisk w przyszłości. Dla niniejszego dokumentu przyjmuje się 2 letni okres sprawozdawczości, poczynając od 2024 roku.

Podstawowym warunkiem właściwego wdrażania strategii jest konieczność zapoznania pracowników Urzędu Miasta Kutno oraz jednostek organizacyjnych z dokumentem i obszarami, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii, poza sektorem publicznym (władze samorządowe, jednostki organizacyjne samorządu gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego) będą także: sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii odpowiedzialny będzie Prezydent Miasta Kutno, Rada Miasta Kutno, jednostki organizacyjne i partnerzy kutnowskiego samorządu.

Realizacja działań przewidzianych w strategii prowadzona będzie w ramach bieżącej działalności Urzędu Miasta Kutno oraz jednostek organizacyjnych miasta. Nie wyklucza się realizacji części zadań ujętych w strategii we współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem kutnowskim, województwem łódzkim, spółkami komunalnymi, instytucjami edukacyjnymi, a także związkami międzygminnymi (np. Związkiem Gmin Regionu Kutnowskiego) i stowarzyszeniami (np. Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Dorzecza Bzury), których Miasto Kutno jest lub będzie członkiem. Współpraca ta odbywać się może zarówno w obszarze intencjonalnym, organizacyjnym, jak i finansowym, i zakładać może wspólną realizację zadań o charakterze inwestycyjnym oraz nieinwestycyjnym.

Rysunek 2. Struktura realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030.

Źródło: opracowanie własne UM Kutno.

10. Ramy finansowe i źródła finansowania

Miasto na bieżąco analizuje i weryfikuje źródła i możliwości absorpcji środków zewnętrznych, przeznaczonych na działania rozwojowe. Odnosi się to zarówno do wydatków majątkowych, jak i tych, o charakterze bieżącym. Działania te prowadzone są od lat i zorientowane będą również na finansowanie kierunków rozwoju, przewidzianych w Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030. Prezentowane poniżej, potencjalne źródła finansowania w większości obejmują okres obowiązywania unijnej perspektywy finansowej, określonej na lata 2021-2027, ale podobny mechanizm w zakresie analizy źródeł i możliwości pozyskiwania środków finansowych, obejmował będzie cały okres obowiązywania dokumentu. Wspomniane działania analityczne obejmują:

- fundusze unijne, w ramach krajowych programów operacyjnych, obejmujących perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021-2027;
- fundusze unijne zorientowane na zapobieganie skutkom gospodarczym i społecznym pandemii COVID 19, ujęte w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności Europy;
- fundusze unijne, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027;
- inne międzynarodowe źródła finansowania działań jednostek samorządu terytorialnego, np. Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- programy rządowe, przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym Rządowy Fundusz Polski Ład, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Maluch+, Senior+, Dostępność+ oraz inne programy pomocowe i fundusze celowe, w takich obszarach jak: ochrona środowiska (np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), pomoc społeczna, kultura, sport, edukacja;
- programy innych jednostek samorządu terytorialnego, np. finansowane przez samorząd województwa łódzkiego czy regionalne instytucje finansów publicznych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi);
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne, z przeznaczeniem na finansowanie działań jednostek samorządu terytorialnego.

Istotnym instrumentem zwiększającym potencjał finansowy miasta, w aspekcie realizacji strategii w kolejnych latach, może okazać się również partnerstwo publiczno-prywatne. Wspomniane instrumenty, jak i inne niewymienione źródła, które w następnych latach zostaną udostępnione samorządom, to potencjalne źródła finansowania kierunków rozwoju i działań ujętych w Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030. Jednak podstawowym źródłem finansowania kierunków określonych w dokumencie będą dochody własne budżetu miasta. Pochodzić będą w szczególności z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, od osób prawnych oraz podatku od nieruchomości.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych, ujętych w dokumencie stanowić będzie budżet miasta oraz wieloletnia prognoza finansowa. Władze miasta zakładają utrzymywanie nadwyżki operacyjnej w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań

finansowych. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji.

Długofalowe cele strategiczne, przewidziane do realizacji w strategii, dookreślone zostaną w wieloletniej prognozie finansowej. W okresie obowiązywania Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030, łączne dochody planuje się na 2,40 mld zł, w tym dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – ok. 585 mln zł i podatku od nieruchomości – ok. 554 mln zł. Wydatki oszacowano natomiast na 2,34 mld zł a rozchody na 105 mln zł.

Tabela 3. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030.

Rok	Dochody ogółem	w tym		Wydatki ogółem	Rozchody
		PIT	Podatek od nieruchomości		
2021	248 506 274,00 zł	49 811 710,00 zł	50 200 000,00 zł	258 855 460,00 zł	9 198 121,00 zł
2022	226 998 313,00 zł	46 171 084,00 zł	52 400 000,00 zł	238 215 089,00 zł	10 174 650,00 zł
2023	229 696 567,00 zł	53 700 000,00 zł	52 900 000,00 zł	224 821 000,00 zł	9 875 567,00 zł
2024	220 990 000,00 zł	56 470 000,00 zł	53 400 000,00 zł	209 194 109,00 zł	11 795 891,00 zł
2025	227 650 000,00 zł	58 100 000,00 zł	54 100 000,00 zł	216 852 443,00 zł	10 797 557,00 zł
2026	236 540 000,00 zł	60 130 000,00 zł	55 300 000,00 zł	225 032 376,00 zł	11 507 624,00 zł
2027	242 470 000,00 zł	62 170 000,00 zł	56 820 000,00 zł	231 736 955,00 zł	10 733 045,00 zł
2028	250 450 000,00 zł	64 220 000,00 zł	58 350 000,00 zł	240 916 955,00 zł	9 533 045,00 zł
2029	256 185 000,00 zł	66 210 000,00 zł	59 800 000,00 zł	245 415 589,00 zł	10 769 411,00 zł
2030	263 580 000,00 zł	68 130 000,00 zł	61 210 000,00 zł	252 810 593,00 zł	10 769 407,00 zł
Ogółem	2 403 066 154,00 zł	585 112 794,00 zł	554 480 000,00 zł	2 343 850 569,00 zł	105 154 318,00 zł

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Kutna, Uchwała Nr XLIX/450/21 Rady Miasta Kutno z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Kutno na lata 2022-2033.

Należy jednak podkreślić, że skuteczność finansowania kierunków rozwoju miasta opisanych w strategii, oprócz czynników mikroekonomicznych, w dużej mierze zależała będzie od czynników zewnętrznych, o charakterze makroekonomicznym, takich jak: sytuacja inflacyjna, skutki kryzysu związanego z pandemią COVID 19, efekty systemowych zmian podatkowych, brak stabilności przepisów prawa. Zupełnie nowym zagrożeniem jest skomplikowana sytuacja geopolityczna związana przede wszystkim z napaścią zbrojną Rosji na Ukrainę, rodząca nowe problemy i wyzwania również na poziomie samorządów. Władze miasta, w oparciu o bieżącą analizę sytuacji, dokonywać będą regularnej weryfikacji zapisów dokumentów finansowych, pod kątem limitów wydatków w poszczególnych latach, na wyznaczone w strategii kierunki rozwoju. Zakłada się, że w przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania (pożyczki i kredyty komercyjne), poziom wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, w każdym roku prognozy, uwzględniać będzie obsługę dodatkowych zobowiązań samorządu miejskiego.

11. Podsumowanie

Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030 jest uporządkowanym zbiorem analiz, diagnoz i rekomendacji dotyczących działań zmierzających do zrównoważonego i trwałego rozwoju społecznego i gospodarczego miasta, troski o środowisko naturalne i o wysoką jakość życia mieszkańców. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w zaproponowanej misji i wizji, opracowanej w kontekście osiągnięcia zakładanych celów. Cele te wynikają wprost ze szczegółowo i wnikliwie przeanalizowanych, pod kątem potencjalnych wyzwań, dokumentów programowych zaprezentowanych w międzynarodowych i krajowych dokumentach strategicznych, danych publikowanych przez urzędy i instytucje oraz opinii mieszkańców wyrażonych podczas ilościowych i jakościowych badań socjologicznych.

Obszerną część strategii stanowi diagnoza stanu przestrzenno-społeczno-gospodarczego. Zaprezentowana analiza szesnastu obszarów życia miasta (ochrona zdrowia, pomoc społeczna, demografia, edukacja i wychowanie, sport turystyka i rekreacja, rynek pracy, bezpieczeństwo publiczne, kapitał ludzki i kapitał społeczny, kultura i dziedzictwo różane, przedsiębiorczość, skala rozwoju i potencjał gospodarczy, gospodarka, budżet miasta, infrastruktura mieszkaniowa, komunikacja, transport i infrastruktura drogowa i media komunalne) wskazuje liczne wnioski i rekomendacje uwzględnione w dalszej części w analizie SWOT.

Na wyznaczenie dalszych kierunków rozwoju miasta wpływ miały będą także konkluzje ze Szczegółowej Diagnozy Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej Kutna. Ta część dokumentu prezentuje wnioski i rekomendacje w obszarze: barier przestrzennych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwoju terenów niezagospodarowanych, terenów zielonych oraz wód.

W dalszej kolejności zaprezentowano wnioski z opinii wyrażonych przez mieszkańców Kutna, podczas badania jakościowego i ilościowego dotyczącego warunków życia i jakości usług publicznych, przeprowadzonego przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego.

W dokumencie przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej, uwzględniający uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne. Część analityczną koncepcji uzupełnia graficzna wizualizacja modelu funkcjonalno-przestrzennego i wynikające z niego ustalenia oraz rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej. Na jej potrzeby wykonano, po raz pierwszy w historii miasta, szczegółowe opracowanie o charakterze geoanalitycznym.

Rdzeniem Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030 są cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia. Tę część dopełniają antycypowane rezultaty planowanych działań, a także wskaźniki ich osiągnięcia.

W dokumencie umieszczono informacje na temat obszarów strategicznej interwencji, jakie określone zostały w dokumentach planistycznych i strategicznych na poziomie ponadlokalnym, wraz z zakresem planowanych działań.

Dalsza część dokumentu opisuje system realizacji strategii, w tym określa rekomendacje do sporządzania dokumentów wykonawczych oraz wskazuje ramy finansowe i źródła finansowania. Dokument z założenia wskazuje jedynie kierunki rozwoju. Ma charakter ogólnych wytycznych, wyznaczając ramy dla innych programowych i operacyjnych dokumentów branżowych.

Strategia Rozwoju Miasta Kutna 2030 nie jest jedyną „receptą” na natychmiastowe polepszenie się sytuacji gospodarczej i społecznej miasta, ale stanowi starannie wypracowany wykaz celów, zadań i działań, których realizacja powinna pozytywnie na tę sytuację wpłynąć, wzmacniając mocne strony miasta, niwelując słabe, wykorzystując szanse i skutecznie pokonując zagrożenia. Najistotniejszym dowodem na sukces niniejszej strategii będzie konsekwentne wdrażanie zawartych w niej postulatów i kierunków rozwoju. Autorzy dokumentu wyrażają nadzieję, że będzie on traktowany jako najważniejsze narzędzie, służące do realizowania przez władze samorządowe, wizji rozwoju Kutna.

Na zakończenie należy zauważyć, iż niniejszy dokument tworzony był w okresie niestabilności politycznej i gospodarczej w ujęciu międzynarodowym, której skutki odczuwalne są również na poziomie samorządowym. Rozwój wydarzeń w Polsce i na świecie może w przyszłości skutkować istotnymi zmianami strategii dostosowującymi zawarte w niej zapisy do trudnej i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

Spis tabel

Tabela 1. Dziesięć najpopularniejszych kierunków migracji (wg gmin lub dzielnic miast) z i do Kutna w latach 2017-2019.	59
Tabela 2. Rozkład ludności Kutna w wybranych grupach wiekowych w podziale na obszary SIM.	64
Tabela 3. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030.	85

Spis map

Mapa 1. Układ komunikacyjny miasta.	20
Mapa 2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.	21
Mapa 3. Tereny zieleni.	24
Mapa 4. Rzeki i większe zbiorniki wodne.	25
Mapa 5. Ogólny bilans przepływu usług w partnerstwie „Między Kutnem a Łęczycą”.	60
Mapa 6. Obszary Systemu Informacji Miejskiej.	62
Mapa 7. Dostępność piesza przystanków komunikacji miejskiej.	65
Mapa 8. Dostępność piesza stacji roweru miejskiego.	66
Mapa 9. Dostępność piesza większych sklepów spożywczych (pow. 500 m ²).	67
Mapa 10. Dostępność piesza aptek.	68
Mapa 11. Dostępność piesza przychodni podstawowej opieki zdrowotnej.	69
Mapa 12. Dostępność piesza placów zabaw.	70
Mapa 13. Dostępność piesza do parków.	71
Mapa 14. Dostępność piesza doliny rzeki Ochni.	72
Mapa 15. Dostępność rowerowa lasów w okolicach Kutna.	73
Mapa 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Kutna.	76
Mapa 17. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Kutna – centrum miasta.	77
Mapa 18. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim oraz lokalny Obszar Strategicznej Interwencji.	80
Mapa 19. Kluczowe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej określone w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.	81

Spis rysunków

Rysunek 1. Struktura analizy SWOT.	37
Rysunek 2. Struktura realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kutna 2030.	83

Spis wykresów

Wykres 1. Bilans przepływów związanych z zatrudnieniem w miastach woj. łódzkiego.	61
--	----

URZĄD MIASTA KUTNO
PL. MARSZ. J. PIŁSUDSKIEGO 18
99 - 300 KUTNO
WWW.UM.KUTNO.PL